

Ціна 2.50 дол.

НОВІ ДНІ

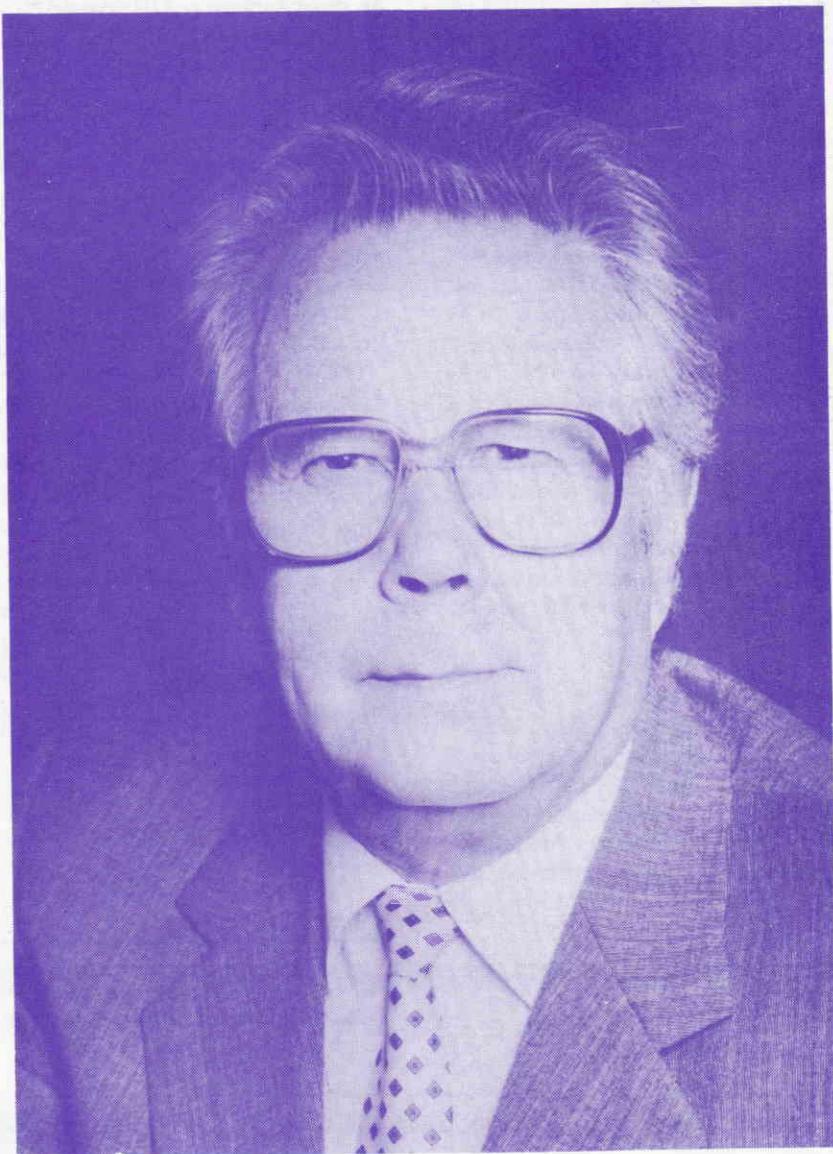
• NOWI DNI •

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ

Vol. XXXIX

ГРУДЕНЬ — 1988 — DECEMBER

№ 466

NOWI DNI

A Ukrainian Monthly published every month
except August by the Nowi Dni Co. Ltd.
in Toronto, Ont., Canada

NOWI DNI

P.O.Box 400, Stn „D“
TORONTO, ONT., CANADA
M6P 3J9

Editor-in-Chief: M. Dalney

Business manager: M. W. Gawa

Advertising representative: A. Horhota

Second Class Mail Registration Number 1668
International Standard Serial Number ISSN 0048-1017

1 YEAR SUBSCRIPTION — РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА:

CANADA: \$22.00 Can. dol.
U.S.A.: \$20.00 US dol.

OVERSEAS — ЗАОКЕАНСЬКІ КРАЇНИ
\$20.00 US. or equivalent
Avio — \$40.00 American or equivalent

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

AUSTRALIA — АВСТРАЛІЯ:

Mr. Z. Steciuk, 10 Bates Court
Jacana 3047, Vic. Australia

CANADA — КАНАДА:

Тандер Бей:

Mr. P. Swyrydenko, 133 Bethune Street
Thunder Bay "F", Ont. P7C 2G4

GR. BRITAIN — ВЕЛ. БРИТАНІЯ:

Mr. A. Bondarenko, 78 Kensington Park Rd.
London W. 11, England

U.S.A. — СПОЛ. ШТ. АМЕРИКИ:

Чікало і околиці:

Mr. D. Hrushetsky, 2635 Spruce Street
River Grove, Ill. 60171, USA

Бостон і околиці:

Mrs. L. Dijak, 115 Connel Dr.
Stoughton, Mass., 02072, USA

Засновник і редактор 1950-1969 П. К. Волиняк

Видає Спілка „НОВІ ДНІ“ з обм. відповіальністю

Мар'ян Дальний — головний редактор

Редколегія: Іл. Бондарчук, Тоня Горохович, Василь
Гришко, Дмитро Кислиця, Олексій Коновал.

Адміністратор — Михайло В. Гава

Оголошення — Ада Горгота

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Тарас Романюк — ГОМІН МОЇХ ПІСЕНЬ (вірші)	1
Іл. Бондарчук — ТОПОЛИНА ДОРОГА	3
М. Ковшун — МІСТЕР ТУПІ... (3)	5
М. Воскобійник — ОПРАВДАНІ ИСТОРІЮ ТЕЗИ...	8
В. Шиприкевич — ЧИ НЕ ЧАС ПОДУМАТИ НАД ЗМІНОЮ КАЛЕНДАРЯ	11
В. Сабаль — БЛІСКУЧИЙ „ПЕРЕВОРОТ“ ГОРБАЧОВА	13
Ю. Соловій — В СПРАВІ М. БОЙЧУКА...	16
Н. Кібець — СЛАВНА МАРІЯ АЛЕШКО	18
М. Вірний — ІГОР КОСТЕЦЬКИЙ...	21
Д-р П. Пундій — ЛІКАР-ПАТРІОТ, ПОЕТ І ПИСЬМЕННИК	23
Х. Х. — МСТИСЛАВ ДОЛЬНИЦЬКИЙ	25
Віра Ворскло — БАГАТОВИМРНІСТЬ “МАРУСІ ЧУРАЙ“	27
С. Яворський — КАНАДЦІ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ В ФЕД. УРЯДІ КАНАДИ	29
Ю. Смик — НАЙНОВІШЕ ВИДАННЯ „СУЧАСНОСТИ“	32
Віра Смерека — В. МІШАЛОВ В АНГЛІЇ	32
Ф. Миколаєнко — ЯК БІДНОМУ ЖЕНИТИСЬ, ТО Й НІЧ КОРОТКА	33
О. Обух — ПІД СВЯТ-ВЕЧІР	34
С. Дем'яненко — ВОГОНЬ ОЛІМПІЇ НАД СЕУЛОМ	35
М. Дальний — ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ	37
В. Шевченко — МОЯ ЗУСТРІЧ З П. К. ВОЛИНЯКОМ	38
Ю. Марчак, О. Хом'як, М. Костка, М. Сунак, М.Л. Лисенко, М.А. Кейван і ін. — ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ	39

На першій сторінці обкладинки: Д-р Михайло Григорович Воскобійник. Вітаємо з 70-літтям! (Див. стор. 8).

- Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. ● Статті з поданими іменами авторів не конче висловлюють погляди редакції. ● Незамовлених матеріалів редакція не повертає. ● Редакція не відповідає за зміст платних оголошень і застерігає собі право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

Література, наука, мистецтво, суспільне життя

Тарас РОМАНЮК

ГОМІН МОЇХ ПІСЕНЬ...

Знову Охотське море
Штурмує десятий день,
Знову полоне в гори
Гомін моїх пісень.
Знову на видноколі,
Де вічно пурга мете,
Неначе в родиннім колі,
Мрія моя росте.
І сняться вночі Карпати,
Зодіті в барвистий прай,
І посивіла мати
Із болем в очах: — Прощай!
Коли я вернусь, не знаю,
Та ѹ чи вернусь, коли?..
Здається, я тут вмираю,
Ти, мамо моя, прости!
Вмираю без сліз і болю,
Без віри у майбуття,
Вмираю з жадоби волі,
І сниться вічне життя,
Без втоми, тривоги й горя,
Без зради і небуття.
А вранці, здається, ѹ море
Шепоче про каяття...
І виуть вночі шакали, —
Тайгою луна іде,
Куди ж ті літа пропали,
Коли ще життя прийде?
На тому, чи цьому світі,
В останній хоча б момент!
І сниться, що наші діти
Поставлять нам монумент
На рідній землі, в якій ми

Ніяк не могли пожити,
І будуть лунати сурми
В тодішню щасливу мить!
А поки що, ради Бога,
Гонімо ілюзій рій,
Ще стелиться нам дорога
У тундру, в тайгу, у бій!
У бій без пощади й крові,
На витримку і цноту,
Щоб наше стражданнє Слово
Звеличити, як мету!
Як нас не знесуть бурани,
Ї не погризути вовки,
Ми сцілимось, як шамани,
Віднині і на віки!
І будуть дивитись сопки
На наше завзяття й дух,
Як ми напинаєм лодки,
Приводячи знову в рух!
І ми обминемо гори,
Зловісні й морозні в пень,
Де лютє Охотське море
Вирує десятий день!

**

Зима іде, а я лечу, як в сні,
І чую дзвін, напружено-зловісний,
І голос твій, такий знайомий, слізний,
Щось з докором розказує мені.
І сніжною лавиною з небес
Спадають спогади, окутані журбою,
І я безмірно тужу за тобою,
Благаючи у Господа чудес.

Усім нашим передплатникам,
співробітникам і читачам
бажають приемних свят
і щасливого Нового 1989-рока
„Нові Дні“!

Як довго тягнеться ця безкінечна ніч!
І ти не вернешся ніколи знову,
Побачити ту неземну обнову,
Що сніг возвідиг на протязі сторіч,
На честь твою, на честь моого дитинства,
Все зло потамував і викинув опріч.
А на теренах твого материнства,
Як і раніше, безкінечна ніч!

**

Майнуло щастя наше на чотири сторони,
Сумні дівчата усамітнено стоять,
В холоднім небі галасливі чорні ворони
Кудись на північ, лементуючи летять.
Уже минулися життя дороги зоряні,
І не повернеться колишня благодать,
У безвістъ квилять невгамовні чорні ворони,
І в небі хмурому розпачливо кричать.
Життя нещастям вже навіки переоране,
Вже дзвони скоро нам востаннє віддзвенять,
І, мов розкидані по світу гіркі спомини,
Так чорні ворони по небу відшумлять.
Не чути сміху і весілля в людськім гомоні,
Тривожна осінь всіх заставила мовчати,
В зловіснім небі нашім чорні ворони
Кудись із жаху перед війнами летять...

ЧОРНОБИЛЬ

В степах України, на всю широчінь,
Де йдуть реактивні проби,
на тихі води і ясні дні
Впала зоря Чорнобиль.
І атом, брутално збунтований вищерть,
Відлунивав ехом в гробі,
І сіялась люта нещадна смерть,
Що звалась зоря Чорнобиль.
Відома з переказів поколінь,
Накреслена людству на лобі,
Як грізна, страшна лиховісна тінь.
Звалилась зоря Чорнобиль!
На землі родючі скажений нарив
Гадюкою впився, мов скobel',
Все кров'ю і горем довкола зросив
У жертву зорі Чорнобиль.
І море нашадків стривожено жде,
В розпуці й жахливій хворобі,
Тотального лиха, в яке їх веде
Зловісна зоря Чорнобиль.
Здіймається в небі зоря Полин
В біблійний своїй подобі...
Крізь горя й нещастя людського плин
Волає до нас Чорнобиль!

**

Знову вітер північний
все кружить і бурунить над Леною,
Знову понад торосами
у морозній імлі темна синь.
Ти постань, хоч в уяві, мені
все тією ж барвисто-зеленою,

Рідна земле, і до мене в-ві сні
на хвилинку прилињ!
Буде битися серце прискорено,
радісно збуджене,
Будуть ночі чарівні
із запахом квітів і вільх.
Ми зустрінемось знову в обіймах,
коханням навіки подружени,
Зорі й місяць простяТЬ
нам отої зачарований гріх.
Вже давно проминуло те літо,
останнє, насичене щастям,
Я ж давно сню і марю
його непогаслим теплом.
І тепер, крізь бурани й сніги,
простелись мені рястом,
Рідна земле, і махни на прощання,
востаннє, своїм незабутнім,
накресленим в небі, крилом!

ЛЬВІВ

Приходять в-ві сні львів'янки,
Чарівні і пишнокосі,
І серце щемить щоранку
В хвилюючім безголоссі.
І кличе Високий Замок
У княжу прадавню велич,
Де рясний встає світанок,
Що вічність довкола стелить.
І знову в старому Місті,
У тіснім сплетінні вулиць,
Зринає на нас врочистість
Під гомін віків минулих.
І музика дивних звуків
В обрамленому камінні
Лунає на щастя муки
Крізь панерти і склепіння.
Симфоніями соборів
Велично звучить барокко,
І всі заміські простори
Відгукуються широко.
І вже на узвиши Юра,
Під гучне віщання дзвонів,
Спиняється мить на мурах,
В предвічному відгомоні.
І місто, що наче Фенікс,
З'являється нам з надбання,
Підноситься на терені,
Як вічне протистояння!
І свято під знаком Лева
Вже знову лунає всюди,
Історії віще древо
Натхненно квітує людям!
...А я без кінця і краю,
Крізь промені золотисті,
Все далі тебе шукаю,
Єдину на ціле місто!

ТОПОЛИНА ДОРОГА

Після сорокалітньої розлуки, дороги до нашого села я не впізнав. Колись це був звичайний польський шлях. Глянеш, бувало, здалеку — здавалося хтось проорав рівну широку борозну, що простягнулася звідси, від дерев'яного місточка, аж ген-ген туди вгору до самого обрію.

Шляху цього не злобив я ще з малечку. Жаль було поля. Розстелилося воно рівне та широке на всі чотири неосяжні сторони. Влітку колосилося золотом пшениці, або біліло морем гречки. І от комусь треба було безжалісно розрізати поле надвое, залишити на ньому невигойний шрам.

Колись дорога не позначалася нічим. Не росло побіч ній жодного деревця чи кущика. Це був звичайний собі возовий шлях. Влітку покритий сірою пиллюкою, що пухкала з-під босих ніг, піднімалася за підводами сивою хмаркою. Навесні та в осінь стояла на шляху гливка грязюка, в якій часом застягали вози, грузли люди. Взимку, після першого снігу, дорогу можна було визначити лише уявно. Поле тоді лежало суцільною перкалевою далеччю, розстелялося своєю посрібленою широчинною аж до крайнеба.

Тепер ця дорога асфальтова, пошиrena. З одного боку обсаджена рівними, одна в одну, високими тополями. Пнуться вони вгору до нашого села, що заховалося за недалекою межею неба і землі, тонкою шпичастою стіною. Коли примружиш очі, здається пливе звідти, з пагрона річечка, яку хтось мов під шнурочок розлив вздовж дороги.

Дорогою цею рідною пройшов я востаннє восени тисяча дев'ятсот сорок другого року. Розпрощавсь тоді з рідним селом, в якому зводився на ноги, старенькими добрими батьками, десятилітнім братом.

Багато зим відхурделило з того дня, багато відцвіло весен. Багато води спливло в нашему Дніпрі, багато доріг було сходжено по чужих землях. Та ця дорога моєго тривожного дитинства не загубилася в безлічі інших доріг. Вона завжди стояла перед очима, невгомонно кликала до себе — вабила далекою живою піснею. І чим більше минало років, тим голоснішав її клич, сильнішав чар до безмежно рідного, завжди вічного, до смерті незабутнього.

Змарнувалося по чужих краях усе мое життя. Не став я багачем, не зробився рабом доляра. Дякувати Богу не розтринькав священних почуттів любові до свого в погоні за наживою, як це зробили багато землячків моїх. І хоч тепер у мене немає власного даху над головою, та почуваюся я чистим совістю перед оцею дорогою дорогою.

Повернувшись я до неї таким, яким пішов колись у широкий світ.

Ба, навіть більше — повернувшись я до неї безкінечно спраглий за рідним, за своїм, за батьківським. І нехай там інші розкошують у своїх хатах-пала-

цах, правдами й неправдами набивають кишенні грішми — вони ніколи не відчувають, не переживуть цього безмежного щастя, цеї неземної радості, що стікає ось зараз нестримною слізою по моїй щоці. І вдячний я стократ долі, моєму Богові за те, що не повів Він мене манівцями емігрантських буднів, не умертвив любові до праਪрадівської землі. Що знову привів на цю дорогу до рідного гніздечка, де все розпочалося. Привів до лану високого жита, до пахучого моого материнського краю.

Дивлюся ось тепер на житнє безмежжя, що колишиться під легесенькими хвильками, вбираю душою паході рідної землі і непомітно для самого себе шепчу Симоненкові слова:

„З нею я ділти завжди буду
Радоці, турботи і жалі,
Бо у мене стукотить у грудях
Грудочка любимої землі“.

З усіх рідних, кого залишив я тієї предавньої осени тисяча дев'ятьсот сорок другого року на Батьківщині, вижив лише мій брат. Він тепер, зрозуміло, далеко не такий, яким бачив його усі ці роки у своїй уяві. Той був опецькуватий підліток у великому, мною недоношеному пальтечку та шапці-вушанці. Прощаючись, він шморгав носом, розтирав кулачками по щоках дитячі слізки. Виряджав він тоді мене з мамою та батьком аж за село. І коли треба було нарешті розставатися, братік мій враз голосно заплакав, розгубився... Навіть не пригадую вже, чи ми обнялися тоді, чи лише подали собі руки.

Скоро після закінчення війни, брат залишився самотнім круглим сиротою. Залишився безпомічним виживати у страшні повоєнні роки... і не лише вижив, а й здобув вищу освіту. Сьогодні — він ректор інституту, людина з великим педагогічним і життевим досвідом. І хоч і мало він мені розповів про своє життя, але знаю напевно — минуле його було набагато жорстокішим моєго. А не розповів не тому, що „не хотів тебе, братіку, ще більше хвилювати“ — потрібно було дотримувати правил про недозволене, за порушення яких, цілком можливо, довелось б раніше, чи пізніше дорого розплачуватися.

Село наше брат також давно залишив. По закінченні університету працювати доводилося по містах і з плинном років у рідній стороні він навідувався все рідше й рідше.

**

Коли врешті весною тисяча дев'ятсот сорок п'ятого року між руїнами Рейхстагу пролунав останній постріл, що вбив останнього солдата і над румовищами Європи повисла зловіща тиша, батьки мої, звичайно, не знали, яка доля спіткала їхнього сина. Листування між нами припинилося позаминулої зими, коли з Правобережної України було вибито німецьку армію.

Через хворобу та інші ускладнення на Батьківщину мені не судилося повернутися. Із „остовиця“ перехрестили мене на „дипіста“ і прирік я себе на

довічне блукання по чужих землях.

Першого повоєнного листа послав я батькам в сорок восьмому році, вживаючи чуже прізвище, ніби це писав товариш їхнього сина, який в ім'я нашої колишньої дружби цікавиться моєю долею. У листі розповів сам про себе, згадав інтимні деталі нашої родини, про які ніхто крім мене не міг знасти. На закінчення ім'я своє написав навідворот, так що воно стало пестливим ім'ям моєї дорогої матері. Цим листом пробував дати рідним зрозуміть, що я живий.

Відповіді, звичайно, я не сподівався і не отримав. Виявили в ті диявольські часи, що хтось із членів сім'ї знаходиться за кордоном, було річчю дуже і дуже небезпечною. Ми, насильно вигнані під час війни до Німеччини, таврувалися тодішньою владою „ворогами народу“, „зрадниками батьківщини“. Багато з тих, хто після довгих років страшних поневірять у „ненависній Германії“ повернулися „на родину“, потрапили не в обійми своїх рідних, а пішли за колючі дроти „атецтвенніх концлагерей“.

Як пізніше виявилося, задум мій з листом був добрий. З того часу батьки знали, хоч син їх і надалі тратить свої молоді роки по чужих краях, та все ж доля до нього в якісь мірі була ласкаовою — він пережив воєнне лихоліття, з якого не повернулися додому мільйони. Безумовно, не легко було батькам цю розлуку переносити. Їхнє тогочасне горе, їх повсякденні думки про свого блудного сина, їх біль я цілком збагнув аж тоді, коли сам став батьком. І нехай же будуть навіки проклятими всі ті, хто своєю кривавою жорстокістю відібрал у не-зліченої сили людей те маленьке підставове право, якого не позбавляла своїх громадян жодна країна світу — право хоч листовного спілкування з рідними.

Постійна переписка з Україною розпочалася аж через дев'ять років, коли владу в свої руки захопив „великий дипломат“ — Микита Хрущов. Багато тисяч моїх земляків, що знемагали на чужині, не знаючи нічого про своїх рідних, почали з прихованним страхом писати додому, з похололим серцем чекати перших листів. Пройшло ж бо так багато літ у могильній мовчанці... Звязок з Україною припинився у сорок третіх, сорок четвертих роках, коли на землю нашу знову повернулася Червона Армія. Тоді над нами, битими та цькованими „унтерменшами“, нависло ще одне горе — тривожна невідомість про долю своїх рідних... Хотілося як-найскоріше діздатися кінця війни, але вона і далі шаленіла, стогнала розгойданими канонадами.

У далеких рідних степах горіла земля, палали села. За фронтами лишилися чорні цвінтарища руїн, на яких у диму, між загищами не вгавав відчайдушний крик обездолених нещасних матерів. Безмежними просторами рідної землі котився огнений вал війни. У ньому, ніби в гіантському млині, безжалісно перемелювалося мільйони людських життів, вдовіли жінки, сиротіли діти, росли братські могили приречених на загибелъ солдатів.

Гарматними вирвами злітала у закопчене небо волошкова моя Україна...

Від того моменту, коли і я опустив свого листа в поштову скриньку, розпочалися мої митарства. Невгласима тривога поселилася в душі, неспокій огорнув серце, безсонні ночі катували страшною загадкою: чи ж хтось озоветься до мене з далекої України, чи ж вижили, витримали мої старені, любі батьки? Чи не насکочив часом десь у полі єдиний братік мій на міну? Не відрівав близкучий гранатний детонатор його маленьких пальчиків? Чи оминула війна, як в сорок першому, моє рідне село? Чи може налетіла вона, смертоносна, вогненним шквалом і під материнське відчайдушне голосіння запалила село пожежами?..

Чекання було довгим та важким.

І коли нарешті поштар приніс очікуваного листа, яувесь похолов — конверт був заадресований не батьковою рукою. Письма цього я не знав. Мене охопив такий всезасліплюючий жах, що відразу й не звернув уваги на ім'я особи, яка цього листа писала. Значить... не залишився живим ніхто.

Розрівав конверт. Трусилися в руках вирвані із шкільного зошита листочки, зливалися літери в нерозірливі рядки. А хотілося ж усього листа прочитнути одним духом.

Лист був від моого брата. Лист насичений подіями, що трапилися на протязі п'ятнадцяти років. Сталось багато страшного, безповоротного... і все це звалилося на мене відразу приголомшуючим громовим ударом, від якого потьмарився розум, навіки пройняло морозом душу.

У сорок сьомому році на операційному столі померла наша страдниця-мати. Незадовго відвезли на цвінтар і батька. В порожній, чудом уцілілій хаті, залишився самотнім підліток-брат. Село під час боїв майже все згоріло. По берегах, під кучугурами снігу, в садках, за причілками хат довго лежали замерзлі трупи солдатів. Хovalи їх аж весною, коли відтала земля. Місячними морозними ночами вили над селом голодні собаки, ніби віщуючи ще більше лиха... А далі попливли довгі роки нечуваних людських страждань, великого всенародного горя.

Перечитував я того першого листа цілий тиждень. Ходив, мов сам не свій. Безсонними ночами витав у думках над рідним селом, пробував змиритися зі всім, що скілося, хоч знав — єдиним лікарем людських страждань є тільки час. Він один у якісь мірі зарубцює душевні травми, притупить біль за навіки втраченим.

Пройшло з тих пір багато років. З братом велось регулярне листування, ми мріяли про зустріч, про той день, як разом повернемося знову до нашого села, на могили незабутніх батьків.

І ось аж тепер, коли вже старість стоїть у мене за плечима і життя, ніби похилий вітрильник на далекому обрії, невпинно втікає в серпанкову каламуту вічності, добився я до рідної землі. До цієї моєї тополиної дороги, яка й поведе нас з братом на батьківщину, за якою так безмежно стужився.

Поведе до колиски далекого тривожного нашого дитинства...

М. КОВШУН

МІСТЕР ТУПІ, або ДОКИ ГРІМ НЕ ВДАРИТЬ

Дія третя

„Тупі-Гріль“. Простора заля. Ліворуч, у глибині, за шинквасом Туповерха розливає у склянки пиво. За ним, на поличках, цигарки та всякі ласощі. Праворуч, на шинквасі, стоїть банька з чищеними яйцями у воді з оцетом.

Просто вхідні двері. Праворуч від них велике вікно, в яке видно миготливу рекламу з написом „Тупі-Гріль“. Праворуч вікна — широкий вхід з портьєрами до другої кімнати. Біжче до глядача, під стіною — піяніно. На чоловій стіні відривний календар з малюнком голої красуні на брезі моря і числом 31.

У залі декілька столиків із стільцями. Округ столика, що між шинквасом і піяніном, провадять акцію Сокорін, Катінька, Самойлюк і Валя. Біля столика, праворуч, біжче до авансцени, сидить самотою мужчина. Немолодий, добре зодягнений, з яскравочервоною краваткою в комірці. Біля нього повно пляшок із пива. Під час всієї дії він мало реагує на події, що відбуваються у залі. Сидить непорушно, втопивши погляд у простір. По якійсь хвилі починає ворушити губами, швидше, енергійніше, ніби щось говорить, із кимсь дискутує. Дійшовши найвищого пункту вияву своїх почувань мімікою, раптом на мить кам'яне. Не дивлячись на склянку, механічно підносить її до рота й довго, поволі п'є.

На вікні й на дверях, що праворуч до чоловічої частини грілю, блакитні портьєри з жовтими окрайками довкола.

Коли підноситься заслона, Одарка Кузьмівна в темпі грає танець „Джігер бағ“. Сокорін з Катінькою у захваті танцюють. Самойлюк і Валя приграють до музики в пляшки і склянки. Туповерха, любуючись танцем, наливає пиво. Танець у темпі зростає. Підхмелена чоловіча публіка все ширше розгортає портьєри з сусідньої залі, скупчуєчись коло дверей. Нарешті, Сокорін під бурхливе форте піяніна пориває Катіньку в обійми. Публіка Грілю гарячими оплесками заливає приміщення.

I

З дальшої залі швидко виходить кельнер з порожніми склянками на таці.

КЕЛЬНЕР: Містер Тупі! Для клієнтури не вистачає місць.

ТУПОВЕРХА: (радісно): Нехай п'ють навстоячки. Більше вип'ють.

КЕЛЬНЕР: Олрайт (Невдовзі вибігає з повною тацею пива в другу залю). Сокорін дзвенить об склянку. Повертається кельнер, заміняє порожні

склянки повними й знову зникає в сусідній кімнаті. Одарка Кузьмівна тихо награє легеньку мелодію.

ТУПОВЕРХА: Слава Богу! Клієнтура прибуває. Бізнес росте. Доведеться ламати стіну й робити прибудівку.

II

Входить Ганка з книжками під пахою.

ГАНКА (до Туповерхи): Купіть за кводра книжечку „За Волю України“.

ТУПОВЕРХА (переполіскуючи склянки): Красна панночко! Куди нам до тих книжечок? Тут за джабом ніколи вгору глянути. Нехай собі читають ті, що мають час їх писати.

ГАНКА (підбігає до групи Сокоріна): Купіть за кводра книжечку.

КАТИНЬКА (насмішкувато): Ми ще неграмотні! (Група смеється).

ГАНКА (До чоловіка без слова): Купіть за кводра книжечку...

Мужчина без слова, не глядячи на Ганку, виймає з кишени срібну монету й голосно її притискає на краю стола. Ганка кладе книжечку на стіл, бере гроши й вибігає в сусідню кімнату).

СОКОРІН: Як люди легко хочуть назбирати собі на гавза.

III

КЕЛЬНЕР: (вибігаючи з сусідньої кімнати): Містер Тупі! Пліс ту дабел егс!

ТУПОВЕРХА: Немає вже дабел. Нехай ідять звичайні.

КЕЛЬНЕР: О, шур! Пліс звичайні!

ТУПОВЕРХА: Окей! (Витягає з баньки двоє яєць і подає на тарелі кельнерові, який біжить до другої кімнати). Сьогодні і яйця мої пішли вгору.

(Чути різке виття алярмової сирени. Всі залишили, ззираючись один з одним).

САМОЙЛЮК (здивовано): Шо воно??!

ТУПОВЕРХА: Мабуть, десь фаер або екцидент.

(Чути, як щось важке проїжджає вулицею. Здригається будинок, дзвенять шибки у вікнах).

САМОЙЛЮК (дивиться у вікно): Пожежа,кажете? А чого на вулиці якісь броньовики зблилися?

ТУПОВЕРХА (перелякано): Броньовики??!

СОКОРІН (непевно): Маневри, мабуть, тому ѹ панцерники тут.

ТУПОВЕРХА: Які там маневри? Пожежа десь страшна!

(Знову виття сирени. Чути далекі вибухи).

IV

У вхідні двері влітає Ганка, падає на порозі, розсилаючи по підлозі книжки.

ГАНКА: Боже, Боже! Де подітися?! Куди сковатися?! Війна!!

ТУПОВЕРХА: Ти збожеволіла?

ГАНКА (кричить): Вій-на! Тількищо передали по-радіо. Совєти розбомбили на Алясці американ-

ські бази. Літаки з бомбами летять у глибину нашої країни... З атомовими!

ТУПОВЕРХА: Панове! Покличте до цієї хворої лікаря.

ГАНКА: Ворожі літаки за півгодини будуть тут. Люди тікають до тунелю під гору. Гляньте, що робиться на вулиці.

Всі кидаються до вікна.

СОКОРІН: Який жах?! Що там робиться?!

ВАЛЯ: Ой-йой! Кари б'ються!

ОДАРКА КУЗ.: На вулиці повна паніка. Тупію, щось треба робити.

ТУПОВЕРХА (*тримтячим голосом*): Ода-рко! Біжи до себе. Візьми в торбу харчів. Забери дітей до кари. Тікатимемо в тунель!

(*Одарка швидко виходить праворуч. Туповерха біжить до бюрка, поспішно вибирає пачки грошей і розпихає по кишеньках. У групі Сокоріна всі в паніці сперечаються.*)

ГАНКА (*кидається до Туповерхи*): Містер Тупі! Порятуйте й мене! Візьміть із собою в тунель!

ТУПОВЕРХА: Куди я тебе візьму? У мене ціла купа своїх.

КАТИНЬКА: Вовочка! Бистрей! Удіраймо в тунель!

САМОЙЛЮК: Постішаймо, бо загинемо!

(*Всі купою кидаються до вішалки з одяжею. Ганка впихається в їхній гурт. Ханає за руки то одного, то другого, щоб перешкодити їм зодягтися.*)

ГАНКА: Любі! Дорогесенькі! Порятуйте ж мене! Візьміть у машину! Підвезіть у тунель!

(*Знову сирена. Чути якісь вибухи. Здається решту літаки.*)

ВАЛЯ (*з жахом*): Ой, Що це?!

ГАНКА: Літаки! З бомбами! Над містом летять. (*Істерично кричить*): А-а! (*Падає під ногами гурту. Чути виск бомб.*)

КАТИНЬКА: О-о ! Чуєте?! Бомби! А-ай!

(*Всі падають, де хто стояв, ховаючи голови під стіл, під стілець, один під одного. Туповерха присідає за прилавок. Сильний вибух стрясає будинком.*)

V

(*Входить Богдан. На ньому гарний осінній плащ. Туповерха висувається з-за прилавка. Усі боязко підводяться з підлоги.*)

САМОЙЛЮК (*Тремтячим голосом*): Пане Богдане! Де ви взялися? Ну, що там? Як?

ТУПОВЕРХА: Чи вже можна іхати під гору в тунель?

БОГДАН: Спокій, панове! Спокій! Совєти спустили над містом парашутний десант. Усі місцеві гарнізони здалися без бою. Місто в руках комуністів.

(*Усі застогнали. Туповерха падає на прилавок. Соколюк ханається за голову. До нього зі страхом пріпає Катінка. Валя кидається до Самойлюка.*)

УСІ (*З жахом, розпачливо*): Що нам робити?! Що нам робити?!

ГАНКА: Пропали ми, пропали!

САМОЙЛЮК (*хапаючи за руки Богдана*): Пане Богдане! Скажіть. Що нам робити?! Як рятуватися?!

БОГДАН: Порятунок, панове, один. Начепити на груди червоні стрічки. Взяти в руки червоний прапор і з піснями вийти назустріч переможцям.

ТУПОВЕРХА: Так-так-так! Миттю на груди червоні стрічки!

(*Сокорін і Самойлюк кидаються до Туповерхи*):

СОКОРІН: Дайте щонебудь червоне на стрічки.

САМОЙЛЮК: Швидше, бо загинемо!

ТУПОВЕРХА: Де я візьму вам червоного? В мене все тільки блакитне та жовте.

(*Сокорін і Самойлюк бігають очима по залі. Побачивши в мужчину у комірці червону краватку, стрімголов кидається до нього. Кожний ханає за кінець краватки й тягне до себе. Мужчина, відхилившись назад голову, висолопив язика.*)

СОКОРІН: Пустіть свій кінець!

САМОЙЛЮК: Ні, ви свій пустіть!

БОГДАН: (*Підбігає до Сокоріна і Самойлюка*): Що ви робите? Чоловіка задавите! (Здіймає з комірця краватку й ножиком розрізає на маленькі шматочки). Нате! Беріть! Чіпляйте всім на капюхи й на плащи.

(*Всі навпереди тягнуться до Богдана: „Мені“! „Мені“! Туповерха вхопив найбільший клаптик і пришиплив собі до грудей.*)

СОКОРІН (*До Туповерхи*): Дайте щось на прapor!

ТУПОВЕРХА (*нишпорить за прилавком*): Як на гріх, ніде нема нічого. Червона мітла, та й та вже змелася. (*Подає з-за прилавка стару мітлу*).

СОКОРІН (*вхопивши мітлу*): Що ж сюди причепити?

САМОЙЛЮК: (*зрадівши*): Є!.. Ур-а! Гляньте, Катінько блюза!..

(*Сокорін і Самойлюк кидаються до Катінки*).

СОКОРІН: Катінька! Швидше скидай блюзу! На прapor!

КАТИНЬКА: Що ви?.. Здурили?! Не скину!..

САМОЙЛЮК: Катінька! Дорогесенька! Пожалійте всіх. Бо тут нам смерть.

КАТИНЬКА: Соромтесь! Блюзи я не дам!

СОКОРІН: Який там сором? Життя наше на волоску! Скидай, Катінька... Отак, отак!.. Ми тобі допоможемо...

(*Сокорін і Самойлюк силою роздягають Катінку, залишаючи її у бюстгальтері. Катінка накидає на плечі плащ, Сокорін і Самойлюк прив'язують рукавом блюзу до мітли.*)

САМОЙЛЮК: Маємо прapor. Рушаймо назустріч переможцям!

СОКОРІН: Затягаймо дружно інтернаціонал!

ТУПОВЕРХА: В них тепер новий гімн.

СОКОРІН: (*крізь плач*): Але нового гімну ми не знаємо!

ТУПОВЕРХА: То катай, реб'ята, „Катюшу“!

(*Всі, скучивши біля прapor, готові рушити з місця. Богдан і Ганка тримаються заднього пляну. Дикими голосами затягають: „Расцветалі яб-*

луні і груші. Поплилі тумани над рекой“. В цю
мить на порозі з'являється Ванька, зодягнений в
однострій советського солдата. На плечах великі
погони. На кашкеті червона зірка. Обабіч на
паску гранати. Дві кобури з ковбойськими пістоле-
лями. У правій руці Ванька тримає пістоль).

VI

ВАНЬКА: Назад, буржуйські морди! (*Всі шарах-
нулися назад. Туповерха відскочив до прилавка.*).
Руки вгору, розтуди вашу ма-а-кіт-ру! (*Всі піднесли
догори руки. У Катіньки зсунувся із пліч плащ. З-
за лаштунків чути команду*):

ПЕРШИЙ ГОЛОС (на високому *регистрі*): По
дистанції передать комісар полку!

ДРУГИЙ ГОЛОС (на середньому *регистрі*): По
листанції передать — комісар полку!

ТРЕТИЙ ГОЛОС (на низькому *регистрі*): Ко-мі-
сар по-о-лку! (*Чути команду: Ать-тва! Ать-тва!
Все дужче, все ближче, все ближче. На остан-
ньому „Ать“ входять два вартові з багнетами
при рушницях і стають обабіч дверей*).

ВАНЬКА: Смір-р-р-на-а! Равненіє на пра-а-во!
(*Всі виструнчилися, повернувшись голови до дверей*).

(Закінчення в наступному числі)

ВЕСЕЛИХ І РАДІСНИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО 1989 НОВОГО РОКУ
всім українцям і всім людям доброї волі
бажає ДИРЕКЦІЯ ОСЕРЕДКУ КУЛЬТУРИ
ім. СВ. ВОЛОДИМИРА В ОКВІЛЛ

МАРІЯ і ПАВЛО БОЖИКИ з родиною
сердечно вітають всіх своїх друзів,
кумів і приятелів та бажають їм
**Веселих Свят Різдва Христового
і Щасливого Нового Року!**

АЛЕКСАНДРА і ДМИТРО ПРИГОРНИЦЬКІ
широ вітають і поздоровляють своїх рідних,
друзів, приятелів і знайомих з нагоди
ВЕЛИКИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та бажають усім
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!
Христос родився! Славмо Його!

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПЛІКА В ТОРОНТО

НАШЕ ЗАВДАННЯ

ДОПОМАГАТИ ВАМ І ВАШІЙ РОДИНІ, НАШІЙ ГРОМАДІ

ТА ПІДДЕРЖУВАТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

Поцікавтеся всіма нашими послугами

UKRAINIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED

295 College Street, Toronto	922-1402
2397 Bloor St. W., Toronto	762-6961
3635 Cawthra Rd., Mississauga	272-0468
225 The East Mall, Etobicoke	233-1254

INQUIRE ABOUT ALL OUR SERVICES

CONSULTEC LTD.
consulting engineers

4180 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada M8X 1X8
Tel. (416) 236-2426 Telex: 06-984797

Інж. ЮРІЙ А. ОХРИМ
Президент

- Консультивна інженерська фірма міжнародного
засягу.
- Виконує всі фази плянування, будови і
перевірки більших індустріальних проектів у Канаді,
США, та в інших частинах світу.

BABY POINT LOUNGE

343 Jane St., Toronto
tel. 767-2623 або 231-6739
**ПРИЄМНЕ І ВИГІДНЕ ПРИМІЩЕННЯ НА
ВСЯКІ ОКАЗІЇ**

- Повна кухонна обслуга.
- Українські й інші страви,
в наших або інших залях.

**БУДЬТЕ ГОСТЕМ НА ВЛАСНОМУ СВЯТИ!
ПРО ВСЕ МИ ЗА ВАС ПОДБАЄМО!**

Михайло ВОСКОБІЙНИК

ОПРАВДАНІ ІСТОРІЮ ТЕЗИ В ПРИМІНЕННІ ДО „ПЕРЕБУДОВИ“

Свою попередню статтю „Якої перебудови потрібно для України і для діяспори?“ („Нові Дні“, вересень 1988) автор доповнив додатковими міркуваннями як часткову відповідь критикам. Тому, що цю відповідь уже надрукували „Українські вісті“ — нижче подаємо з неї лише головні думки. Слід сказати, що проф. Михайло Воскобійник — Голова Української Революційно-Демократичної Партиї — перший з поміж наших політичних лідерів відважився зайняти виразну принципову позицію до важливих перебудовних процесів в Україні й у всьому СРСР. Вітаємо його за відвагу й за почуття відповідальності перед народом та з нагоди його 70-ліття бажаємо йому успіхів у здійсненні нелегких завдань. — Ред.

Події в Україні й СРСР своєю новизною застали частину української політичної еміграції в повній непідготовленою до доцільного, раціонального сприйняття і реагування.

Багато „батьків“ діяспори не вміють витягнути з нової ситуації відповідні висновки для загально-національної користі, бо ще й досі консервативна частина еміграції, такої як УККА-ОУНр з її дублікатами, накидають всюди погляд, що в Україні як і відбуваються зміни, то тільки „від диявола“, вірити їм не можна, а говорити з людьми з тієї сторони не годиться взагалі. І тому з найголовнішими проблемами України відбувається серед еміграції тупцювання на місці в зачарованому колі.

Тож обговоримо більш детально ДВІ головні, ключові програми-тези, що стоять і стоятимуть у тісному пов’язанні між собою:

- 1. Важливість існування одного авторитетного центру в еміграції на базі концентрації всіх по-можливості існуючих українських політичних організацій;**
- 2. Важливість твердої ставки на державно-творчі кадри сучасної України.**

Ці дві тези відповідали прағненням переважаючої частини повоєнної еміграції із центрально-східних земель і частково із західних земель, озброєних унікальним досвідом.

УРДП, очолена динамічним, відважним лідером, політичним мислителем І. Багряним, від самих початків свого існування ставила своїм ідеалом будування української демократичної держави в оперті на власні всенациональні, демократичні сили, що були переважно продуктом, по-нешастю, горе兹вісної радянської дійсності, тобто ставку на всіх українських патріотів по обох боках кордонів УРСР, що мусили якось виживати, витер-

піти диктаторський режим і опреділитися під тим режимом.

Не заперечуючи важливості зовнішніх факторів, ставало ще з 1945 р. все більш очевидним, що у виборі між Україною і Росією зовнішні сили, навіть демократичні, робили (і досі роблять!) ставку на Росію, і горе Україні, якщо в ній не сформуються власні національні сили, спроможні оборонити концепцію державної незалежності України.

Тільки люди обтяжені гео-політичною сліпотою можуть не бачити цього. Звідси зовсім логічно було, що у визвольній боротьбі проти сталінського колоніалізму мусила бути зроблена ставка на власні українські коаліційні сили різного класового, територіального і партійного стану, як єдиної оправданої альтернативи. Тому концентрація всіх середовищ на форумі Української Національної Ради була й лишається достойною, домінуючою концепцією в умах великої більшості еміграції, що й привело до створення УНРади на базі ДЦ УНР у 1948 р.

Однаке престиж УНРади останніми двома десятиліттями, на жаль, піду pav. Виявилося, що не досить мати добру конструкцію, а не менш важливо мати таких керівників, що забезпечили б їй належне конституційне функціонування. Треба брати до уваги, що рух в Україні проти її колоніального становища тільки поволі росте і є він переважно культурницького характеру за винятком програми Української Гельсінської Спілки, тобто український рух відстає у значній мірі від рухів у інших республіках, де ці рухи відкрито змагаються при співчасті партійного керівництва й офіційної преси за конституційні зміни в напрямку виразно автономного самоуправління у рамках СРСР. Чи є українська еміграція на належній висоті щоб служити спонукою для конституційної перебудови в Україні? Чи може бути сьогоднішня УНРада прикладом національної солідарності із борцями за конституційну перебудову? Наступальна активність діяспори не застосовується конкретними заходами проти колоніалізму в Україні, а змарновується на міжгрупові змагання між декількома амбітними середовищами, яких всіх разом можна і треба назвати „островами“ українського політичного „архіпелагу“. Можна було б багато сказати, але мало компліментів, наприклад про середовище ОУНр, яке змонополізувало громадську централю УККА, а тепер прагне захопити СКВУ, але ж якою великою ціною для всього українського материка, вважаючи для себе цей вчинок „національною чеснотою“. Безпощадно роками з’їдається енергія найважливішої української колонії — американської — „холостим ходом“ „війни“ і перегоvorів між УККА і УАКРадою, саме тоді якраз, коли діяспора мала бстати прикладом і надією для перебудовних заходів інтелектуальних сил України у їхньому змаганні проти кліки Щербицького, що гальмує українське відродження у широкому сенсі.

В наш час, коли так потрібний орган монолітності — УНРада — для здійснення всенациональної

„наступальної активності“, для якої відкриває можливості „перебудовна нагода“, притягальність УНРади зведена близько нуля. Цьому послужило і те, що комусь потрібно було перенести політичний і організаційний наголос із УНРади і її Виконного Органу на багато зобов'язуючий (але непропорційний до наших спроможностей), застрашуючий чужинців термін — „екзильний уряд УНР“.

Наслідком перечислених потягнень маємо не всенціональний центр, а три, а то й чотири центри з „острівним“ тяготінням. (Четвертий — покищо стимуваний проект перетворення КУППО в ще один центр).

Біда існування декількох „острівних“ центрів в тому, що це применшує провідну роля політичної еміграції серед діаспори і в Україні. Як може громадянин в Україні, чи молода людина в діаспорі розібратися в „острівних“ амбіціях різних середовищ? Звідки у їхній уяві може прийти рішення де є авторитетний провід? На кого орієнтуватися і кого слухати?! Наслідки — посилення апатії до політичних завдань діаспори й України. Більшість існуючих центрів безнадійно консервативні у ставленні до нових подій і тенденцій в Україні. Як сміють в Україні думати не „по-нашому“?

Ставка на існування одного політичного центру в еміграції, як рефлектора національних прагнень, стойть у тісному пов'язанні з іншою головною темою, яку енергійно обстоював І. Багряний про **державницькі кадри України**. Ця теза блискуче себе оправдала особливо останніми роками і вона є перспективною на майбутнє. Ось тому важливо вдуматися у хід думок І. Багряного, висловлених у 1948 р. з цього приводу, бо вони мусять допомогти особливо скептикам бачити від кого залежить успіх перебудовного руху в Україні. А це мусить скріпити наші надії на українські патріотичні кола в Україні, щоб вибудовувати мости співдружності між усіма патріотами. Це та сфера куди мусила б спрямовуватися у першу чергу увага Державного Центру УНР, її усієї еміграції. Багряний говорив:

„Розглядаючи політичні сили, вірніше політичні кадри українського народу в підсекторській Україні, ми твердили і твердимо, що кадри ті колосальні, високої політичної школи, як і високого фахового та державницького вишколу. І той, хто опанує ті кадри, той може боротись проти Сталіна за українську державу.“

Але ті кадри знаходяться в КП(б)У і в комсомолі, тобто — під КП(б)У й під комсомолом, що ними розпоряджаються. Наша ставка на ці кадри власне й наводила жах на наших політичних супротивників, даючи харч найзапеклішої пропаганди супроти нас. Але ми стоїмо далі на своєму, повторюючи дальший хід думки, яку нашим супротивникам не вистачає пороху дослухати до кінця.

Так, ці кадри під КП(б)У і під комсомолом. На державно-політичній роботі. І це всі основні кадри нації, бо все, що було політично активне і здатне до політичного життя мусило визначатися, можливість же визначатися в офіційній сфері була і є лише одна — під егідою КП(б)У і комсомолу... Інша справа, наскільки ці кадри душою і серцем належать тій КП(б)У і тому комсомолові. Досвід доводить тут щось зовсім протилежне.“ („Наши Позиції“, ч.1, 1948 р. ст. 26-27).

Прогноз-ставка Багряного в ході наступних десятиліть цілком себе виправдала: західний світ не пішов нас визволяти, а дисидентський рух, а тепер і „перебудовний рух“ підтвердили, що серед провідних патріотичних кадрів України знаходяться якраз ті, що були, чи і зараз є „під“ і „в“ партії та комсомолі. Вони ставали і стають, як і безпартійні, чемпіонами боротьби за українські права. Прозорість Багряного здійснилась: спільні національні фронти для здійснення відродження можливий і потрібний для добра нашого народу. З тими, що боряться за національні права в Україні.

Отже, чого треба навчитися від Багряного в наші дні — це ставки на безпартійні і партійні

- Спальні
- Їдальні
- Вітальні
- Домашні прилади
- Матраци
- Софи
- Декоративні вироби

1995 Dundas St. E. Mississauga, Ont.

(1 km W. of Hwy 427) Tel. 624-4411

Власники запрошуєть Вас відвідати найбільшу в світі українську крамницю меблів і домашнього устаткування. Приязна атмосфера. Недорогі ціни.

Усім нашим клієнтам бажаємо
приємних Різдв'яних СВЯТ

та

Щасливого добробутнього
НОВОГО РОКУ!

TELEPHONE (416) 537-2168
TOLL FREE LINE 1-800-268-1785

Intours

Corporation

RAY DOWHOPOLUK

PRESIDENT

1013 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO
CANADA M6H 1M1
TELEX O6-218557

кадри України, ставки на СПІВДРУЖНІСТЬ з тими, що жертвоно захищають права України в СРСР і творять там культурні, політичні й організаційні цінності, бо тільки в союзі з рушійними кадрами сучасної, модерної України можна надіятися на суверенізацію України, адже ті кадри, як каже Багряний, розходяться чи „розійшлися з комунізмом, але вони розійшлися й ніколи не зійдуться й з фашизмом у будь-якій формі. Не зійдуться вони й з монархізмом, а тим більше з будь-яким політичним малахіянством“. (там же, ст.27)

Ніякого виростання української державної справи не можливо осягнути, якщо українські державні кадри, що знаходяться в Україні, не стануть будівниками української держави. Одже згідно офіційної статистики на 1.1.1986 р. в КПУ було 3,188,854 члени, в комсомолі — 6.742,147 членів. Разом 9,931,001, або заокругливши 10 мільйонів, що становить 20% населення України. Це величезна армія! Мати її проти себе — це наперед програти боротьбу. За їхню прихильність до української державної ідеї треба боротись. Це розумів Багряний, але цього не розуміють „вільно-фронтивці“. Не розуміє цього і проф. Я. Рудницький, теперішній голова уряду і віце-президент ДЦ УНР...

Що за ігнорантність провінційного „острова“, що обстоює монопольне право „вести“ Україну за собою! Яка провінційна грандоманія! Як? Без кадрів сучасної модерної України?

Чи ж це помилка думати позитивно про наших братів, що є на передовій лінії боротьби за українські права? Яка ж Україна можлива без них? Звідки вона візьметься? Але деякі провідники і дальше думають категоріями великої давності. Не

можуть собі дати ради, що робити з тими явищами, що несподівано для них звалися ім на голови.

Одинока шанса для УНРади і всього ДЦ УНР вижити і бути в проводі державних прагнень народу — це ураховувати характер кадрів в Україні і робити ставку на тих, що ті кадри цінлять. Це одніка реальна і доцільна ставка. Бо ж які ще сили можуть бути названі? Майбутнє належить тільки до цієї категорії політики.

В умовах виняткових тепер змін в СРСР і в Україні необхідно говорити про таку українську тактику, яка посилювала б домагання розширити суверенні права України, як єдино в наші часи реальної передумови для ставання України на ноги.

У цей „перебудовний“ період, читаючи провідних українських інтелектуалістів зростають надії на можливості ідейної співдружності між борцями, що знаходяться по обох боках кордонів України за розширення українських прав. Це може стати найвищою формою ідейної української консолідації в наших умах. Щоб до цього наблизилось, важливо щоб еміграційні середовища були самі на високому рівні ідейного покликання, тобто щоб вони стали прикладом для політично-думаючих людей в Україні, аби ті могли брати до уваги наші ідейно-державні позиції, а то й орієнтуватися на них. Це ми називаємо шансами взаємного ідейного запліднювання, або за словами І. Багряного „схоплення з ними ідейно-політичного контакту“.

Головна ідея і зброя — це єдиний національний фронт між державницькими кадрами в Україні і державницькою еміграцією, як на цьому завжди настоював колишній Голова УНРади, а згодом Віцепрезидент УНР — Іван Павлович Багряний.

ВІТАЄМО ВСІХ ДЕЛЕГАТИВ СЕСІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ, ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ 21-23 СІЧНЯ 1989 РОКУ В УКРАЇНСЬКОМУ ЦЕНТРИ КУЛЬТУРИ В БАВНД БРУКУ, НЬЮ-ДЖЕРСІ, США. БАЖАЄМО УЧАСНИКАМ ОСЯГНУТИ ЦИМ РАЗОМ ПОВНІШЕ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ ДЛЯ ДОБРА НАШОГО НАРОДУ Й ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЙОГО ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ В ЕКЗИЛІ.

ЧИ НЕ ЧАС НАМ ПОДУМАТИ НАД ЗМІНОЮ КАЛЕНДАРЯ?

Коли вірні нашої Церкви емігрували з рідного краю до Нового Світу, вони принесли з собою увесь привичний церковний порядок і традиції, а з ним і юліянський календар, який обов'язував на рідних землях як православних так і греко-католиків. На нових землях поселення вони затримали цей календар з двох причин: по перше, з сантименту та бажання святкувати рівночасно зі своїми рідними, що залишилися на старій батьківщині і, по друге, думали, що старий календар охоронить їх від інтеграції в оточене суспільство й тим спричинитися до затримання своєї ідентичності й прив'язання до своєї церкви.

Але з часом ситуація докорінно змінилася. На старій батьківщині влада взагалі не дає можливості святкувати церковні свята, а в Новому Світі іміграція почала швидко вростати в життя на новій землі й передимала порядок і звичаї свого оточення. Старий календар стає тягарем, що не тільки не помогає затримувати вірних при своїй церкві, але стає спричинником відходу вірних від нашої церкви.

Минає майже 40 літ від часу прибуття на нові поселення останньої великої хвилі українців імігрантів. Ті, що прибули в силі віку, вже або відійшли від нас у кращий світ, або доживають віку і перстають займати ведучу роль в громадсько-церковному життю. Діти, що прибули з батьками, або що народилися тут, вже є людьми в силі віку. Вже приходять до голосу їх внуки; це нове покоління виховане в Новому Світі. України вони вже не пам'ятають або й не бачили, або бачили її, як туристи. Їхньою вітчизною стала країна нового поселення. Культурні та церковні традиції, що їх принесли батьки чи діди зі „старого краю“ стають для них чужі, байдужі, або й цілком несприємливі. Наступає повна інтеграція, і мовна і культурна, до пануючої маси окружаючого світу і тим самим остання хвиля іміграції цілковито вливається в масу давніших імігрантів, цебто американізується чи то до англо-саксонського чи латино-американського типу громадян.

Досвід життя показав, що триматися далі в церковному життю старого календаря стає незадовільною розв'язкою й тому поодинокі родини, громади, а то й церкви почали обходити свята за новим стилем. Остаточно українці католики в США перейшли, за невеликими винятками, на григоріанський календар. В Полудневій Америці, в Бразилії українці, і католики і православні, під урядовим тиском перейшли в церковному життю на новий стиль. Українці євангелики та баптисти завжди святкували за новим календарем. Усе це спричинило велике розбиття й невигоду в громадському житті українських громад на поселеннях.

Інтеграцію наших вірних приспішують мішані подружжя, що стають майже нормою між молоддю наших церков. В деяких парафіях подружжя

ЯКЩО ЖИВЕТЕ У ВІННІПЕГУ І МАЄТЕ ФІНАНСОВІ КЛОПОТИ

- при купівлі або naprawі авта,
- при купівлі нових меблів,
- при консолідації всіх боргів,
- при купівлі або перебудові дому, —

РАДИМО ВІДВІДАТИ КРЕДИТОВУ КООПЕРАТИВУ ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

Вона радо допоможе Вам усі ці клопоти усунути!

NORTH WINNIPEG CREDIT UNION LTD.

544 Selkirk Avenue
Winnipeg, Manitoba R2W 1Y9
Telephone: 589-8808

OVER
30
YEARS OF
SERVICE

ПОНАД
30
РОКІВ
ПОСЛУГ

КУПННО, ПРОДАЖ та ОЦІНКИ РЕАЛЬНОСТЕЙ
R. CHOLKAN & CO. LTD., REALTOR

Real estate — Appraisals

ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО:

527 Bloor St. W., Toronto, Ont., M5S 1Y5 (416) 532-4404

OTHER BRANCHES:

2336 Bloor St. W., Toronto, Ont., M6S 1P3 763-5555

5302 Dundas St. W., Etobicoke, Ont., M1B 1B2 236-2666

Main St., Port Sydney, Ont., P0B 1L0 (705) 385-2983

COMPLETE CATERING SERVICE.

Banquet Facilities (up to 500 persons)

UKRAINIAN CARAVAN
Restaurant Cabaret

5245 Dundas St. W. (at Kipling) • 231-7447

ISLINGTON, ONTARIO M9B 1A6

- ГОТУЄМО Й ДОСТАВЛЯЄМО РІЗНІ СМАЧНІ СТРАВИ НА ВЕСІЛЛЯ, ХРЕСТИНИ, ЗАВАДИ, ПОМИНКИ І НА ІНШІ ПРИЙНЯТТЯ;
- ПОВНА КУХОННА ОБСЛУГА;

з іновірцями творять 100% усіх подруж. Випадки переходу до нашої церкви кандидата на подружжя є дуже рідким явищем. Розуміється, в тих подружжях, де партнерами православних стають іновірні, запанує уклад життя прийнятий загалом суспільства і українські партнери, православні, навіть у власній родині, в переважаючій більшості, святкують за новим стилем. А це відчужує людину від своєї церкви, бо не маючи відправи (святочної) в своїй церкві, йде до чужої. Навіть тоді, коли святкують два свята Різдва чи Великодня, то це не ідельна розв'язка, бо рокові свята, святковані два рази, тратять свою унікальність.

Календар, це не справа віри, а тільки справа церковного порядку, який був уложеній так, що давав вірним можливість виконувати свої християнські обов'язки не входячи в конфлікт з прийнятим укладом життя. Тому римська церква дуже скоро перенесла свято Різдва Христового, яке початково святкувалося разом з Богоявленням, на 25 грудня, щоб узгіднити з римським святом Люпекалій. А в IV століттю й Східна Церква, за стараннями св. Івана Золотоустого, почала святкувати Різдво 25 грудня, щоб не робити різниці між церквами.

Так само святкування Нового Року, що первісно числився від 1-го березня (див. Пасхалія) Східня Церква перенесла на 1 вересня, щоб узгіднити з прийнятим в Східно-Римській Імперії (Візантії) світським календарем. Час вже й нам перенести новорічні відправи з дня 1 вересня, що є для нас звичайним будним днем, на дату, коли ми святкуємо початок Нового Року, себто на 1 січня. Вже майже усі православні церкви перейшли на григоріянський календар. Лишилися на юліанськім календарі тільки ми, москалі і деякі одиниці. Чи ми чекаємо на Московського Патріярха; щоб він, з народи 1000-ліття перевів російську церкву на новий стиль, а тоді і ми зрушимось з нашої інтерности.

Церква в бувшій Російській Імперії тільки тому своєчасно не змінила календаря, що під час революції, коли змінили обов'язуючий в державі юліанський календар на новий григоріянський,

церква попала в переслідування і руїну, стратила свою організаційну структуру й не могла над тою справою застановитися. Такий стан триває там і досі, а по інерції і тут. Тепер, з нагоди святкування 1000-ліття християнізації нашого народу, варто над тим застановитися. Церква в Україні не може виявити своєї думки, бо вона існує тільки в серцях вірних і не має, й не може мати своєї організаційної структури так довго, як довго існує Советський Союз. Тож наші церкви у вільному світі повинні підготовити зміни, яких вимагає життєва конечність і розв'язати їх для нашої будучої Церкви в Україні. Між ними також справа календаря. Коли вже, під тиском обставин, дозволено вживати в церкві англійську мову, єдино зрозумілу частині наших вірних, то нема причини боятися змінити календар, річ менше важлива.

Настав час, щоб наша єпархія, в порозумінню з проводом церкви в Канаді, застановилася над цією справою і перестудіювавши проблему, рішилась на цей крок та устійнила дату переходу на новий стиль. Як досі, то в нас українців було так, що хтось робив за нас рішення, як у Бразилії, а ми приймали те, що було постановлено за нас. Святкування тисячоліття добрий час на таку постанову.

Володимир Шиприкевич
„Українське Православне Слово“
(Зaproшуємо до дискусії над цією статтею — Ред.)

d'Chameleon

Ladies Fashions & Accessories

жіночий одяг — штучна біжутерія — прикраси

2902 Dundas St. W. (west of Keele)
Toronto, Ont. M6P 1Z1

для читачів даемо знижку

Власник: Степан Кузик

Tel: 763-6674

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

ВВІЧЛИВА І СПРИЯТЛИВА ОБСЛУГА

COMMUNITY TRUST

2271 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

PHONE: 763-7333

ЗВЕРТАЙТЕСЯ З ДОВІР'ЯМ
ДО КОММЮНІТИ ТРАСТ
У ВСІХ ФІНАНСОВИХ
І БАНКОВИХ ПОТРЕБАХ

БЛИСКУЧИЙ „ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ“ ГОРБАЧОВА

30-го вересня 1988 р. відбувся в Москві черговий пленум Центрального Комітету КПРС, на якому переведено важливі персональні зміни в Політбюро і Секретаріяті ЦК партії, „згідно з рішеннями 19-ої Всесоюзної конференції“, як це зформульовано в офіційному повідомленні.

З Політбюра усунено А. Громика і старого сталініста М. Соломенцова, новим членом вибрано Вадима Медведєва. Новий склад Політбюра тепер такий: М.С. Горбачов, Віталій Воротников, Лев Зайков, Єгор Лігачов, В. Медведев, Віктор Ніконов, Н. Рижков, Н. Слюнков, Віктор Чебріков, Едуард Шеварднадзе, Володимир Щербицький і Олександр Яковлев.

Важливим є вибір проф. Медведєва, бо він є не тільки прихильником політики перебудови і гласності, але й рішучим прихильником ринкової економіки і єдиний серед політбюрократів має солідну економічну освіту. В 1956-1968 роках він був професором економії Ленінградського технологічного інституту, а в роках 1978-1983 — ректором Академії Суспільних наук при ЦК КПРС. Він же й автор економічного підручника реформістського змісту.

Ще важливішим треба вважати усунення Єгора Лігачова з посту шефа-ідеолога партії і відповідального за партійні кадри та назначення його на пост секретаря ЦК для справ хронічно хворої радянської аграрної господарки. Його попередню позицію зайняв Медведєв. Чебрікова усунено зі становища шефа КДБ й пересунено на пост Секретаря ЦК у справах адміністрації і юстиції (?!). Шефом КДБ вибрано В. Крючкова, який не є навіть кандидатом у члени Політбюро, а лише звичайним членом Центрального Комітету партії.

Пленум ЦК вибрав кандидатами в члени Політбюра Олександра Власова, Олександру Бірюкову і Анатоля Лук'янова, усунувши В. Долгіха, П. Демічева і І. Капітанова — експонетів партійної доктрини і противників політики перебудови. Крім новообраних, кандидатами у члени Політбюро є Маслюков, Розумовський, Соловйов, Тализин і Язов.

Пленум ЦК рішився також на переміни структури партії. Створено шість Комісій ЦК КПРС: для справ кадрової політики — голова Георгій Розумовський, ідеологічну комісію — голова В. Медведєв, для справ соціально-економічної політики — голова Н. Слюнков, для аграрної політики — голова Є. Лігачов, для справ міжнародної політики — голова Ол. Яковлев і для справ правової політики — голова В. Чебріков.

Першого жовтня відбулася надзвичайна сесія Верховної Ради СРСР, де затверджено важливі персональні зміни у Президії Верховної Ради та в Раді Міністрів. Верховна Рада звільнила А. Гро-

міка від обов'язків Голови Президії, а на його місце вибрано одноголосно генсека М. Горбачова.

ІІ

Яке значення отих персональних і структуральних перемін?

По-перше, вони скріпили позицію Горбачова в партії і в державі. Позиції обидвох головних противників основної перебудови, а особливо гласності, Чебрікова і Лігачова, значно послаблені, а то й захищані. Особливо обезсиленій став Чебріков, втративши контроль над могутнім КДБ. А після новий шеф КДБ не є навіть кандидатом у члени Політбюро, цей факт можна пояснити як спробу деградації цієї інституції радянського безправ'я.

Тепер Горбачов, не має серйозного противника на вершинах влади. Небезпечна ситуація для Горбачова може виникнути щойно тоді, коли він не осягне видних результатів в економіці і в поліпшенні низького життєвого стандарту населення СРСР. Позиція Горбачова в партії скріплена ще й тим, що в будучині не буде другої по ранзі особистості в Політбюро, як це було досі.

По-друге, створення шістьох комісій для формування внутрішньої і зовнішньої політики Центрального Комітету означає значне обмеження прерогатив окремих секретарів ЦК та й самих членів Політбюро. Така структуральна зміна є згідна з резолюцією Всесоюзної конференції, де сказано про потребу відсунення партійних функціонерів від керма державою і економікою, хоча на ділі у зреформованій системі Центральний Комітет партії буде й далі вирішальним в усіх сферах внутрішньої і зовнішньої політики СРСР.

У політичній резолюції, правда, немає загадки про керівну роль партійних осередків нижче Центрального Комітету (в областях, районах, містах тощо), хоч досі ці місцеві партійні осередки були фактично владою, а не Ради народних депутатів. Резолюція в цій справі дослівно така: „...для підвищення ролі репрезентантських органів була б допомічною рекомендацією, як правило, вибору перших секретарів партійних комітетів головами Рад народних депутатів. А в резолюції, де мовиться про вибори Рад сказано: „...делегати (конференції) вважають необхідним перевести реконструкцію вищих органів державної влади, щоб вищим органом влади став з'їзд народних депутатів СРСР, у склад которого, поряд з депутатами територіальних і національно-територіальних виборних округів, повинні увійти, депутати, які репрезентують основні ланки політичної системи — партію (комуністів), профспілки, комсомол, кооперативні, творчі, наукові організації, вибрані демократичним шляхом на з'їздах чи пленумах їхніх центральних органів. „Повинні“, бо сказати, що мусить означало б негацію закону вільних виборів... Зараз підготовляється виборчий закон, частина „реформістської“ конституції.

NON STOP

LOT
просукає сільські
безпосередні сполучення
Монреаль — Верона. Відт
з Мірабль у п'ятницю і в'ятницю.
Просукає транс сполучення
до Риму, Венеції, Далі і до
блакитності морських
столиць. Сорочко
заручено!

За ближчими інформаціями телефонувати
в Монреалі: **(514) 844-2674**
в Торонто **(416) 364-2035**

POLISH AIRLINES

1000 Sherbrooke St. West
Suite 2220
Montreal, Que. H3A 3G4
Phone Montreal (514) 844-2674 Toronto (416) 364-2035

Tel:
(416) 763-1093

MEAT PRODUCTS LIMITED

Specialists for over thirty years

- Найкращої якості м'ясні продукти власного виробу;
- Вареники, флячки, квашена капуста та інші європейські ласощі;
- Замовлення на весілля та на інші прийняття;
- Говоримо по-українськи;
- Власник Е. Рембач до Ваших послуг.

**2238 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1N6**

В квітні 1989 року відбудуться вибори до нового парламенту. Населення вибиратиме Конгрес із приблизно 2,200 членів, котрі в свою чергу виберуть постійно діючу Верховну Раду з 450 депутатів, нібито оцю „владу народу, котра матиме компетенції рішати в усіх важливих справах життя народу“, як це зформульовано в резолюції Всесоюзної партконференції, а фактично матиме лише компетенції „реалізувати рішення партії в справах економічного, суспільного і культурного життя“...

Оце в основному і є оця радянська демократизація політичної системи: уся законодавча, виконавча і контрольна влада переходить у компетенцію Рад народних депутатів від Секретаріату ЦК і партійних осередків, але партія й надалі рішатиме у формі директив у всіх справах життя суспільства, а перші секретарі партії безпосередньо керуватимуть не лише партійним, але й радянським (державним) апаратом. Чи і як принципи тієї радянської демократії будуть здійснювані, покаже будуча. Все залежить від обстановки сил і від того чи розвинеться той цивілізаційний процес, що його почав Горбачов згори. Якщо цей процес переможе традиційну деспотичну ментальність, то поступово може прийти й до ліквідації збанкрутованої історично системи монопартізму.

Скріплення позиції Горбачова безперечно матиме позитивний вплив на розвиток політики передбудови і гласності. Досі міністерська і відомська бюрократія, а теж мільйонна армія місцевих чиновників ігнорували економічні закони, приготовані Центральним Комітетом і затверджені Верховною Радою, так що на ділі сталінський метод планової директивної системи продовжується і продовжується застій майже у всіх ділянках, як повідомляє „Літературна газета“ за 31.08.88.

Як генеральний секретар КПРС і голова зреформованої Верховної Ради, М. Горбачов має кращі шанси змусити Раду Міністрів, галузеві міністерства, Держплан, Держпостач тощо, таки здійснювати нововведені закони політики передбудови. Йому доведеться закріпити ці закони правовими рамками, перевести основну реформу цін і кредитової системи, а то й ліквідацію Держпостачу і створити реальні умови для підприємств купувати знаряддя виробництва і сирівці безпосередньо від продуcentів на ринку. Бо політика економічної і суспільної передбудови провалиться, якщо не прийде до значного поліпшення ситуації на ринку, до підвищення продуктивності і життєвого рівня населення.

Здається, добри шанси відкриваються для політики гласності і загальної суспільної лібералізації — радянського типу — не тільки в центрі імперії, але й в інших республіках (якщо по цій лінії, а не в протилежному напрямку підуть зміни в конституції СРСР — Ред.). Допоміжною для посилення і скріплення гласності може стати активізація населення довкола оживлених Рад народних депутатів та різних добровільних об'єднань, зокрема кооперативних.

Активізація мас і процес глибшої демократизації проходить зараз у прибалтицьких республіках, де організуються „Народні фронти“, за згодою Москви, з такими домаганнями, як кінець політичної переміщування населення, контроль міграції, економічна незалежність, приватне користування землею, пріоритет екологічних проблем, введення законності і практичних гарантій основних громадянських прав для людей, вимога перебудови СРСР на федерацію справді суверених республік. Цікаво, що ці домагання очолюють не націоналісти, а провідні члени комуністичних партій. Шеф Комуністичної партії Естонії, Вайно Вельяс, промовляючи до „бунтівників“ естонського народного фронту, сердечно привітав присутніх і передав їм „привіт та gratulacii від М. Горбачова“...

Треба надіятись, що за прикладом прибалтів підуть суспільні маси України та інших республік, включно з Російською федерацією. Це важлива справа, бо така активізація мас, під прапором перебудови і гласності, вестиме до зросту і скріплення ідеї демократизації.

Скріплення позицій Горбачова й успіх перебудовних процесів в СРСР, приведе до скріплення політики замирення на міжнародній арені. Для міждержавної політики Горбачов має двох розумних і лояльних співробітників у Політбюро — Шеварднадзе і Яковлева. Зовнішньо-політичний аспект є важливий не тільки для справи економічних реформ, але й для успіхів цивілізаційного процесу в Росії: він теж є в інтересі неросійських народів. Міжнародна співпраця, торговельний і культурний обмін, масовіша туристика тощо, повинні також сприяти розкладові традиційної деспотичної ментальності, яка живить російський експансіонізм в СРСР і назовні. Звичайно, цей історичний процес можна приспівити тиском широких народних мас неросійських республік, рішучими домаганнями мас перебудови імперії на союз справді вільних і рівноправних республік та закріплення правозаконності і громадянських свобод.

У свій час, і українським культурним і суспільним діячам прийдеться вийти поза домагання тільки мовно-культурної самобутності, саме за перебудову централістичної імперії, і в своїх домаганнях рішучіше покликатись на резолюцію Всесоюзної партійної конференції „про міжнаціональні відносини“, де сказано: „...результатом зусиль багатьох поколінь радянських людей постав унікальний Союз республік. Його ознакою — інтернаціональна єдність трудящих усіх націй і народностей СРСР, право націй на самовизначення, відродження і розвиток національних культур... в рамках перебудови політичної системи треба здійснювати назрілі заходи для дальншого розвитку і закріплення Радянської Федерації на основі демократичних принципів. Справа йде передусім про розширення прав союзних республік шляхом розмежування компетенцій Союзу СРСР і радянських республік, децентралізації, передачі на місця ряду адміністративних функцій, посилення самостійності і відпові-

PALADIN INSURANCE LTD

Тел. 239-7392

Павло Колодій

Insurance Broker

Забезпечуємо: доми, апартаменти, котеджі, автомобілі, торгові підприємства, калітво, життя! Також групова асекурація!

3005 Bloor St. West
Etobicoke, Ontario M8X 1C3

(Bloor at Royal York Road)

Homeowners
Tenants
Commercial
Automobile
Life
Disability

КРЕДИТОВА СПІЛКА

„БУДУЧНІСТЬ“

Щадіть, позичайте та полагоджуйте всі свої фінансові потреби в Кредитовій Спілці „Будучність“

140 Bathurst Street, Toronto,	363-1326
2253 Bloor Street West, Toronto,	763-6883
4196 Dixie Road, Mississauga,	238-1273
221 Milner Avenue, Scarborough,	299-7291

ВІДВІДАЙТЕ НАС —

РАДО ВАС ОБСЛУЖИМО!

ARKA LIMITED

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Книжки, журнали, часописи, шкільне та бюрове приладдя, різьба, вишивки, нитки, панама, образи, вишивані блузки, кераміка, платівки та касети, друкарські машинки, обручки й заручинові перстені, різдвяні та велиcodні прибори, великий вибір дарунків.

575 Queen St. West, Toronto, Ont.
Tel: (416) 366-7061 Canada M5V 2B6

НА ТЕМИ МИСТЕЦТВА

**АДА і МАР'ЯН ГОРГОТА з родиною
щиро вітають своїх приятелів, друзів
і знайомих здалека та зблизька й
бажають їм доброго здоров'я, присмінних
Свят і щасливого Нового Року!**

дальности у сфері економіки, соціального і культурного розвитку, охорони природи. ..Важно, щоб у кожному національному регіоні економічний і суспільний прогрес супроводився прогресом духовним, з опорою на культуруну самобутність націй".

Треба сподіватися, що скріплення позиції Горбачова і його однодумців матиме позитивний вплив і на заплановану реформу правової системи. Загальний інтерес вимагає покінчити зі системою безправ'я, свавілля КДБ, партійних апаратів і нахабних чиновників, з топтанням найелементарніших прав людини. Немає вже сумніву, що Горбачов старається — не аналізуємо тут його мотивів — по-класи основу для цивілізаційного процесу деспотичної Росії, в напрямі відкритого правового суспільства. Але треба підкresлити, що йдеться тут про історичний процес, який вимагатиме багато зусиль та часу, з огляду на відсутність традиції будь-яких демократичних структур на протязі майже всієї російської історії. Основну базу для цього цивілізаційного процесу може створити економічна і загальна децентралізація та встановлення політичного плюралізму.

В Радянському Союзі назривають значні зміни, тільки не можна передбачити темпів і глибини цих змін. Українській діяспорі треба слідкувати за розвитком подій в СРСР і зокрема в Україні, реалістично аналізувати процеси і добре призадуматись, який допоміжний вклад для української справи може дати діяспора. В першу чергу їй треба докорінно зревізувати свої досьогоднішні позиції стосовно до зміненої ситуації на батьківщині. Чи спроможна вона, наша діяспора, на таку ревізію?

НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ ТІЛЬКИ ДВІ КНИЖКИ З УКРАЇНИ

Від 5-го до 11-го жовтня ц.р. у Франкфурті відбулася щорічна інтернаціональна виставка книги. На виставці було 8,000 експонатів.

Виставку відвідало 250,000 любителів книги.

На великому стенді СССР були сотки книжок з різних республік. Лише незначна кількість книжок була неросійською мовою, а серед них лише дві українські книги: „Український живопис“ та „Українські народні казки“.

Друга по величині союзна республіка, член Об'єднаних Націй, не спромоглася і цим разом на представництво власної книжкової культури, яка має глибоке коріння ще в Київській Русі.

В СПРАВІ М. БОЙЧУКА (І НАШІЙ)

Про Михайла Бойчука та „бойчуківців“ пишеться у нас з п'єтизмом (оправданим, бо ж і він належить до цього трагічного „розстріляного покоління“) хоч його творче „кonto“ майже повністю знищено.

Поколінню, яке „опірилось“ після нашого ренесансу, Бойчук та його школа — легенда. Репродукції, переважно невисокої якості, появлялись час від часу в наших публікаціях, але цього замало, щоби створити собі чітке уявлення про працю тасяги мистця. Теж писані матеріали просякнені лаконічністю. Наприклад, десь колись читалось, що мексиканський мистець Дієго Рівера іздив на Україну, щоб познайомитись з Бойчуком та його творами (для необзінайомлених з творчістю цього мексиканського мистця пропоную книжку „A History of Mexican Mural Painting“, Antonio Rodriguez). В той час багато чільних мексиканських мистців творили в дусі соціальної революції. Теж Рівера був у лавах цього руху, тож чи він іздив на Україну лише заради Бойчука, а чи це тільки наше звичайне переборщення — цю інформацію важко приняти або відкинути. В основі — це подія малого значення: мистці, особливо з новаторськими платформами, гуртувались заради зміцнення фронту та організаційно-ідеологічних дискусій.

Перечитавши скромно ілюстровану статтю О. Грицюка „Михайло Бойчук і його школа“ („Нові Дні“, травень 1988) — виникла моторошна думка про калібр людей, які у той час тримали в руках життя людини. Історія знає факти фізичного терору, коли люди освіченні і назагал культурні палили на кострицях інодумців — творців нових ідей. Але ж малярство Бойчука і його школи, здавалося б, ішло з офіційним „духом дня“ країни, представляючи програму з новим типом трудової але розумної людини. Навіть його неовізантійські елементи були перетоплені в народному горні і є більш народні (ідилічно-ліричні), ніж візантійські. „Я не ставив собі завданням створювати національний український стиль, я завжди дивився так, що обра-зотворче мистецтво — це інтернаціональна мова, яка не потребує перекладів“ — Бойчукова заява.

Отже ж, у чому справа? За що ж його вбито?

Щоби на це питання відповісти задовільно, треба було б мати доступ до судових протоколів з обвинувальними аргументами, якщо такий суд був і якщо ці документи перетривали пізніші лихоліття.

Коли знищено Михайла Бойчука, В. Седляра та І. Падалку — соцреалізм був виключним офіційним стилем країни, але сук у тому, що малярство Бойчука було по суті реалістичне, хоч дещо упрощено стилізоване, без тіні натяків на критику системи режиму й без многозначно загадкового й тому „загрозливого“ символізму, який був, напр., програмою іншої жертви того часу й подій — Юхима Михайлова (див. розвідку: Богдан Певний,

„Про реабілітацію“ та життя і творчість Юхима Михайлова“, „Сучасність“, грудень 1987).

Що в той час людей хапали і нищили взагалі без жодних причин — це одна справа, але в справі Бойчука заховані певно глибші інтелектуальні проблеми, з коренем у століттях нашого духовного культурного життя, — елементи іконоборства (псевдо-культура і байдужість це теж форми „іконоборства“), які гальмують творчі процеси. Чи не єдиний вихід вказав сам Бойчук: „Я заявляю, що всі зусилля зіпхнути мене в болото реакції, звідки б вони не походили, будуть марні!“

**

В Українському інституті модерного мистецтва в Чікаго відбулась (травень-серпень 1988 р.) виставка „Спіритуальні аспекти в сучасному українському мистецтві: відзначення 1000-ліття християнства на Україні“. У виставці взяли участь: Лідія Боднар Балагутрак, Яків Гніздовський (посмертно), Ярослав Кобиличький, Олександра Д. Кочман, Петро Колісник, Андрій Коваленко, Олександра Коверко, Ярослава Кучма, Костянтин Мілонадіс, Миртала, Ака Перейма, Вака Перейма, Юрій Соловій, Володимир Стрельников, Олег Сидор і Михайло Урбан.

**

Англійська фірма Сотебі (Sotheby), яка спеціалізується головно в торгівлі об'єктами мистецтва (і дорогими маєтками), влаштувала ц.р. перший аукціон-ліцитацію в Москві на модерн і сучасні твори радянських мистців.

Чорно-білий твір Родченка з 1920 року здобув 567 тисяч, відносно низьку ціну в порівненні до цін сучасних живих мистців на Заході (напр., праці американського Джосспера Джонса, нар. в 1930 р., ідуть у подібних ситуаціях за подвійні ціни — варіанти американського прапора, бляшанки пива „Балантайн“ взори текстильного рядна).

Все ж таки, модерне мистецтво СРСР, яке перебувало в „концентраках“ — в льохах музеїв і робітнях мистців — побачило нарешті світло денне, здобуваючи повагу і престиж на Заході.

Увагу українців, зацікавлених творами мистецтва, заінтригає творча праця супружжя Світлани та Ігоря Копистянських, яких твори на ліцитації осягнули відносно високі ціни. За 75,592 дол. пішов „Краєвид“ Світлани. Ігореві твори, на підставі звіту в amer. журналі „Артньюс“ за вересень 1988, видаються більш скомпліковані (колажі?). 12 творів супружжя осягнули 338,246 дол. (вони одержать 60% — 10% в західній валюті, а 50% золотими рублями).

Із цитати в згаданому журналі виявляється, що навіть для львів'ян Ігор Копистянський був невідомим мистцем, заробляючи на прожиток нудним виробом попільнничок (наші мистці на еміграції теж виробляють різні „нудні проекти“, витрачаючи час та енергію, що в кінцевому підрахунку є катастрофою і дефіцитом нашої культури), бо в час сталін-

АНДРІЙ ЛАТИШКО

ДОПОМОЖЕ КУПИТИ
або ПРОДАТИ

апартаменти, будинки,
бізнеси, котеджі і фарми

— Безкоштовна оцінка
вашого дому.

Прошу телефонувати:

236-2666 — бюро
620-4953 — дім

R. CHOLKAN & Co. Ltd, Realtor
5302 Dundas St. W., Toronto, Ont., M9B 1B2.

ПЕТРО НАУМЧУК
досвідчений представник фірми

Тел:
236-1011

3200 BLOOR ST. WEST at ISLINGTON SUBWAY
ГАМБЕРВЮ — ТОРОНТО

продажає Вам нове або вживане авто,
полагодить позику, гарантію тощо.

З Петром Наумчуком можна порозумітися
українською мовою, Увечорі телефонуйте: 251-7525

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ

та інші печива випікає

Українська пекарня

THE FUTURE BAKERY

власниками якої є Родина Вжесневських

— можна набути також ріжні українські
страви у нашій каварні

відкрито 7 днів у тижні!

735 Queen St. W., Toronto, Ont.
Tel. 368-4235

сько-брежнєвського морозу його мистецтво було там неможливе. Ця ліцитація має, очевидно, полі-

тичне тло, але бодай для Копистянських вона за-
кінчить продукцію попільничок".

А тут? Прийде час, коли наші музеї там „бороти-
муться“ за наш труд! Бо в історії, особливо в істо-
рії культури — „діри“ і „білі плями“ найменш поба-
жані факти.

Юрій Соловій

СЛАВНА ХАРКІВ'ЯНКА МАРІЯ АЛЕШКО

Торік минуло сто років з дня народження МАРІЇ ІВАНІВНИ АЛЕШКО, відомої співачки — фахівця оперного мистецтва, ім'я якої стоїть поруч з іменами корифеїв вокалу Івана Алчевського, Соломії Крушельницької, Антоніни Нежданової, Леоніда Собінова, Федора Шаляпіна. Відомий співак і музикознавець С. Левик у своїх спогадах писав: „М.І. Алешко зі своїм не теплим, а просто таки гарячим голосом була чарівною Наташею в „Русалці“, чудовою Лізою в „Піковій дамі“; дуже своєрідною Марією в „Мазепі“. У цієї співачки близькуча сценічна і вокальна школа.“

Марія Алешко була вихована на традиціях української культури, яку широко пропагувала. Народилась Марія Іванівна в Харкові 1887 року в родині торгівця. На формування музично-естетичних поглядів майбутньої співачки неабиякий вплив мала її старша сестра Анна, відома в той час піяністка, яка власне й скерувала музичне виховання сестри. 1901 року Марія успішно закінчила Першу харківську гімназію і вже пристойно граючи на фортепіані почала виступати у благодійних „українських вечорах“. На той час музичне та й взагалі культурне життя Харкова було досить насичене. Місцевими ентузіастами музичної пропаганди були: композитор В. Сокальський, Іван і Григорій Алчевські, І. Слатін, Р. Геника, К. Горський, Ф. Кучер, П. Щуровський та інші. Не аби яких успіхів досягла і Харківська опера. За диригентським пультом стояли Й. Сук, П. Щуровський, В. Всеvolожський. На гастролі приїздили І. Єршов, Л. Звягіна, В. Куза, О. Давидов, М. Донський, І. Тартаков... все це не могло не вплинути на формування смаків майбутньої співачки.

Щоліта Марія разом з родиною жила в селі Дергачах під Харковом. Саме тут вона вперше вдихнула, як пізніше сама загадувала „народний дух“, що мав вирішальне значення у формуванні її світогляду: любов до свого простого народу — пронесла через усе своє життя.

Успіх в аматорських концертах, на яких Марія виконувала переважно народні пісні, спонукав дівчину подумати про музичну освіту. За порадою сестри, закінчивши в 1901 році гімназію, іде в Київ і вступає до місцевого музичного училища, директором якого був тоді професор М. Петц. Він високо оцінив музичні здібності М. Алешко і став її

учителем. 27 листопада 1904 року на одному з учнівських концертів молоденька Марія з великою майстерністю виконала арію Лізи з опери „Рісова дама“ П. Чайковського. Цей виступ молодої співачки викликав сенсацію в музичних колах міста. Присутній на концерті петербурзький антрепренер „НОВОЇ ОПЕРИ“ А. Церетелі запропонував їй підписати ангажемент (контракт). А. весною 1905 року М. Алешко вже дебютувала на сцені петербурзької опери, виконуючи партію Аїди в опері „Аїда“ Д. Верді (диригентом був знаменитий Й. Сук). Про цей дебют рецензент писав: „Дуже сподобалась молода співачка пані Алешко в партії Аїди. Вона володіє симпатичним голосом, а виконання полонить свою свіжістю і безпосередністю...“. І хоч дебютантці довелося в цій ролі виступати з однієї репетиції (замінила хвору співачку), Марія Іванівна створила цілий, художньо-звершений образ героїні.

Невдовзі їй доручають інші драматичні партії, зокрема Тоски в опері Д. Пуччині. Вона співає також Марію в „Мазепі“ П. Чайковського, Валентину в „Гугенотах“ Д. Мейєбера. Артистка виступає з уславленими гастрольорами, як М. Фінгер, Л. Кліментьев, Тітта Руффо, і має незмінний успіх. Однак близькучий початок артистичної кар'єри М. Алешко збігається з театральною кризою, викликаною першою російською революцією. А. Церетелі став перед крахом: великі витрати, що йшли на вистави, не дорівнювали прибуткам. До цього всього через петербурзький клімат у Марії настутило тимчасове погіршення голосу, що й змусило її в грудні 1905 року повернутися до рідного Харкова. Після деякого перепочинку артистка починає знову успішно виступати на сцені місцевої опери, де її зустріли вельми прихильно. Великою подією в її артистичному житті був виступ у ролі Маргарити у „Фаусті“ Ш. Гуно з Федо-

ром Шаляпіним. Місцевий критик писав: „Голос її звучить дуже красиво, дзвінко, вільно, що особливо було помітно після європейської знаменитості пані Кавальєрі, та її публіці молода співачка дуже сподобалась. Це видно було вже з того, що в шаляпінській виставі, де весь інтерес зосереджувався лише на ньому, пані Алешко вдалось одержати за арію великі і дружні аплодисменти“.

22 липня 1906 року в Харкові вперше ставилась „Русалка“ А. Даргомижського. В партії Наташі виступала М. Алешко і дістала схвалальні відгуки преси, а найголовніше — похвалу самого Шаляпіна, який співав Мельника (як відомо, Шаляпін не співав з ким небудь, як йому щось не подобалось він міг піти зі сцени під час вистави). Виступи М. Алешко з Ф. Шаляпіним сприяли дальшому зростанню її вокально-сценічної майстерності. Серед інших показних ролей, на сцені харківської опери М. Алешко виконувала Лізу з „Пікової дами“ П. Чайковського, Валентину — „Гугеноти“ Дж. Мейербера, Tosку з опери Д. Пуччині „Тоска“, Аїду та Леонору — „Аїда“ і „Трубадур“ Д. Верді. Щодо партії Аїди відомий український композитор і музичний критик В. Сокальський відзначив: „Пані Алешко в партії Аїда цілком полонила мене рівною м'якістю і теплотою свого голосу, бездоганною витонченістю та задушевністю свого виконання. Мимоволі хочеться запитати: невже це та сама панна аматорка, яка кілька років тому скромно виступала у нас на благодійних вечорах? Яка разюча переміна; тепер це майже досконала артистка“. Ім'я Марії Алешко ставало дедалі відомішим у театральних колах. До неї надходять чисельні запроси антрепренерів оперних театрів.

З осені 1907 року вона знову в Петербурзі. Сезон розпочинався в „Новій опері“ гастролями Ф. Шаляпіна. Його партнеркою у „Фаусті“ — М. Алешко. „Із виконавців, які співали разом з Шаляпіним, вирізнялась лише пані Алешко“, писала одна з петербурзьких газет. На сцені „Нової опери“ Алешко виступала з такими уславленими митцями російської оперної сцени, як М. Сперанський, М. Фігнер, Ю. Секар-Рожанський. Тут вона вперше співала Тамару в „Демоні“ А. Рубінштайн, а її партнером був знову таки Шаляпін. У сезоні 1908-1909 р. співачка виступала в одному з кращих європейських оперних театрів — Одесському, потім гастролювала в Кишиневі, Вільні, Ризі. А 1909 року знову повернулася до рідного Харкова, де на неї чекали прихильність і любов вдячних земляків. У листі-адресі до співачки харків'янки писали: „Незабутня Маріє Іванівно! Ваші харківські шанувальники, охоплені запалом непідробних почуттів, не знаходять достатньо слів, щоб висловити свою глибоку подяку за всі ті чисті наслоди, які подарував нам Ваш могутній талант. Ваш чаруючий голос і натхненна захоплююча гра відносили нас у чудовий світ поезії, мистецтва і звуків, які гучною луною віddавалися в наших серцях“ (Тбіліський театральний музей-архів). Під адресом підписалося близько 900 шанувальників її таланту.

Слава про М. Алешко ширилася. На весні 1911 року вона одержала кілька запрошень, але вибрала Тифліс (Тбілісі) — місто з яким пов'язала дальнє своє життя. Тифліська опера не поступалась художністю своїх вистав перед столичними театрами, відігравала значну роль у становленні реалістичного оперного мистецтва. На сцені цього театру, починаючи з кінця XIX ст., виступали такі відомі діячі оперної сцени, як О. Менщикова, Ф. Карідзе, М. Баланчівадзе, П. Кошиць, П. Лодій, В. Зарудна, Ф. Левицький, Ю. Шакуло. На цій сцені починав свою кар'єру й Федір Шаляпін. За диригентським пультом стояли М. Іполітов-Іванов, І. Палашвілі. На час виступу М. Алешко, опера трупа пишалась такими чудовими вокалістами, як О. Мосін, Т. Орда, В. Лазарев, М. Швець, З. Рибчинська, І. Грищенко і М. Зубарев.

Перший виступ співачки в партії Аїда засвідчив, що у тифліській театр прийшла талановита артистка. М. Кваліашвілі у своїх спогадах занотував: „Надзвичайно музикальна, вона бездоганно виконувала свої партії, мала чітку, виразну дикцію, якусь особливу внутрішню переконливість і великий артистизм“. Оперний співак і вокальний педагог, професор Євген Ольховський, який неодноразово виступив з М. Алешко в Тифлісі, писав: „М. Алешко виявила себе як співачка героїчних партій. Голос її багатий, великий, соковитий, рівний у всіх регістрах, з надзвичайно високими і красивими верхніми нотами. Для її виконання були характерні музичність, легкість у співі, виразність міміки, здатність внести своє індивідуальне „Я“ в кожний сценічний образ.“

Не абиякий успіх мала М. Алешко на грузинській сцені. Примхливу і вибагливу тифліську публіку мало хто міг задовольнити спеціально в ролі Тамари в „Демоні“ А. Рубінштайн. Газета „Кавказ“ від 26 листопада 1912 року писала: „Всі драматично напружені місця вдаються їй на диво натурально. В її грі й інтонації співу стільки неудаваної широти, всі жести її такі природні і невимушенні і разом з її гнучким, чудовим голосом справляють таке сильне враження, що забуваєш в ній артистку і бачиш в її виконанні справжнє горе або радість“.

Однак Марія Алешко не обмежувалась лише оперною діяльністю. Вона організовує цикли сольних виступів, виконуючи твори закордонних композиторів. Але головною сторінкою її творчості було пропагування українського музичного мистецтва, яке розпочалося ще з харківських аматорських концертів. Де б вона не виступала, в її програму входили твори українських композиторів М. Лисенка, П. Сокальського, Я. Степового, Г. Алчевського. Найбільше любила вона співати народні пісні, особливо „Ой не ходи Грицю“, „Дивлюсь я на небо“, „Стойте гора високая“, „Гандзя“, „Хусточка“. У Тифлісі артистка була активним членом Українського музично-драматичного гуртка, виступала на його зібраннях, підтримувала найтісніші стосунки з українськими акторами, які гастролювали в Тифлісі.

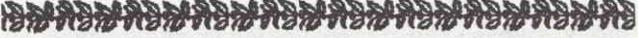

Із світлим празником РІЗДВА ХРИСТОВОГО
Й НОВОГО РОКУ, щиро вітаємо Родину,
кумів та друзів у Канаді, Америці й Австралії.
Бажаємо Веселих Свят і Щасливого Нового Року!
НЕОНІЛА, МИХАЙЛО та ГАЛИНА ГАВА

ВАЛЕНТИНА І ВОЛОДИМИР КОРЖЕНІВСЬКІ

поздоровляють усю родину, всіх
друзів і приятелів з великим Святом
РІЗДВА ХРИСТОВОГО та бажають їм щастя,
здоров'я й багато задоволення
в НОВОМУ РОЦІ!!

ІВАН ШЛАПАК з родиною

сердечно бажають усім своїм приятелям,
друзям, землякам і знайомим
ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та щасливого НОВОГО РОКУ!

АННА І ПАВЛО ДРОЗД з родиною

щиро бажають всім своїм друзям,
приятелям, знайомим і землякам
приємних РІЗДВ'ЯНИХ СВЯТ
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

ТЕОДОР і МАРІЯ ХОХІТВИ

поздоровляють усю свою родину,
друзів та знайомих
З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ
Нехай Божа ласка буде завжди з Вами.

МИХАЙЛО МУХА і ДРУЖИНА ПАВЛІНА

поздоровляють свою родину,
приятелів і знайомих у всьому світі
з СВЯТАМИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та бажають
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ!
Нехай Божа опіка буде з Вами!

На початку 1914 року Марія Іванівна вийшла заміж за військового-службовця З. Чавчавадзе і після цього подружжя одразу виїшло до Маріїнських родичів у Харків. Але в серпні розпочалась імперіалістична війна, З. Чавчавадзе був мобілізований на фронт. М. Алешко залишається вдома. В сезоні 1915-1916 рр. вона знову співає на сцені Харківської опери, де її партнером в „Гугенотах“ та „Піковий дамі“ був тенор Іван Алчевський.

У 1918 році Марія Іванівна разом з чоловіком іде до Тифлісу і повернувшись на сцену місцевої опери, поновлює свій старий репертуар, виступає в нових спектаклях і має великий успіх. 1920 року в Тифлісі була поновлена опера Р. Леонкавалло, „Заза“, тоді Марія Іванівна вперше зустрілась з славетним грузинським тенором Вано Сараджішвілі. Згодом він став її постійним партнером. Газета „Грузія“ від 1-го травня 1920 року писала: „Чарівний голос співачки звучав, як завжди, свіжо і могутньо, так, що навіть малоцікава загалом опера „Заза“ слухалась з увагою. Були хвилюючі інтонації справжнього драматизму, полонили ці повновзвучні грудні ноти середнього реєстру, особливо красиві в голосі пані Алешко.“

Лебедину піснею, останнім акордом творчості співачки був образ Зейнаб в опері М. Іполітова-Іванова „Заза“. У тому ж 1920 році керівництво театру вирішило цю оперу поставити грузинською мовою. І Марія Іванівна відчуваючи велику любов до неї грузинського народу вирішила виконати її в їх мові. За досить короткий час (два місяці) за допомогою своїх друзів вона швидко опанувала грузинське лібретто. Оперу ставив відомий режисер А. Цуцуна. „Якщо взяти до уваги, писала 23-го вересня 1920 року газета „Грузія“, — що артистка співала вперше грузинською мовою, то доводиться дивуватися її вдалому з усіх поглядів виступові; грузинська вимова у пані Алешко така правильна, що часом її можна було вважати грузинкою... У партії Зейнаб пані Алешко подала життєвий образ, грала трепетно, досягаючи високого драматичного піднесення“. Вдячні глядачі після вистави проводжали її додому і коли підійшли до будинку де жила артистка, всі спонтанно почали співати грузинських пісень, до них приєдналася Марія Іванівна. Подібного триумфу, як свідчать історики грузинського театру, Тбіліська опера не знала.

На початку 20-х років М.І. Алешко захворіла на ревматизм і виступала в театрі значно рідше, а в 1926 році і зовсім полишила сцену. З 1933 року М. Алешко була прикута тяжкою хворобою до ліжка, але велика любов і увага грузинських шанувальників її таланту не залишили артистку до останніх її днів.

22 грудня 1952 року її не стало. Похована М. Алешко на центральному тбіліському кладовищі. До її могили, як пишуть сучасники, ніколи не заростає стежка. У далекій Грузії артистка з України знайшла свою другу батьківщину і велику любов народу доля якого подібна на долю її власного народу.

Міннеаполіс, Міннесота

Наталія Кібець

„Нові Дні“, грудень 1988

Микола ВІРНИЙ

ІГОР КОСТЕЦЬКИЙ І ЙОГО ВІД-ВО „НА ГОРІ“

Цього року відзначаємо сімдесятп'ятиріччя з дня народження і п'ятиріччя з дня смерті відомого письменника Ігоря Костецького.

Автор цих рядків познайомився з ним у Мюнхені, коли він був співробітником Української редакції радіостанції „Визволення“.

З працею зростало у мене до нього почуття все більшої й більшої пошани за його винятково шанобливе ставлення до мови, і до людей. Це видно хоч би, наприклад, із його перекладів віршів Бориса Пастернака.

Як відомо, Борис Пастернак був поетом, який ніколи не прославляв у своїх віршах комуністичної партії і не написав ані однієї оди чи „пісні“ про Сталіна. Він був поетом з винятково великою громадською мужністю, з великим талантом, якого не проміняв за медалі й ордени слави. За це і за його шире ставлення до української культури, чимало українських інтелігентів з великою пошаною ставились до Бориса Пастернака.

Так от, Ігор Костецький, свою пошану до Бориса Пастернака виявив у тому, що переклав чимало віршів на українську мову, зокрема „Гетсиманський сад“ із роману „Доктор Жіваго“.

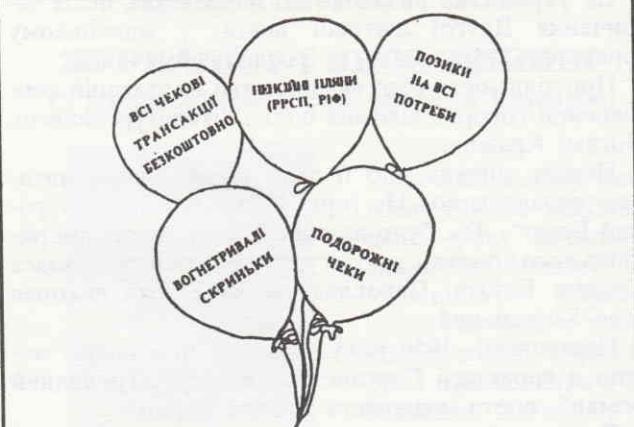
Він був дуже тонким перекладачем. І був він також співзасновником Українського Шекспірівського Товариства, засновником видавництва „На горі“.

Життя Ігоря Костецького скінчилось на сімдесят першому році 14 червня 1983 року. У посмертній згадці професори-поети Олег Зуєвський і Яр Славутич поінформували про те, що „...Ігор Костецький народився в Києві, у родині педагога-вокalista. Там же він закінчив у 1928 році семирічку, після чого по роках мандрівного життя набував театральну (режисерську) освіту: від 1933 року в Ленінграді, а від 1935 у Москві з дворічною практикою на Уралі.

До його багатої і дуже різноманітної творчості належить перший і повний переклад на українську мову Шекспірових сонетів, кількох п'ес і велика кількість перекладів поезій С. Георге, Новаліса, Т.С. Еліота, Езри Павнда та інших. Св. п. І. Костецький крім того брав участь у редактуванні першого повного українського перекладу Біблії, виданого 1963 року отцями Василіянами у Римі...“ („Свобода“, ч. 136, 1983).

Життя й діяльність цієї визначної людини нерозривно пов'язані з видавництвом „На горі“.

1963-го року, в Нью-Йорку, з ініціативи професора Володимира Міяковського, було впорядковано конференцію, присвячену видавництву „На горі“.

**ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО КРЕДИТОВОЇ СПІЛКИ „СОЮЗ“
ВІДНОСНО ВСІХ ВАШІХ ФІНАНСОВИХ ПОТРЕБ,
І ВІДОРЕЖІТЕ КРАЩІ ВІДСТОТКИ
НА ВАШІ ДЕПОЗИТИ,
ВИГІДНІ КАНЦЕЛЯРНІ ГОДИНИ,
І ЧЕМНУ ОБСЛУГУ!**

КРЕДИТОВА СПІЛКА „СОЮЗ“

2299 Bloor St. West 406 Bathurst St.
Toronto, Ont., M6S 1P1 Toronto, Ont., M5T 2S6
Tel. 763-5575 tel. 363-3994

9:30 am-6:00 pm	Пон. Вівт.	9:30 am-5:00 pm
9:30 am-6:00 pm	Середа	Закрито
9:30 am-8:00 pm	Чет. П'ят.	9:30 am-5:00 pm
9:00 am-3:00 pm	Субота	9:00 am-3:00 pm

Купуйте продукти в наших вигідних крамницях

SWANSEA IGA SUPERMARKET

П. Божик і С. Станько — власники

2295 Bloor St. W
1094 St. Clair Ave W.
1304 King St. W.
Toronto, Ont.

YAR HALABAR

YAR'S KID'S THINGS
CHILDREN'S CLOTHING AND FURNITURE

Дитячі убрання і меблі

2314 BLOOR ST. WEST
TORONTO, ONT., M6S 1P2

(416) 767-7860

Це українське видавництво народилось після закінчення Другої світової війни, у маленькому франконському селі — в Західній Німеччині.

Про діяльність того видавництва на згаданій конференції говорив відомий поет і літературознавець Богдан Кравців.

Перша книжка, що її дало українському читачеві видавництво „На горі“ 1955 року, це „Вибраний Еліот“. Так було названо збірку творів американського поета, драматурга та есеїста Томаса Стірнса Еліота. Переклад творів Еліота виконав Ігор Костецький.

Наступного, 1956 року, з'явився німецькою мовою в перекладі Єлізавети Котмаер² „Трояндний роман“, поета-модерніста Василя Барки.

Потім вийшла антологія української модерної лірики німецькою мовою, також у перекладі Є. Котмаер. Подано твори тридцяти двох сучасних поетів-українців.

Після „Антології“, у тому ж 1957 році, видавництво „На горі“ видало твір Оскара Вайлда „Саломея“. Переклад цієї драми Вайлда, зроблений Богданом Кравцевим, відредагував Ігор Костецький. Він також написав до цього твору передмову.

Згодом Ігор Костецький видав, у своєму перекладі, „Ромео і Джульєту“ Шекспіра і збірку всіх його сонетів.

Наступні роки діяльності видавництва „На горі“ були ще продуктивнішими. Видавництво не тільки продовжувало започатковані ним серії — „для аматорів“ та „світовий театр“, але й розпочало нові серії — „музичну“ і „світоглядову“.

Друкувались твори Федеріко Гарсія Льорки, в перекладі Жені Васильківської, Марти Калитовської, Богдана Бойчука, Юрія Тарнавського та інших.

1960 року вийшли вибрані твори німецького письменника Казіміра Ендшмідта, одного з творців експресіонізму.

Польською мовою видавництво „На горі“ надрукувало вибрані поезії Езри Павнда. Вибраний Езра Павнд з'явився також українською мовою.

1961 року з'явились вибрані твори Голя, в перекладі Єлізавети Котмаер та Ігоря Костецького та монументальне видання драм Шекспіра з багатими коментарями, яке включає „Макбет“ і „Короля Генріха Четвертого“ в перекладі Тодося Осьмачки.

У 1962 році вийшли п'єси французьких авторів: Поля Кльоделя „Благовіст Марії“ і Жана Ану „Антігона“.

В музичній серії вийшла „Екуменічна меса“ Гренація.

В серії для аматорів видано твори українських письменників, зокрема: збірка поезій українського поета-символіста Олега Зуєвського „Під знаком фенікса“, збірка „Рими і не рими“ Марти Калитовської, „Крейдяне коло“ Вадима Лесича, збірка поезій „Чорні акації“ і короткий модерний роман „Вітражі“ Віри Вовк.

Підсумовуючи досягнення видавництва „На горі“, яке створив і очолював Ігор Костецький, Богдан Кравців звернув увагу на цікаві факти. Він порівняв працю цього видавництва з продукцією видавництв радянської України. Він сказав, серед іншого: „В Українській Радянській Республіці за 1954-1961 роки усі державні видавництва спромоглися на опублікування всього 12 видань із західньої поезії і драми. На еміграції за той час, за тих вісім років, з'явилося 15 видань — усі приватними засобами і заходами окремих одиниць. А між тими 15 виданнями, головну частину — ШІСТЬ — творять видання „На горі“, здійснені Ігорем Костецьким і Єлізаветою Котмаер.“

На тій же конференції, присвяченій видавництву „На горі“ професор Володимир Міяковський прочитав доповідь маляра-модерніста Юрія Соловія.

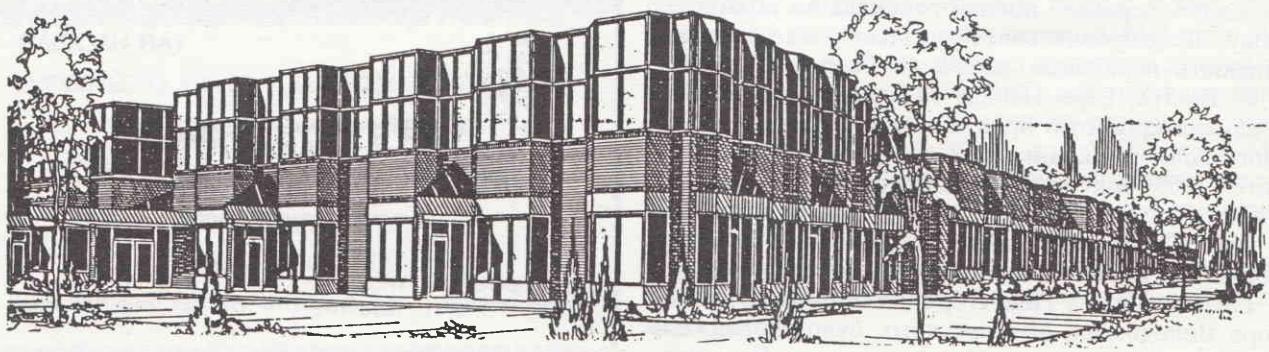
За словами Юрія Соловія, це не лише видавництво, це і видавництво, і театр з опорою та балетом, і місце розмов на теми духовної культури.

Маленьке містечко в Західній Німеччині, Дюнкельсбюль, за визначенням Юрія Соловія, стало немов українським Олімпом. Там час від часу зустрічалися українці з німецькими митцями: маляри, професори, диригенти, піяністи, поети і новелісти.

“PROMBANK” INVESTMENT LTD. and THE JACYK GROUP

1260 Eglinton Ave. East, Mississauga, Ontario, Canada L4W 1K8. Tel. (416) 625-2171

- Якісні індустріальні і комерційні будинки та розбудови;
- Різні умови оренди або купівлі.

І коли, наприклад, обговорювалася творчість Бюхнера або Брехта, то українські співрозмовники згадували також Куліша. Коли говорили про Сарта то співрозмовники говорили також і про творчість Миколи Хвильового. І робилося це не для пропаганди, а для взаємної інформації.

Наступну доповідь на тій конференції УВАН в Нью-Йорку прочитав поет-модерніст і прозаїк Василь Барка. Доповідач зупинився на характеристиці прозового стилю Ігоря Костецького. На погляд Василя Барки, Ігор Костецький, як ніхто інший у нас, відчув дух готичного стилю. І доповідач вказав на історичне значення готики:

„Потроху відтворюється в прозі горючий патос, що був колись живим „духом“ готики. Палахкотів той дух, дух Заходу, названого „країною святих чудес“. Не міг минути безслідно. Він і досі кличе. В думках і здогадах. Як відгомін тисячолітнього пориву мільйонів сердець, їхньої гарячої крові, що рвалася під розмірний грім органного грання в псалмі, в молитві, в блаженному сподіванні. Ніде, ніколи в світі так не здімалося в несказанній могутності душевний, серед такої множини людей — одноєдинае поривання до найвищої тайни, як в готиці...

Костецький — можливо, єдиний у нас автор, що приніс органічне відчуття готики. Тут хоч трохи надолужено відриг українського життя від неї: з причин різновсякої татарщини із степовими напастями, що були зв'язали нам світ...“

Згаданих фактів, на наш погляд, досить для висновку, що Ігор Костецький відійшов від нас ЗАСЛУЖЕНОЮ ЛЮДИНОЮ, яка немалу частину свого життя присвятила розвиткові української літератури.

¹ Згодом цю радіостанцію було перейменовано на „Радіо Свобода“.

² Єлісавета (Елізабет) Котмаер — дружина Ігоря Костецького померла 2-го січня 1983 року.

Вітаємо автора Миколу Вірного з його призначенням на керівника українського відділу „Голосу Америки“ та бажаємо йому успіхів на цьому відповідальному пості. — Ред.

ОНТАРІЙСЬКА МИСТЕЦЬКА РАДА

Онтарійська Мистецька Рада, яка фінансово підтримує мистецькі установи й індивідуальних мистців в Онтаріо, відзначає цього року 25-ліття свого існування. Спочатку ОМР допомагала одній оперній компанії, чотирьом театрам та одному десяткові інших мистецьких інституцій. Нині Онтарійська Мистецька Рада, яка стала агенством Міністерства Культури й комунікацій, дає постійну підтримку понад 50 оперним і театральним колективам та 300 іншим мистецьким установам. Щорічні дотації ОМР зросли з \$300,000 в 1963 р. до 29 мільйонів доларів в 1988 році.

ЛІКАР-ПАТРІОТ, ПОЕТ,

ЖУРНАЛІСТ І ПИСЬМЕННИК

(З нагоди 80-ліття д-ра Михайла Качалуби)

На Лікарському Конгресі у Відні наділено цього року почесною грамотою бувшого лікаря-піонера Карпатської України, а тепер лікаря-поета, журналіста і письменника д-ра Михайла Качалубу з Швайцарії.

Д-р Михайло Качалуба народився 7-го листопада, 1908 р. в селі Романовім, Тернопільської області. Гімназію скінчив у Тернополі 1929 р., медичні студії в Женеві, Швайцарія, 1935.

Після закінчення студій був асистентом в університетських клініках. У 1937 р. захистив докторську працю „Ля valeur pratik de la reaction bilojzkik de la grossesse“ (Практична вартість біологічної реакції при вагітності). Опісля працював як лікар Каси Хворих у с. Еволена, кантон Вале, Швайцарія. Переїхавши в Женеву, одружився з товаришкою студій — з дентисткою Люізою Гайм. При кінці 1938 р. залишив Швайцарію, з дружиною і двома дітьми хотів вернутися до рідного краю, але воєнна завірюха змінила його пляни.

Під час короткої Самостійності Закарпатської України, від кінця грудня 1938 року до 16 березня 1939 р. працював лікарем у Великім Березні. Після мадярської окупації Закарпаття, М. Качалуба переїхав до Братислави, Словаччина; там був лікарем Української Торговельної Академії. Остаточно поселився з родиною в Дольнім Кубині, Північна Словаччина, де працював державним районовим лікарем, аж до кінця листопада 1962 р. Одночасно був директором Каси Хворих, а від 1958 р., після зłożення фахових іспитів, був лікарем протитуберкульозного диспенсару. Від листопада 1962 р. до кінця серпня 1968, був начальним лікарем протитуберкульозного диспенсару в м. Кошицях.

В Чехословаччині пережив він два ув'язнення: 1945 р. — совєтське, а в 1954 — чехословакське. Щойно при кінці 1968 р. пощастило йому з родиною вернутися назад до Швайцарії. Коротко працював лікарем в клініці „Ля Прерій“, а від січня 1969 р. дотепер провадить власну приватну практику в Кляран, кантон Во. У подружжю три дочки і один син-лікар, працює з батьком.

Про своє життя д-р Качалуба написав 4-томову автобіографічну повість, про яку буде мова даліше. Вірші почав писати на шкільній лавці, друкував їх у шкільних періодичних виданнях, опісля у журналі „Молоді Каменярі“, що виходили у Львові. Під час студій медицини писав мало, відновив віршування у Чехо-Словаччині включно з фейлетонами, які друкував у тамошніх часописах, як: „Слово

веньські Лекар“, „Бой за здоров'я“ та інших. У Кошицях познайомився з українською пряшівською інтелігенцією і відтоді почав друкувати свої вірші в журналі „Дукля“, часописі „Нове Життя“ і „Дружньо Вперед“.

Перемістившись до Швейцарії у 1968 р., д-р М. Качалуба почав свободно висловлювати свої релігійні і патріотичні почування у віршах і статтях на сторінках „Українського Слова“, „Нового Шляху“, „Дзвонів“, „Християнського Голосу“, „Світла“, „Праці“, „Нового Клича“ та інших.

III

Всестороння обдарованість підказувала йому усіма можливими жанрами творити. Ось його головніші статті, переважно на медичні теми:

- 1 „Ля валеур пратік де ля реаксіон біольожік де ля гросес“; докторська теза на докторат медицини, Женева, 1937.
 - 2 Гонадотропні гормони. „Лікарський Вісник“, Львів, 1937, ч.4, ст. 126-129.
 - 3 Амебовий гноїзовик печінки. „ЛВ“, ч. 3, 1938, стор. 81-85.
 - 4 Як довго ще нищитиме туберкульоза людство? „Народний Календар“, Пряшів, 1969.
 - 5 Що знаємо про віруси. Там же.
 - 6 Лікування живими клітинами. „Новий Шлях“. Торонто, Онт. Канада, 1969.
 - 7 Тютюн і здоров'я. „Календар-Альманах „Нового Шляху“. Торонто, 1974.
 - 8 Старість. „Дзвони“, Рім-Детройт, ч. 105, 1978, стор. 66-70.
 - 9 Чому доходить до старечої деменції? „Новий Шлях“, 1980.
 - 10 Артроза. Там же, 1980.
 - 11 Артроза кульшевого суглобу. Там же, 1980.
 - 12 Артрит і періартрит плечевого суглоба. Там же, 1981.
 - 13 Епідемія куріння. „Укр. Слово“, 7 жовтня 84.
 - 14 'Ангіна пекторіс“. „Укр. Слово“, 2-30.8.87.
 - 15 „Сіда“ (АІДС). „Укр. Слово“ 22.3.87.
 - 16 Пістряк (рак) і Монблан. „Новий Шлях“, 30.1.88.
 - 17 Лікар і смерть. „Українське Слово“. Париж, 1984.
 - 18 Третій вік (по-французькому): „Лест водуа“. 5.XI.1981.
 - 19 І такі бувають; роля контролального лікаря. „Нове Життя“, Пряшів,?
 - 20 Розвиток людського організму? Там теж.
 - 21 Лікар Вам радить. (Поради на часі публіковані в українських і словацьких часописах).
 - 22 Безсоння. „Укр. Сл.“ 25.X.87.
 - 23 Як і чому доходить до жовчевого каміння? „Укр. Сл.“ 14.2.88.
 - 24 Простата. „Н.Ш.“ 5.9.87.
 - 25 Століття народження проф. д-ра М. Панчишина. УМА., ч. 3, 1982, „Українське Слово“, 19.XII.1982; „Новий Шлях“, ч. 52 (25.XII) 1982. (Відзначення) 80-ліття д-ра Р. Осінчука. Збірник УЛТПА-УМА, ч. 5, 1982; „Новий Шлях“, ч. 8 (23.II.) 1985.

- 27 На вісімдесятліття Богдана Остап'юка.
„Христ. Голос“, 8.11.

28 У 37-ліття смерти Л. Мосенда. „Укр. Слово“
22.11.85.

29 „Святі брати Кирило і Методій“, „Ук.Сл.“
4.11.87. „Н.Ш.“ 3..1.87.

30 „На пошану Юрія Гривняка“, „Хр.Гол.“
27.3.88.

Літературна і поетична творчість за останнє, майже чвертьстоліття 1965-1986 рр., як на умовини частих перемаршів по Європі, також досить значна. Це поруч професійної праці в ділянці лікування, — другий світ внутрішніх переживань.

- 1 **Історія — справа буденна;** новеля з колективної праці „Розмова сторіч“. Пряшів, 1965.
 - 2 **Польові дзвіночки;** збірка поезій для дітей. Пряшів, 1966.
 - 3 **Бульварами серця;** збірка поезій. Париж, 1971.
 - 4 **Вільним крилом;** збірка поезій. Париж, 1975.
 - 5 **Наш талант;** збірка поезій. Париж, 1975.
 - 6 **Тріпотіння крилят;** збірка поезій для дітей. Париж, 1978.
 - 7 **Відлуння душі моєї;** збірка поезій. Париж, 1980.
 - 8 **Одна з доріг;** поема. Буенос Айрес, 1984.
 - 9 **З моєї Одіссеї;** автобіографічна повість. Частина перша. Буенос Айрес, Вид. Ю. Середяка, 1983, 139 стор. Спогади з дитячих і юнацьких літ.
 - 10 **На струнах серця;** збірка поезій. Буенос Айрес, Вид. Ю. Середяка, 1988.
 - 11 **З моєї Одіссеї;** спогади зі студентських і аспідентських часів у Швейцарії. Частина друга. Буенос Айрес, Вид. Ю. Середяка, 1985, 175 стор.
 - 12 **З моєї Одіссеї;** лікарські спомини з Карпатської України. Третя частина. Прудентополіс-Шернє, 1983, 175 стор.

Крім згаданих праць наш ювелір написав багато рецензій.

Дорогому Ювілярові гратулюємо та бажаємо ще
многих літ прожити й творити для української
культури.

Чікаго, 22-го серпня 1988 д-р Павло Пундій

**ЗРОБІТЬ ПРИЄМНІСТЬ І КОРИСНУ
ПОСЛУГУ СВОЇМ РІДНИМ ТА ПРИ-
ЯТЕЛЯМ, ПЕРЕДПЛАТИТЬ ДЛЯ НІХ
ЯК ПОДАРУНОК ЖУРНАЛ „НОВІ ДНІ“!**

МСТИСЛАВ ДОЛЬНИЦЬКИЙ

(В першу річницю смерті)

Коли свого часу запитали тодішнього голову Спілки Українських Журналістів Америки і Канади Мстислава Дольницького, як він уявляє собі доброго журналіста і добре редаковану газету, він відповів: „Це широка тема, але у всякому разі, український журналіст не може уподібнюватись до журналістів, які часто шукають сенсацій і єдина їхня ціль — щоб газета продавалась. Український журналіст — це ідеаліст, який часто працює за малі гроші, а то й безплатно. На мою думку, журналіст не повинен займати жодних керівних постів у будь-якій політичній чи громадській установі, а приглядатись усюму з боку і бути безстроннім та об'єктивним.“

Якщо мова про українську газету, то вона повинна подавати інформації з усіх подій в українському і міжнародному житті. У нас чомусь всі газети є під впливом тої чи іншої групи і щоб довідатись що діється в українському житті, треба читати три-чотири, а то й більше газет. Щоправда, само життя примушувало українських журналістів бути активними у політичному і громадському житті“.

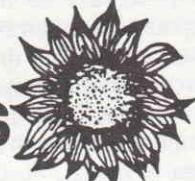
Казали, що Мстислав Дольницький „народився журналістом“. А народився він 9 січня 1917 року в родині д-ра Стефана і Неоніли з Даниловичів Дольницьких у глухому бойківському селі поблизу Турки. Батько його відіслав дружину у місцедалеке від війни, щоб вона спокійно пережила важкий час. Опісля батько став адвокатом у карпатському містечку Сколе і там виростав малий Славко, ходив до початкової школи. Вже там видав 30 чисел друкованого на цикльостилі ілюстрованого журналу „Голос Юнацтва“.

До вибуху Другої світової війни, як учень Філії Академічної Гімназії у Львові, він видавав та редактував видання, присвячені молодечим справам: „Проти хвиль“ та „Бистрозвір“. Ще перед матурою став студентом заочної ВІСОКОЇ ШКОЛИ ПОЛІТИЧНИХ НАУК, (журналістики) при УТГІ у Под'єбрахах, Чехословаччина, відвідував редакції різних журналів та газет у Львові, знайомився з українськими журналістами, політично-громадськими діячами і незабаром став постійним співробітником кореспондентом львівських щоденників „НОВИЙ ЧАС“ і „ДІЛО“ та співробітником журналів „ДАЖБОГ“, „ВОГНІ“ у Львові та „ЖИНОЧА ДОЛЯ“ і „СВІТ МОЛОДІ“ у Коломії. Також постачав матеріали до підпільних видань.

Після розвалу Польщі в 1939 році, Мстислав Дольницький опинився в Krakovі, де почав видавати і редактувати журнал „ТАБОРОВІ ВІДГУКИ“. Це видання, проте, впало жертвою розколу в націоналістичному русі.

Коли у Krakovі почав виходити щоденник „КРАКІВСЬКІ ВІСТИ“, Мстислав Дольницький став його кореспондентом, а у віденський період навіть членом і секретарем редакції цього видання. Але

**arka
shoes**

- Великий вибір вигідного і модного взуття
- Регулярні і ширші фасони.
- Помагаємо клієнтам з відтисками та з іншими проблемами.

— ROMIKA — SALAMANDER — LA VALLE
— GALLUS — ORTHOPAEDIC SHOES
ПЕНСІОНЕРАМ 10% ЗНИЖКА

2218 BLOOR ST.W. (at Runnymede) TONY HRUBI
TORONTO, ONT. M6S 1N4 (416) 763-1851

M - C DAIRY

- ЙОГУРТ
- ГУСЛЯНКА
- БІЛИЙ СИР
- СМЕТАНА

212 Mavety Street
TORONTO, ONTARIO
Tel: 766-6711

У СЕ СМАЧНЕ,
ДОБРОЯКІСНЕ!

ВЕЛИКИЙ ВИБІР
НАЙНОВІШИХ ЖІНОЧИХ
МОДНИХ ОДЯГІВ

DANYA

FASHION SHOPPE
2378 BLOOR STREET W.
TORONTO, ONT., M6S 1P4
Телефон: 766-4511

ГОВОРІМО ПО-УКРАЇНСЬКИ

Bus. 366-4433
Res. 259-4778

Louis Kallinikos & Sons Inc.

DESIGNERS AND CREATORS OF FINE FURS
RESTYLING • REMODELLING • REPAIRS
Дуже умірковані ціни

825 Queen St. W. Toronto, Ont. M6J 1G1

відчуваючи відразу до надиханої брехнею і пропагандою преси під нацистським контролем, він записується на медичний факультет Віденського університету. Однак не припиняє журналістичної діяльності, лише стає співробітником більш незалежних видань, в тому журналу „ПРОБОЄМ“ що друкувався в Празі, Чехословаччина.

Примушений нацистською владою перервати університетські студії, Дольницький опинився в Авгзбурзі, Баварія, де працював робітником і жив у таборі, оточеному дротом. Там застав його розвал нацистської Німеччини і він — не гаючи часу — почав видавати у таборі втікачів у Гегінген на цикльостилу щоденник „РАДІО-ВІСТІ“, який деякий час був єдиним джерелом інформацій для мешканців табору.

Після появи 28-го числа „РАДІО-ВІСТЕЙ“, до табору прибули представники спеціального відділу amer. окупаційної влади, шукаючи за редактором цього видання, який підписувався прибраним іменем. Однак ані Тaborova Управа, ані ніхто з мешканців табору не зрадили хоч всі знали, хто видає і редактує це видання. Представники влади висловили застереження проти антисовєтського напрямку видання, бо в той час — як відомо — США і ССРР жили ще в згоді.

Із перенесенням табору з Гегінгену до „SOMME KASERNE“ в Авгзбурзі, який згодом став центром відродженого українського громадсько-політичного і культурного життя, уже за згодою американської влади, Мстислав Дольницький почав видавати „ЩОДЕННІ ВІСТІ“, „ТАБОРОВІ ВІСТІ“, „СТУДЕНТСЬКУ ДУМКУ“, та „УКРАЇНСЬКОГО ЕСПЕРАНТИСТА“. Згодом він став співосновником і секретарем та членом редакції першої справжньої української газети у післявоєнній Німеччині „НАШЕ ЖИТТЯ“, став близьким співробітником журналу „ПУ-ГУ“, співробітником газети „УКРАЇНСЬКА ДУМКА“, принагідним дописувачем до німецької газети „Швебіше Ляндесцайтунг“ і членом редакції газети переміщених осіб німецькою мовою „ІМ АВСЛЯНД“.

Переселившись до Америки в 1948 році, Дольницький виконував обов'язки кореспондента і спів-

робітника європейської газети „ЧАС“ і журналу „ПУ-ГУ“ а згодом почав дописувати до різних газет, зокрема до щоденників „АМЕРИКА“ та „СВОБОДА“. В 1958-му році він став секретарем, а згодом головним редактором щоденника „АМЕРИКА“. В цьому періоді він відвув ряд подорожей по Америці, Канаді та Європі.

Крім редакційної праці в щоденнику „АМЕРИКА“, він був редактором органу філядельфійського Відділу УККА „ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКІ ВІСТІ“, став першим редактором органу Централі УККА в Нью-Йорку „КОНГРЕСОВІ ВІСТІ“, спільно з д-ром Р. Криштальським, д-ром Романом Голіятом і д-ром Володимиром Шав'яком оснував і став редактором органу СУЖА „УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ“.

ВОДНОЧАС проявляв широку діяльність в Централі УККА, був головою інформаційної комісії цієї установи, як також головою Інформаційної комісії Першого СКВУ. Проявляв діяльність в УНС, СУК „ПРОВІДІННЯ“, ОУА, САМОПОМІЧ“ та в інших організаціях. Був членом Управління Асоціації Українських Католицьких Журналістів і протягом кількох років займав пост голови Спілки Українських Журналістів Америки і Федерації Спілок Українських Журналістів Америки і Канади.

16-ть років тому Мстислав Дольницький став членом колективу українського відділу ГОЛОСУ АМЕРИКИ у Вашингтоні й працював редактором довші роки. Після відходу від „Голосу Америки“ переїхав з родиною знов до Філядельфії і став головним редактором українського католицького щоденника „Америка“ та головним редактором тижневника „Шлях“ органу української католицької Митрополії. Як український католицький журналіст, в 1985 році отримав Папську Нагороду медалю від Папи Павла II із рук митрополита Степана. В 1986 році через недугу відійшов від активної редакторської праці на емеритуру, однаке далі цікавився українською журналістикою та українським громадським життям аж до дня своєї смерті, котра наступила 20 грудня 1987 р. у Філядельфії.

Вічна Йому пам'ять!

Complete
Home
Comfort!

- Автоматична, контролювана комп'ютером доставка оліви
- 24 години, 7 днів тижнево радіодиспetcherська обслуга
- Продаж і обслуга домашнього огрівального устаткування
- Обслуговуємо Торонто, Ошаву і околиці
- Все фінансуємо на догідні сплати.

SIPCO OIL LIMITED

83 Six Point Road, Toronto M8Z 2X3,
Tel: 232-2262

183 Bloor Street East, Oshawa L1H 3M3
Tel: 728-5138

Просимо також заїзджати до наших станцій SIPCO і наповнити авта бензиною.

Bira ВОРСКЛО

БАГАТОВИМІРНІСТЬ „МАРУСІ ЧУРАЙ“

В історичному романі „Маруся Чурай“ поетеса Ліна Костенко використовує ту саму тему, що О. Кобилянська у повісті „У неділю рано зілля копала“ Твір О. Кобилянської у чотирьох площинах: побутовій, романтичній, психологічній і морально-етичній, на канві описів розкішної карпатської природи. Це свого роду романтичний сценарій. У „Марусі Чурай“ Л. Костенко додає історичну і судово-правову площину, загострює психологічний конфлікт Гриця, виводячи його із ненормальних суспільних відносин. У О. Кобилянської Гриць роздвоєна натура, бо він підкінена дитина циганами, у ньому циганська кров і його вряди-годи тягне до мандрівного життя і пригод. Його роздвоєність є вроджена, пояснюється принадлежністю до циганського роду. Він закохується у свій антипод ба-гачку Галю, яка всі його мандри і зради прощає, і він вертається до неї, мов до спокійної пристані. Гриць закохується в екзотичну ба-гачку Туркиню, але після поради ворожки Маври, яка потім виявляється його матір'ю, він збирається одружитись із Галею, яка для нього має завжди вирозуміння і є одноразово для нього матір'ю, сестрою і коханою. Туркиня, знаючи чарівне зілля, бо навчила її циганка Мавра, яка її виховала, отрує Гриця, думаючи, що вона робить добре діло — убиває у ньому зло, яке приносить страждання іншим, а сама кідається у чортопій і топиться.

За народними переказами в Полтавщині у 17 столітті жила донька сотника Чурай Маруся, яка склала багато пісень, у тому числі і пісню „Ой не ходи Грицю та й на вечорниці“, яка має бути біографічного характеру, бо вона сама була тою чарівницею, яка отруїла зрадливого Гриця, за що її засудили на страту, але гетьман за заслуги її батька-героя, якому поляки під Варшавою стяли голову, Орлика-Чураю, і за пісенний дар милує її.

Л. Костенко писала „Марусю Чурай“ не як романтичну пікантну історію і не для того, щоб відтворити історичну добу перманентної боротьби з поляками. На першому пляні в її творі судова розправа над Марусею Чурай, отже головною в цьому творі — психологічна, правова, суспільно-економічна і морально-етична площини. Замість описів природи для тла твору поетеса вживаває історичні перепетії доби; тут ми зустрічаємо багато історичних постатей: Богдана, писаря Виговського, Радзивіла, Ярему Вишневецького і багато інших.

Поетична дикція „Марусі Чурай“ складається з багатого історичного матеріялу, осіб, місць, історичних подій і навіть деякі поетичні образи складені із історичного матеріялу, не кажучи вже про архаїзми, які створюють мовний колорит доби.

Твір „Маруся Чурай“, мов магічне дзеркало побільшує вади думання і поступовання людей 17 віку до такої геніяльної яскравости, що ми пізнаємо помилки нашого сучасного думання і поступовання; вона допомагає нам пізнати себе. Твір „Маруся Чурай“ ідеологічно нагадує суспільно-психологічну повість „Хіба ревуть воли, як ясла повні?“, П. Мирного і Білка в якій завдяки ненормальним суспільним відносинам головний герой повісті Чіпка стає розбійником. Гриць, який з природи є кристально чистою натурою, під тиском деспотичного авторитету матері заручується з Галею, і кидає Марусю, яку він щиро любить. Гриць, який пройшов крізь вогонь багатьох походів, стає зацькованим, несміливим з трагічно роздвоеною душою, бо він не має виходу, бо мати загрозила, що якщо він не виконає її волю і не ожениться з ба-гачкою Галею Вишняківною, то вона позбавить його спадку і відпише все церкви і монастиреві. Так, душевне роздвоєння виникає під тиском всякого авторитету і всякої ідеології, які накинені людині, і вона стає неспособною бути чесною з собою і служити авторитету, який їй не зволяє бути собою. В цьому полягає зародження суспільного зла, яке як пістряк поражає не тільки окремі одиниці, а цілі суспільства.

Слідуючи за судовою розправою, в читача невільно виникає запитання: хто ж винен? І тонка аналіза заплутаного конфлікту доводить до переконання, що винна мати Гриця, яка символізує деспотизм влади, віри в непомильність. Мати примушує Гриця думати не самостійно, а як раба, її категоріями, які приносять руїну, Грицеві, Марусині матері, Марусі, а найбільше українському народові, бо позбавляють його співця, який піднімав його на дусі. Безславна загибель козака Гриця, теж є божевіллям, бо ворог безперебійно десяткує нас, і кожен воїн потрібен для захисту рідної землі.

Ось що говорить післанець із Січі.

Той засміявся: — Отакої к бісу.

Під Білу Церкву стягнено полки.

Палає Київ, знищено Триліси,

У вас же он як гинуть козаки!

Там бій. Там смерть. Там зламано границі.

Людей недохват. Ллється наша кров.

А тут — погиб... У вас ще на спідниці

Не перешли ваших хоругов?

Як бачимо, тут змальовується безглаздість знищення кожної одиниці народу, яка б могла бути для нього корисною. Л. Костенко виступає проти самознищення, бо навколо нас кишають вороги. З цією ж метою написано і вірш про княгиню Ольгу, яка нищить деревлян. Ці приклади минулого мусить нас спам'ятати, що нищачи сами себе ми тільки допомагаємо нашим зовнішнім ворогам, бо знекровлюємо народ, роблячи його заляканим, малодушним, зрадливим, з чого користають тільки наші вороги, які зазіхають, як ми бачили на прикладі Другої світової війни, проковтнути наш простір. Навіть сьогодні збереження кожної одиниці є актуальною справою, бо сусідє з нами многолюдний Китай.

Л. Костенко характеризує Марусю словами свідка Івана Іскри, полкового обозного:

Багато слів страшних тут наговорено.
Ніхто не говорив про головне.
Я, може, божевільним тут здаюся.
Ми з вами люди різного коша.
Ця дівчина не просто так, Маруся.
Це — голос наш. Це — пісня. Це — душа.
Коли в похід виходила батаха
Її піснями плакала Полтава.
Що нам було потрібно на війні?
Шаблі, знамена і її пісні.
Звитяги наші, муки і руїни
бесмортні будуть у її словах.
Вона ж була як голос України,
Що клекотів у наших корогвах!
А ви тепер шукаєте її кару,
Вона ж стоїть німа од самоти.
Людей такого рідкісного дару
хоч трохи, люди, треба берегти!

Це універсальна істина, що народи мусять берегти своїх співців, як зіницю ока, бо вони є голосом народу, попереджують про небезпеку, дають надію в критичних ситуаціях, ошляхетнюють розум і душу, карбують подвиги у бесмортні пісні. А скільки наших співців було знищено на радість нашим ворогам! Іван Іскра дебатує проблему вини:

Ця дівчина... Обличчя, як з ікон.
І ви її збираєтесь карати?!

А що, як інший вибрати закон, —
не з боку вбивства, а із боку зради?

Ну, є ж про зраду там які статті?
Не всяка ж кара має бути безбожна.
Що ж це виходить? Зрадити в житті
державу — злочин, а людину — можна?

Іван Іскра намагається показати, що закон може мати дві медалі, може бути на моральних основах, для користі людини і народу. Не може бути подвійної бухгалтерії: одного права і закону для держави і іншого для людини. Мертві букви закону, яка в суді є богом і вирішує долю людини є небезпечною, особливо чужих прав, статутів, законів. Є різні правди і ось ілюстрація:

Горбань відмовив: — У такому разі
ми різні правди маєм на увазі.
Той тягне вліво, інший гне управо.
А є одне, і так вже іспокон:
статут Литовський, Магдебурське право,
панове судді, — це для нас закон!

Іван не погоджується зі смертним вироком для Марусі, який винесений по чужих статутах і чужому праву:

Іван сказав: — Панове, це жорстоко.
І Божі слізозі не падуть з ікон?
То де ж воно, всевидящее око?!

Це ж глухоаспідський закон!

Поетеса говорить, що кожну справу треба розбирати не по мертвій букві закону, а живим своїм

власним розумом, щоб вирок зберіг українські одиниці і не обескровнював народу, який у перманентній боротьбі за своє існування. По Литовському статуту і Магдебурському праву Марусю мусили б тортурувати, але виступає мудрий полковник Пушкар:

Закон є суть, тверда його основа.
Для того він і звелений судам.
Але оце як хочете, панове,
а на тортури згоди я не дам!

Він проти того, щоб платити злочином за злочин:

Але ж, мабуть, і правди не зустрічим,
Що світ вже так замішаний на злі,
що як платити злочином за злочин,
то якже, люди жити на землі?

До цього додав свій голос Гук, який виступає в ім'я справедливости:

Отаман Гук гукнув тоді, що справді.
Судити треба дівчину по правді.

Хто може заперечити універсальність і сучасність клича: судити треба по правді. Ми були свідками нашої доби, яким небезпечним драконом, який поїдає своїх власних дітей, є закон мертвової букви. Цей закон перетворив сучасну людину на хамелеона, який всякими засобами намагається уникнути нищівної пастки закону мертвової літери.

Заміна мертвової літери закону здоровим глуздом приносить Марусі в останню хвилину спасіння.

Отаман Гук, ступивши на два кроки,
ревнув з помосту поверх всіх голів:
— Наш гетьман властю високий
такий наказ читати повелів!

„Дійшла до нас, до гетьмана, відомість,
іж у Полтаві скоївся той гріх,
що смертью має бути покараний.

Натомість

ми цим писанням означенемуємо всіх:
В тяжкі часи кривавої сваволі
смертей і кари маємо доволі.
І так чигає смерть вже звідусіль,
І так погребів більше, ніж весіль.
То чи ж воно нам буде до пуття —
пустити прахом ще одне життя?
Чурай Маруся винна ув одному:
вчинила злочин в розpacі страшному.
Вчинивши зло, вона не є злочинна,
бо тілько зрада є тому причина.
Не вільно теж, караючи при цім не
урахувати також і чеснот.

Її пісні — як перло многоцінне,

як дивен скарб серед земних марнот.

Тим паче зараз, як така розруха.

Тим паче зараз, при такій війні, —
що помагає не вглашати духа,
як не співцями створені пісні?

Про наші битви — на папері голо.

Лише в піснях вогонь отої пашить.

Таку співачку покарати на горло, —
та це ж не що, а пісню задушить!”

— „За ті пісні, що їх вона складала,
за те страждання, що вона страждала,
за батька, що розп'ятий у Варшаві,
а не схилив пред ворогом чола, —
не вистачило б городу Полтаві,
щоб і вона ще страчена була!

Тож відпустити дівчину негайно
і скасувати вирока того.
А суддям я таку даю нагану:
щоб наперед без відома моого
не важились на страти самочинні,
передовсім освідчили мене
про кожну страту, по такій причині,
що смерть повсюди, а життя одне.“

Як бачимо, що у багатовимірності творчих площин, домінує не романтизм, чи історичність, а домінують суспільні проблеми — збереження за всяку ціну одиниці, для користі суспільства бо „смерть повсюди, а життя одне“. Не застосування мертвої літери чужого закону, а застосування свого живого розуму може спасти одиницю і суспільство від загибелі. Голос Ліни Костенко — це голос народу — судити треба по правді. Віримо, що саме за ці універсальні людські істини вона дісталася нагороду Тараса Шевченка.

ОГОЛОШЕННЯ

У Австралії вийшла з друку книжка
„Для всіх про все“
авторки-художниці Клавдії Фольц.

(Спогади, новельки, гуморески та вірші. Добрий матеріал для художнього читання та декламашії).

Замовлення слати на таку адресу:

**Claudia Folz
82 St. George Crs.
Sandy Point NSW 2170
Australia**

Ціна книжки 8 (вісім) австралійських доларів з пересилкою.

Степан ЯВОРСЬКИЙ

КАНАДЦІ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ В ФЕДЕРАЛЬНОМУ УРЯДІ І ПАРЛЯМЕНТІ КАНАДИ

Канадський федеральний уряд, під проводом лідера Прогресивно-консервативної партії Браяна Малруні, готується до виборів, які мусять відбутися перед вереснем 1989 р., але які, згідно з традицією, відбудуться приблизно на рік раніше. В сучасному канадському федеральному парламенті канадці українського походження мають п'ятьох членів. Всі вони належать до Прогресивно-консервативної партії. Двох з них є міністрами в кабінеті уряду, а саме: Рамон Гнатишин, Міністер Справедливості і Генеральний Прокуратор та Гарві Андре, Міністер Споживчих і Корпоративних Справ. Ані в Ліберальній партії, яка є офіційною опозицією теперішнього уряду, ні в Новій демократичній (по суті соціалістичній) партії, українці не мають своїх послів, хоч деякі члени цих партій є дуже прихильно наставлені до української громади в Канаді.

Я попробую дати короткі силиоети теперішніх членів парламенту українського походження і згадаю про тих, які є частинно українці та які мають відношення до української громади.

Почнемо від посла Андрія Вітра, який був вибраний до федеральної палати громад у вересні 1984 р. в окрузі Паркдейл — Гай парк у Торонто. Цю округу довгі роки репрезентували посли польського походження (Стенлі Гайдаш і Джессі Фліс), які мали добре взаємовідносини з українськими виборцями.

Андрій Вітер народився в Німеччині і приїхав з батьками до Канади в 1947 р. Тут він здобув освіту, отримавши диплом з економії в університеті Вотерлою. Перед його вибором до федерального парламенту він працював адміністративним консультантом. В школі і в університеті він брав активну участі в українських студентських і молодіжних організаціях. За відносно короткий час свого „послування“ Андрій Вітер виявив себе здібним представником не лише своєї виборчої округи, але всієї української громади в Канаді.

В парламенті і поза парламентом Андрій Вітер відважно виступає в обороні людських прав і проти переслідування українських патріотів у Советському Союзі. Він також виступав проти репресії борців за права людини інших національностей. Посол Вітер дуже гостро опонував рішенню Королівської Комісії Дешейна шукати в Советському Союзі та в інших комуністичних країнах доказів і свідчень проти мнимих нацистських воєнних злочинців у Канаді. Посол Вітер також критикував фальшиві і необосновані обвинувачення канадських українців, а головно членів Дивізії Галичина, з боку репрезентантів центру Саймона Візенталя в Канаді.

Посол Вітер є членом Постійної Комісії Палати Громад для Справ Багатокультурності і часто виступає в обороні принципів цієї політики. Він нездовolenий тим, що в практиці настанова уряду, а головно урядових бюрократів, до програм багатокультурності є в основному символічна.

Немає сумніву, що Андрій Вітер є найсвідомішим послом українського роду в канадському парламенті. Він радо допомагає українським організаціям, установам та індивідуальним особам, які мають справи до федерального уряду. На жаль, існує реальна загроза, що він може програти в наступних виборах, тому що проти нього знову кандидуватиме популярний Джессі Фліс (кандидат польського походження), який має прихильників навіть серед українських виборців.

Другий з черги посол українського походження, національна свідомість якого є очевидна, це д-р Олександр Кіндій, посол з округи Калгарі Іст, який також був вперше вибраний послом в 1984 р.

Олександр Кіндій народився в Західній Україні в 1930 р. До Канади він приїхав з родиною в 1949 р. Зразу по приїзді молодий Олександр почав працювати на залізниці, а рівночасно почав студіювати в Лявальському університеті в місті Квебек. Закінчивши успішно медичні студії в 1956 р., О. Кіндій працював протягом двадцяти років лікарем в Монреалі і Шербрукі в провінції Квебек.

Після приходу до влади сепаратистської партії в цій провінції 1976 р., Олександр Кіндій вирішив переїхати до Західної Канади, до міста Калгарі в провінції Альберта. Тут він відкрив медичну канцелярію і активно включився в громадську і політичну діяльність. Олександр Кіндій бере участь в праці Комітету Українців Канади, як також Товариства Українських Професіоналістів і Підприємців. За чотири роки праці у федеральному парламенті д-р Кіндій показав себе здібним промовцем, компетентним дискутантом і щирим оборонцем української громади, особливо в ділянці людських прав. Він був членом парламентарної делегації на конференції знавців питання людських прав, яка відбувалася в Оттаві в 1985 р. та виступав в обороні переслідуваних українських патріотів в країнах комуністичного блоку. Посол Кіндій є членом кількох парламентарних комісій, які розглядають державну закордонну політику, політику національної оборони, правосуддя та політику багатокультурності.

Посол Кіндій критикував рішення Комісії Дешайна користуватися советськими джерелами в своїх дослідженнях нацистських воєнних злочинців у Канаді. Він часто висловлював погляди, які не завжди були ідентичні з поглядами керівництва його партії. Наприклад, він голосував проти урядового проєкту закону, який давав би гомосексуалістам рівноправність у військовій службі та в службі Королівської Кінної Поліції. Своїм виступом проти проєкту представленого урядом його партії д-р Кіндій викликав сенсацію і став об'єктом

численних коментарів в канадських газетах, журналах, радіо і телевізії.

Д-р Кіндій став також в обороні палестинських арабів, які протягом довшого часу були жорстоко репресовані ізраїльським урядом. Його становище в цій справі викликало сильну негативну реакцію жидівської громади, яка вирішила всіма силами вплинути на те щоб його не перевибрали до палати громад.

Д-р О. Кіндій одружений з Жанною Бежен. В них троє дітей. Всі діти пішли слідами батька, студіючи медицину. Хоч їх мати є франкомовна, всі діти володіють українською мовою. Сам д-р Кіндій говорить українською, англійською, французькою, німецькою та польською мовами.

Вільям (Василь) Лесик, народжений в Альберті, був вибраний послом до палати громад в 1984 р. в окрузі Едмонтон Іст. Ця округа довгі роки була репрезентована іншими послами українського походження, а саме: Василем Скорейком і Біллом Юрком. Василь Лесик вступив добровольцем до канадської армії в 1943 р. і під час другої світової війни брав участь в боях у північній Франції, Бельгії і Голландії. По війні скінчив університетські студії, отримавши диплом фармацевта.

Василь Лесик цікавиться питаннями політики в ділянці людських прав і в ділянці багатокультурності. Репрезентуючи канадський уряд, він промовляв під час демонстрації в 1985 р., яка була організована Радою Європейських Поневолених Націй. В цій промові він рішуче засудивsovетський режим за постійне порушування основних прав людини і за переслідування членів Гельсінських Груп в СРСР.

Гарві Андре, Міністер Споживчих і Корпоративних Справ, є одним з найздібніших міністрів у кабінеті Браяна Малруні. Згідно з опінією англомовної преси, прем'єр міністер радо користується знанням і порадами міністра Андре не лише в області його міністерства, але і в інших справах, особливо тих, які пов'язані з економією і державною обороною Канади.

Гарві Андре народився 47 років тому в Едмонтоні. Його батьки також народжені в Канаді в родинах піонерів-імігрантів. Його дід і баба прибули до Канади з України в 1898 р., поселившись на схід від міста Едмонтону.

Телефон 763-2521 або Телефон 767-5871

PASTRY CHEF

Найкращі європейські
торти, морожене та інші печива

Е. ГЮТТЕНШІДТ, власник

2202 Bloor Street West
Toronto, Ont. M6S 1N4

385 Jane Street
Toronto, Ont. M6S 3Z3

Вищу освіту здобув Андре в Каліфорнії і Едмонтоні, отримавши ступінь доктора хемії в Альбертському університеті. Відколи його вперше вибрали членом федеральної палати громад в 1972 р., він безперервно репрезентує округу Калгарі Сентр. До того часу він був професором хемічної інженерії в Калгарському університеті. Цікавим є те, що, хоч в Калгарі немає великого скупчення українців, двох послів з цього міста є українського походження, а саме: Гарві Андре, з Калгарі Сентр, та Олександр Кіндій, з Калгарі Іст.

Серед його колег, як і в пресових колах, Андре вважається завзятым послом, який завжди готовий обстоювати свої погляди і боронити принципи політики свого уряду. Дехто навіть називає його „Жахливий Гарві“ (Horrible Harvie). У розмові, однаке, міністер Андре виявив себе дуже приемним і ввічливим бесідником. Він одружений з Джоан Робертою Сміт і вони мають троє дітей.

Рамон Джон Гнатишин, Міністер Справедливості та Генеральний Прокуратор Канади, народився в Саскатуні, провінція Саскачеван, в 1934 р. Батьки Рамона Гнатишина були знаними суспільними і політичними діячами. Батько, Джон Гнатишин, був сенатором федерального парламенту, а мати, Гелена, ще й дотепер є активною діячкою в громадських та жіночих організаціях.

Рамон Гнатишин був вперше вибраний послом до палати громад в 1974 р. в окрузі Саскатун Вест. Він признає, що його батьки мали значний вплив на вибір його кар'єри.

НОВЕ ВИДАННЯ БРАТСТВА СВ. ВОЛОДИМИРА

Українське Православне Братство св. Володимира в Торонті видало книжку під назвою „ВЕЛИКИЙ ГОЛОД В УКРАЇНІ 1932-33“. Книжка ця, в основному, збірник свідчень, спогадів, доповідів та статтів, виголошених та друкованих тут в українській пресі в 1983 році, коли вся українська еміграція відзначала 50-ліття голоду в Україні, навмисне спричиненого московською комуністичною владою.

Книжка в двох мовах — українській та англійській, чим є доступнішою для нашої молоді, яка володіє англійською мовою в більшій мірі ніж українською, а про ті події хоче і повинна знати, бо ж то історія їхніх предків, які походять з України.

Книжка має понад 300 сторінок, а ціна її 15.00 доларів.

Закликаємо всіх, хто почуває себе українцем чи українкою придбати цю книжку. Замовляючи її, просимо писати чека на ім'я Братства і посыпати на адресу Братства:

Ukrainian Orthodox Brotherhood of St. Volodymyr
404 Bathurst St.,
Toronto, Ont., M5T 2S6 Canada

Управа Братства св. Володимира.

З приходом до влади Браяна Малруні в 1983 р. Рамон Гнатишин був назначений Президентом Королівської Таємної Ради і провідником урядової партії в палаті громад. Він виконував цю функцію аж до 30-го червня 1986 р., коли був іменований Міністром Справедливості і Генеральним Прокуратором Канади. Це назначення було знаменним з кількох причин. Поперше, це дуже престижний міністерський портфель. Цей портфель займали бувші лідери Ліберальної партії Трудо і Турнер, і оба вони стали потім прем'єр міністрами Канади.

Міністер Гнатишин є відповідальний за впровадження в життя рекомендацій Комісії Дешейна.

До 1985 р. в федеральному сенаті Канади було двох представників українського походження: сенатор **Павло Юзик** і сенатор **Марта Б'єліш**. Покійний сенатор Юзик був чемпіоном українських справ і невтомним борцем за права етнічних меншин. Він був свідомим українцем і добре розумів політику Советського Союзу, яка послідовно стремить до цілковитої ліквідації української мови і культури на рідних землях. Жорстока недуга забрала сенатора Юзика передчасно, і українська громада, як зрештою багато інших національних меншин в Канаді, втратила свого заступника.

Є ще двох членів канадського парламенту мішаного походження. **Стів Папроскі**, заступник спікера палати громад, уважає себе частинно українцем. Його батько є польського роду, а мати українського. Під час короткотривалого урядування консервативного уряду в 1979-80 р. під проводом Джо Клярка, Стів Папроскі був міністром багатокультурності. Теперішній прем'єр міністер Браян Малруні назначив Папроського заступником спікера палати громад. Він рівночасно очолює комітет палати громад для справ багатокультурності.

Серед теперішніх членів палати громад є ще один посол українського походження — д-р **Гері Гурбин**, репрезентант округи Брус-Грей в південно-східному Онтаріо. Його батьки були рождені на північно-американському континенті. Внаслідок життєвих обставин їхні діти цілковито асимілювались. Гері Гурбин свідомий свого походження, але ніякого живого зв'язку з українською громадою не підтримує.

Врешті, українці мають підстави гордитися тим, що віце-прем'єр Дон Мазанковський, батьки якого є польського роду, був вибраний послом до палати громад в окрузі, заселеній переважно українцями і вже 20 років репрезентує своїх виборців в уряді Канади. Виборча округа Східної Альберти Вергевіл, яку репрезентує Дон Мазанковський відома тим, що вона вибрала першого посла українського роду до канадського парламенту, а саме Михайла Лучковича. Опісля такі визначні парламентаристи, як Антін Глинка, Іван Дікур та В. Стефура репрезентували інтереси не лише місцевих виборців, але інтереси цілої української громади в Канаді, а деякі і всього українського суспільства в діяспорі.

Так виглядає українська репрезентація в теперішньому канадському парламенті. Яка вона буде пі-

ся наступних виборів (які відбудуться правдоподібно в кінці листопада ц.р.), тяжко передбачити. Деяких теперішніх послів напевно перевиберуть — дехто, мабуть, програє.* З точки погляду інтересу української громади було б побажаним, щоб були вибрані посли до палати в усіх трьох головних канадських партіях, тобто в консервативній, ліберальній і ново-демократичній. Можна припускати, що консервативна партія знову виграє вибори, хоч цим разом з меншою кількістю послів, як в теперішній палаті громад. Але треба старатися мати впливи в усіх можливих урядах і тому треба заохочувати наших виборців голосувати на українських кандидатів, без огляду на те з якої партії вони кандидують.

* Вибори до канадського федерального парламенту відбулись 21-го листопада. Прогресивна консервативна партія знову виграла, але з меншою кількістю послів. Андрій Вітер, В. Лесик і Рамон Гнатишин, на жаль, втратили свої мандати, — Ред.

НАЙНОВІШЕ ВИДАННЯ В-ВА «СУЧАСНІСТЬ»

В. Домонтович. *Проза. Три томи.* Редакція й супровідна стаття Юрія Шевельова. В-во «Сучасність», 1988.

ISBN 3-89278-008-0 (т.1)

Ціна: 30 ам. дол.

ISBN 3-89278-011-0 (тт.1,2,3)

Разом: 75 ам. дол.

Перший том найновішого видання В-ва «Сучасність» дає читачеві такі белетристичні твори Віктора Петрова (1894-1969): оповідання «Апостоли» та три повісті! — «Дівчина з ведмедиком», «Аліна й Костомаров», «Доктор Серапікус».

З названих праць перша її остання з'явилися тільки на Заході після закінчення Другої світової війни, друга й третя — ще 1928-ого і 1929-ого в Києві та Харкові.

Перевидання творів Домонтовича робить їх знову доступними для українського читача, відновляє наше знайомство з талановитим автором, біографія якого, проте, стоїть і в Україні, і на еміграції певною мірою під знаком запиту.

У вміщений у третьому томі збірки ґрунтовій статті про особу й творчість автора «Шостий у гроні. В. Домонтович в Історії української прози» Ю. Шевельов поширює коло тих, кого дотепер прийнято зараховувати до українських неколясиків: «(Х)ронологія формування групи: Зеров — Филипович — Клен — Домонтович — Рильський — Драч-Хмаря. Сума: не п'ять, а шість. І Домонтович стоїть більче до початку групи, ніж Рильський і Драч-Хмаря. П'ять у сонеті Драй-Хмари окреслює кількість поетів, не склад групи. Грено було шестірне».

Другий та третій том збірки прози Домонтовича вже в друці.

Книжку можна набути в книгарнях, у видавництві чи його представництві:

В Європі:
SUČASNIST
Müllerstr. 33, Rgb.
8000 München 5

У США і Канаді:
Sučasnist/Mr. Y. Smyk
744 Broad St., Suite 1115-1116
Newark, NJ 07102-3892

ВІКТОР МІШАЛОВ В АНГЛІЇ

„Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля...“

Тарас Шевченко

Літньою порою 1988-го року відвідав Англію відомий бандуррист Віктор Мішалов. Він дав ряд концертів у різних містах поселення українців в Англії.

Віктор Мішалов народився в Сіднею — Австралія в 1960-му році. Грою на бандурі захопився від 11 років і вивчав мистецтво гри на нашему національному інструменті в Ансамблі Сіднею під керівництвом Григорія Бажула, який був учнем видатного українського бандуриста Гната Хоткевича.

У 18 років Віктор Мішалов одержав стипендію від Австралійської Ради Мистецтва для вивчення гри на бандурі в Америці, де продовжував своє навчання у відомих бандуристів Петра Китастого, Петра Гончаренка, грав при Капелі Бандурристів ім. Тараса Шевченка.

Для вдосконалення гри на бандурі Віктор Мішалов дістався до консерваторії ім. Чайковського в Києві, де вчився в одного з найкращих сучасних бандуристів проф. Сергія Баштана. В Києві брав також приватні лекції в Григорія Ткаченка, представника старосвітського кобзарства і майстра гри на бандурі.

Віктор Мішалов — молодий інтелігентний мужчина з досконалою українською мовою, що звучить солов'їним співом київського акценту.

6-го серпня 1988-го року Віктор Мішалов дав концерт гри на бандурі в Домівці Об'єднання Українців у Великобританії в м. Олдгамі. Приїжджі гости спочатку відвідували українську виставку, влаштовану Ювілейним Комітетом по відзначенню 1000-ліття християнства в Україні в Музеї Бібліотеці м. Олдгаму під опікою Місцевого Центру Засікавлень при Управі міста. Виставка продовжується на протязі 6 місяців і її відвідують, як місцеві, так і околичні та приїжджі українці, англійці та інші.

Перед концертом в залі музею Віктор Мішалов демонстрував перед молоддю та всіма зацікавленими техніку гри на бандурі, пояснював мистецтво гри на бандурі та давав відповіді на запитання всім зацікавленим бандурою.

Від нього молодь довідувалася, що бандура є українським національним інструментом, який раніше називали кобзою. Багато-струнна бандура була відома в Україні ще в 7-му столітті, проте найбільшої популярності здобула в 15-18 століттях, коли кобзарі-запорожці ходили від села до села, співаючи історичні пісні і думи і тим розбуджували національну свідомість народу в боротьбі за волю України. Після зруйнування Січі мистецтво гри на бандурі дещо занепало, проте в кінці 18 і 19-му століттях національне мистецтво гри на бандурі, як і українська національна свідомість, розбуджена нашими великими письменниками і музико-

„ЯК БІДНОМУ ЖЕНІТИСЬ, ТО Й НІЧ КОРОТКА.“

І треба ж отакого лиха! Дожили ми до такого віку, що всяка біда до нас чіпляється. Не те що в юності — як уже захворів, то принаймні якоюсь кавалерською недугою, а в наших літах то ревматизм, то саятика, то ще якась нечисть — аби людина спокою не мала.

А наша краща половина все бідкається, що і те тріщить, і те не налашти, а те не сходиться. А були ж колись, як ляльки!

Та найгірше самітність усім докучає. Той дружину втратив, а та — мужа, а діти та й внуки вже повиростали — слава Богу! — хочуть забавлятись

логами, оживає, і стає частиною українського культурного життя...

І ось на сцені великої залі з'являється молодий бандурист нашого часу. З ним дві бандури, — одна виробу з України, друга з Англії.

Концерт починає збіркою українських пісень в обробці Китастого. Під вмілими пальцями дзвіння весняні пісні, вчувається гомін степів, переливаються, мов дзвони, рідні українські мелодії. Чудо нашого національного інструменту бандури, — тонкощі, деликатність і шляхетність звуків не перевершать жодні інструменти в світі, здається відбивається душа народу в тих звуках, все найкраще, чим багатий і славний, чим відмінний від інших наш український народ. Дійсно бандура є відгомін душі нашого народу.

Віктор Мішалов виконав ряд пісень, як „Дума про Марусю Богуславську“, „Пісню про Сагайдачного“ на слова Огієнка, „Музичний момент“ Овчаренка, варіацію українських пісень „Пливе човен“, сонату Бортнянського, „Фантазію на українські теми“ — музика Ликова, скіоту Но. І Гната Хоткевича, рукопис якої він знайшов в Австралії, „Думи про Кафу в Криму“, „Закарпатську рапсодію“ на тему народних пісень. Вдячність слухачів була нагородою за великий труд, пов’язаний з навчанням гри на бандурі, за любов до рідного нашого українського інструменту — бандури, за всі старання опанувати гру на бандурі якнайкраще, а для цього шукати найліпші джерела науки нашого часу, не рахуючись з просторами, небезпеками і немісностями. Молодий талант перемагає все, бо він мов покликаний Богом, мусить жити.

Дай Боже дальших успіхів молодому бандуристові, щоб оживляв наші душі любов’ю і вірою в усе найкраще в нашему народі.

Віра Смерека

та розважатись — повідходили і для старих крехтунів та нарікайлів часу не мають. Нехай собі чахнуть!

Та не всі скоро чахнуть. Декотрим ніяк у рай не спішиться. Вони б ще й тут на заздрість молодим гульнули, але з ким? Удівців багато, та й удовиць ще гарячих не бракує, але попробуйте їх звести до купи! Кожне з них виробило свій життєвий стиль, якого не вгнути й не змінити достосовуючи до нового партнера. Або так — або йди к бісу!

Он Христя Худутут — мала тихого й спокійного чоловіка, яким крутила як прядкою (може тому бідака й попрощався так рано з світом?), а тепер де вона такого знайде, як „усі чоловіки вперті, як слони, або пужливі, як зайці“ — не встигне котрогось обкосікати, як він уже дременув від неї? Одного вже майже була приручила і хвалилася „на все село“, що він такий покірний та послужливий; і обід варить, і пере, і сніданок до ліжка приносить... Отак хвалилася, а доки дійшла додому — поньому слід простиг.

У Валі Ходитут теж не слава Богу. Хоч жіночка ще як маківка цвіте, а щастя не має. Знайшла була якогось, років на десять молодшого від себе — сама не знала звідки приблудився, бо щораз іншу історію оповідав ій. І вродливий, і дотепний, і на гітарі добре грав та таких романтичних пісень їй наспівував..., але ж і лінтям страшенній та ще й пияка. Та все різні вимоги до неї ставив, удень і вночі. Згодом почав кудись бігати і нарешті забіг кудись безвісти. Звідки прийшов — туди й пішов.

Пізніше Валя знайшла старенького. Ну, думає, цей смирінший буде — багато не вимагатиме. Та де там! Як здурів старий! Відмолодів коло молодої вдовиці і ніяк від нього не відчепитись. Набрид уже так, що мусіла дати йому „нотис“ звільнення, а тепер бідкається, як то їй тяжко самій.

В сусістві з нею Мирон Пошукай — людина статечна, начитана, з золотою душою і з серцем більшим ніж він сам. Пробував залишатись до Валюсі, та куди там! Не підступай і не моли! Кульгавий він, бачите (учасник „атеєвенної вайни“) і прозвали його Руб-п’ять, бо як іде він з ковінькою, то в нього виходить „руб-п’ять, руб-п’ять, руб-п’ять“, а як спіткнеться, то й „руб-двадцять-п’ять“. Де ж би Валюся погодилася щоб її називали пані Руб-п’ять? Вже ліпше якась пані Кочерга! Отож, як з’явився він якось до неї з квітами, то чув знадвору як вона до свого песика ласково промовляла, але як задзвонив у двері — відразу принишкла і тільки фіранка у вікні поворухнулась та песик за дверима гарчав несамовито, а дверей ніхто не відчинив і не відізвався. Ну і де бідному чоловікові того щастя шукати?

Оголошував уже й у пресі. Були, правда, відгуки й немало, але все кінчалося невдало.

Якось одержав він аж два листи відразу від двох Нін, тільки прізвища різні. В обох листах фотознімки, якими п. Пошукай (він же й Руб-п’ять) поцікавився насамперед. Оглянув їх, любувався, по-

рівнював — обі непогані: одна з лукавою усмішкою, а друга в ностальгічній задумі. Йому краще сподобалась ота задумана.

Поставив фотознімки перед собою, підперши їх книжкою, і почав читати листи. Один був цікавий, грайливий, багатообіцяючий, а другий короткий і скромний, а при кінці ще й прохання повернути назад фотокартку. Дарма, що перший лист був цікавіший, але „обіцянки — цяцянки“ — легко роздаються і швидко забиваються. Ось ця друга стриманіша — напевно не для всіх легкодоступна. Тільки дивно — чого це вона вимагає назад своє фото? Може боїться щоб не показував його всім знайомим?

Ну гаразд, але котра Ніночка є власницею кого-то фото?

Оця усміхнена — це, мабуть, Ніна Приходько, що веселого листа написала — і прізвище їй пасує! А оця засмучена — це напевно Береза. Інакше й бути не може — вирішив п. Пошукай.

Наскільки дозволяло йому вміння і диктувало почуття шляхетності, він написав хорошого, хоч також стирманого листа, завинув у нього її foto і своє та й вислав. Ale гадючка сумніву почала йому серце смоктати — чи не зробив він помилки? На інший лист він рішив не відповідати доки справа не виясниться.

У міжчасі прийшов лист від одної Вірочки. Ця просить щоб він перший прислав їй своє foto та описав більше про себе, а тоді вже вона подумає. Ale в п. Пошукай вже не лишилося підходящих знімків, отож, доведеться з цим зачекати.

Дочекався відповіді від Ніни Берези і мало крізь землю не провалився. Переплутав! Ой-ой! Чим вона тільки не називала його! I „оту насуплену урку“ вздовж і впоперек хрестила. Oце „стримана“! A що недоступна — то так — і в шкіряних рукавицях не зачіпай, бо руки повідгризає!

Уже не дуже хотілося й іншим відписувати, але треба, бо що вони подумають! Особливо ота гарненька Ніна, що її так незаслужено „насупленою уркою“ образила якась пройдисвітка.

Настрій дурний, слова ніяк не клейлись, але якось нашкрябав два листи і вислав.

Згодом вияснилось, що в замотеличенні першою невдачею, він переплутав конверти і Віроччин лист потрапив до Ніни, а Нінин до Віри. I знову лиха не обберешся! Якби знав, то й не затівав би нічого, а тепер такого сорому набрався. Добре, що хоч тутешні люди не знають, а то всі б тюкали. Отак усе життя не везе людині. Мало що каліка, ще й розум запаморочився...

Минув ще якийсь тиждень і п. Пошукай уже почав про все забувати, аж тут іще один лист. Як наче насмішка якась — тільки уціліла поштова марка, а решту геть слімаки з'їли. По марці видно, що лист аж з Америки, але ні прізвища, ні адреси прочитати не годен, а що вже фотокарточку, то так кляті потвори з масакрували, як Бог чепраху! Мабуть той лист кілька днів лежав у скринці. — Шо не кажи, а вже як когось Бог не злюбить, той все життя мусить мучитись. Ех, доле

моя, як та мачуха злая — бідкається п. Пошукай.
— А хотілося б хоч трохи пожити.

O. ОБУХ

ПІД СВЯТ-ВЕЧІР

Традицію любить моя дружина. Сіно під скатертю, свічник на столі й на покутті свічечки за померших біля куті. Молитва, дванадцять страв, коляди. Тож у такій святковій атмосфері величних почуттів сидимо й гуторимо, а я — приглядаюсь до свічечки. Насторожує мене двойствість, а то й троїстість. Немов дівоче виструнчення, полум'я у присмерку кімнати дає світло-ясність. Зближаючись, відчуваю лагідне тепло. Оба елементи життєво важовиті. Коли ж добавити ще незліченність усіх спогадів із минулих років і Святивечорів, — оживает уявя, тчуться прядиво переживань...

А свічка скапує — кап, кап, кап... Меншає, мацює, — врешті згасає.

Якраз оцей третій елемент мене насторожив. Розслідувались з родиною після вечери й мене прийняв у свої обійми сон. Чи то я снів, чи думалось так тільки поринаючи в минуле, коли в кожного із нас на вилогах був не тільки тризубчик, а ще й Шевченко маленький, а в багатьох повнісінським іконостасик, що свідчив про патріотизм і непохитність... Блukaю по кімнатах тaborів, зі свічечкою й без неї; підносять чарку з побажаннями: дай Боже Великден святкувати в Україні! Згадались і перші роки на поселеннях й побажання вже святкувати наступне Різдво дома. Тобто, за рік, а не у Великден. I стало мені тепло, горіла моя свічечка: кап, кап, кап...

Гляджу — розступається океан, зазеленіло все, заквітчалось божеським невиданим квіттям. Однонапрямні автостради блислять новісінським асфальтом уздовж прекрасних алей і кольоровий дорожок виразнішає з світлішим сонця написом — Україна. В аеропорті запускають мотори швидкілтих літаків. Усе приготовлене навіть для тих, що ще автом не їздили — капітани, пілоти всі в шароварах, а стюардеси у вишиваці, стоять каррокі, усміхнені біля входу й очікують дітей, молодь, старших, панів і селян, науковців і робітників, літераторів і мистців, святців і несвячених.

Ох, як задихався я бігаючи по церквах, академіях, рідношколах, барах і народних домах, скликаючи й повідомляючи всіх про велику новину — повернення на Батьківщину. Не на Великден, не на друге Різдво, а негайно, вже! Піт тече з чола: задиханий вбігаю на цвинтар Баванд Бруку, миттю з легкістю богатиря зриваю мармурову плиту з моого запланованого гробу і біжу до літака. А він стоїть порожній і тільки стюардеси, пілоти посміхаються... Прокинувсь я.

Гляджу, — свічечка моя блим, блим і... згасла.

А моя подушечка мокра. Не скажу — з поту чи від сліз!

Сергій ДЕМ'ЯНЕНКО

ВОГОНЬ ОЛІМПІЇ НАД СЕУЛОМ

В 1981 році в німецькому курортному місті Баден-Бадені Олімпійський конгрес прийняв рішення провести ігри XXIV Олімпіади в Кореї. Це рішення у багатьох викликало здивування й почуття скептицизму — чому було вибрано для ігор столицю поділеної країни, де тоді панував військовий режим і комендантський час був буденним явищем. Пізніше криваві студентські заворушення викликали сумнів, чи взагалі буде можливим провести ігри в такій напруженій атмосфері. Навіть рік перед початком ігор чимало людей не вірили в можливість реалізації XXIV-ої Олімпіади в Сеулі.

Але критики рішення конгресу не враховували, що в той час, у зв'язку з небувалим зростом коштів проведення ігор та безглупдям бойкоту, олімпійський рух переживав поважну кризу і МОК спинився в положенні, де не було вибору: крім Сеула не було інших претендентів на проведення ігор XXIV Олімпіади.

Та ось прийшов суботній день 17-го вересня 1988 року і над країною ранкової свіжості залунав великий Барабан Дракона, а його підтримали 1200 менших барабанів, сповіщаючи світ про початок Свята.

На стадіон почали виходити делегації країн-учасниць. Участь у параді взяли делегації 160 країн. Найчисленнішими делегаціями були: збірна США — 612 атлетів, збірна СРСР — 518 та Південна Корея — 467. Після закінчення паради — тисячі білих голубів злетіли в блакить неба, над стадіоном запалає олімпійський вогонь і забрініли ліричні акорди пісні-гімну сеульської Олімпіади:

Подивись на вогонь, що палає в небі.

Ми чуємо, як разом б'ються наші серця.

Пора піднятись над буденністю, над собою.

Зрозуміти: ось вона — нагода жити вічно мирно.

Цією зворушливою піснею закінчилася урочиста церемонія відкриття ігор. Зелене поле стадіону перетворилось в танцювальний майданчик. Разом закружляли в танці талісман нинішньої олімпіади тигреня Гаторі, талісмани попередніх ігор — лос-анджелське орленя Сем та московський Мишко. На олімпійському стадіоні після 12-річної перерви знову зустрілись атлети США і Радянського Союзу. Почались олімпійські змагання...

Витративши на підготовку ігор 3,1 мільярда американських доларів, Корея здивувала атлетів та гостей 127-ма чудовими спортивними об'єктами, збудованими за найкращими технічними зразками, з найновішою електронною технікою. Найбільший з них — Сеульський спортивний комплекс, який займає площу в сто сім гектарів. Неподалік розкинувся Олімпійський парк, де відбувались змагання у 6-тюох видах спорту, а проти парку розташувалось олімпійське село, яке прийняло 13,626 осіб,

Тетяна Самоленко

серед них — 9,627 атлетів. Найвіддаленіші спортивні об'єкти знаходились за 20-45 хвилин їзди автобусом від села. Лише парусна регата та передфінальні змагання з футболу відбулись в інших містах країни.

Корейці не лише побудували прекрасні спортивні об'єкти, але також очистили одну з найбрудніших річок світу Ган. Тепер у цій річці, яка перетинає 10-мільйонне місто Сеул, можна ловити рибу.

На іграх було розіграно 237 комплектів медалей з 23 видів спорту. В програму було введено два нових види спорту — теніс і настільний теніс. В результаті змагань на дощі пошані опинились 52 країни. Ще ніколи перед тим стільки країн не спромоглися здобути олімпійські медалі. До першої трійки ввійшли: СРСР — 132 медалі, Східня Німеччина — 102 та США — 94. На здивування багатьох — на четверте місце вийшла Південна Корея, здобувши 33 медалі (12 золотих), ставши цим першою серед країн Азії, обігнавши Китай та Японію.

34 спортмени (і спортувки) здобули по кілька золотих медалей, серед яких достойне місце зайняла також українська атлетка Ольга Бризгіна. На перші три місця вийшли: німка Кристина Отто (6 зол.), американець Метт Біонді (5 зол.) та Володимир Артемов (4 зол.).

Надзвичайно красивими були виступи на біговій доріжці американки Флоренс Гриффіт-Джойнер та українки Тетяни Самоленко... В іграх XXIV Олімпіади взяло участь 96 українських атлетів (на жаль, все ще не під українським прапором — Ред.). Представники України здобули 59 особистих та командних медалів, з них 19 золотих, 15 срібних та 25 бронзових.

Крім Тетяни Самоленко чудово також виступили українські атлети Сергій Бубка, Віктор Бризгін, Генадій Авдєєнко та інші легко-атлети. Приємно було бачити серед переможців нашу ветеранку в легкій атлетиці Марію Пінігіну. Друге олімпійське золото у вільній боротьбі здобув кількаразний чемпіон світу киянин Білоглазов, а другий киянин Олексій Михайличенко продемонстрував свою віртуозність у футбольних змаганнях.

Невідомо було бачити не на найвищому рівні п'єдесталу пошани наших гандболісток; в останньому матчі корейки в напруженій боротьбі здобули перемогу і наші дівчата були змушені задовільнитись бронзою.

Зі щемом у серці ми спостерігали тяжку травму гімнастки з Запоріжжя Ольги Стражевої, коли вона впала виступаючи на колоді. І хоч Олю винесли з арени на носилках, але вона встигла зробити свій внесок у здобуття командного золота — наймолодша українська учасниця олімпіади покидала Сеул з золотою медалею.

Назагал українські атлети виступали дуже добре, зокрема в легкій атлетиці. І стає незрозумілим чому більшість україномовної преси цього континенту і цього разу не завважила успіхів представників України. Тяжко чомусь нашим журналістам писати про успіхи України чи то в спорті, чи в мистецтві, чи в літературі, чи в якійсь іншій ділянці. От писати про невдачі і трагічні події на Україні — на це ми маємо...

Треба ствердити, що не дивлячись на скандал з виявленням медикаментних стимуляторів, хуліганського інциденту на змаганнях з боксу та надмірної комерціалізації спорту, Сеульські ігри ввійдуть в аналі олімпійського руху як одна з кращих олімпіяд. Корейці назвали свої ігри „супер-Олімпіядою“ і треба визнати, що така назва не безпідставна.

СПИСОК УКРАЇНСЬКИХ МЕДАЛІСТІВ XXIV ОЛІМПІЯДИ

Золоті медалі:

Авдєєнко Генадій (Одеса)	стрибки в висоту
Белоглазов Сергій (Київ)	вільна боротьба
Білостінний Олександер (Київ)	баскетбол
Бризгін Віктор (Ворошиловград)	естафета 4 x 400 м
Бризгіна Ольга (Ворошиловград)	біг 400 м., естафета 4 x 400 м
Бубка Сергій (Донецьк)	стрибки з жердиною
Джигалова Людмила (Харків)	легка атлетика
Дорошенко Леонід (Київ)	гандбол
Кириченко Олександер (Київська обл.)	велоспорт
Лютій Володимир (Дніпропетровськ)	футбол
Михайличенко Олексій (Київ)	футбол
Монаков Дмитро (Київ)	стрільба стендова
Пінігіна Ольга (Київ)	естафета 4 x 400 м
Самоленко Тетяна (Запоріжжя)	біг 3,000 м
Стражева Ольга (Запоріжжя)	гімнастика
Тищенко Вадим (Дніпропетровськ)	футбол
Чередник Олексій (Дніпропетровськ)	футбол
Шкурнова Ольга (Одеса)	волейбол

Срібні медалі:

Бориславський Олексій (Донецька обл.)	плавання
Калімбет Ірина (Київ)	
Мазій Світлана (Київ)	академічне веслування (4)
Фролова Інна (Дніпропетровськ)	
Кісанов Сергій (Херсон)	
Мотузенко Олександер (Черкаси)	байдарка (4)
Нагай Ігор (Київ)	
Гурковський Павло (Херсон)	
Комаров Микола (Херсон)	академічне веслування (8)
Омелянович Віктор (Дніпропетровськ)	
Нагай Ігор (Київ)	байдарка (2)
Сливинський Михайло (Львів)	каное (1)
Седих Юрій (Київ, Москва)	метання молотом
Ткаченко Володимир (Київ)	плавання,
Погасов Георгій (Київ)	вільний стиль 4 x 400 м шабля (командна)

Бронзові медалі:

Базанова Марина, Горб Тетяна, Карлова Лариса, Манькова Світлана, Митрюк Наталія, Немашколо Олена, Русланченко Наталія, Семенова Ольга, Товстоган Євгенія, Турчина Зінаїда (всі з Києва)	футбол
Берендюга Віктор (Львів)	водне поло
Смирнов Микола (Львів)	водне поло
Авраменко Генадій (Чернігів)	стрільба кульова
Самоленко Тетяна (Запоріжжя)	біг 1,500 м
Лозик Валерій (Донецька обл.)	плавання
Марченко Володимир (Херсон)	веслування
Жупілова Олена (Харків)	біг на 10,000 м
Поварничин Рудольф (Київ)	стрибки в висоту
Тамм Юрій (Київ)	метання молотом
Тимошенко Олександра (Київ)	гімнастика художня
Тишко Михайло (Харків)	шпага (командна)
Москаленко Лариса (Дніпропетровськ)	парусний
Чуніхівська Ірина (Дніпропетровськ)	спорт, клас „470“
Ярешук Видим (Дніпропетровськ)	плавання
	комплексне, 200 м
	та 4 x 100 м

КУДИ ЙДУТЬ НАШІ ГРОШІ?

Не зважаючи на те, що майже половина грошей з податків від нерухомого майна витрачається в Канаді на освіту й усі діти зобов'язані вчитись у школі бодай сім років, офіційна статистика недавно виявила, що в країні нараховується мільйони неграмотних і півграмотних, які не можуть самі зрозуміти чи виповнити найпростіших анкет.

У зв'язку з цим, мов гриби після дощу, почали рости організації, які, нібито ставлять собі за мету „допомогти дорослим навчитись читати і писати.“ Не дивно, бо уряд в одному Онтаріо виплатив 137 організаціям \$4,425,000 за їхні намагання. Щось фундаментально неправильне запанувало в канадській системі освіти й пора голосно про це заговорити.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПАМ'ЯТИ РЕД. РОМАНА МАЛАНЧУКА

Ще 7-го червня 1988 р. помер у Нью-Йорку на 76-му році свого творчого життя талановитий письменник, журналіст і редактор багатьох періодичних та книжкових видань — бл. п. Роман Михайлович МАЛАНЧУК.

Покійний був у 50-ті роки близьким другом та співробітником ред. П.К. Волиняка ї „Нових Днів“, був душою літературно-мистецького створишення „Козуб“ та ініціатором або тихим промотором багатьох культурних здобутків загального значення. На жаль, так склалось, що про життєвий шлях і здобутки покійного було відомо дуже мало аж поки проф. Григорій Костюк не опублікував в „Українських вісٹях“ своє „Слово про Друга і Помічника“.

Роман Маланчук розпочав свою журналістичну діяльність ще в довоєнному Львові, редактуючи „Сокільські вісті“ і співпрацюючи в щоденнику „Новий Час“. На еміграції співпрацював у „Літаврах“, „Українських вісٹях“ (Новий Ульм), якийсь час був редактором „Нового Шляху“, гумористичного журналу „Комар“ і мовним редактором книжкових видань „Клубу приятелів української книжки“ у Вінниці. З переїздом до Торонто в 1951 р., співпрацював в „Нових Днях“ та в тижневику „Вільне Слово“, де містив свої оповідання, статті, нариси і переклади. Для театру „Заграва“ переклав „Примари“ Г. Ібсена та „Жайворонок“ Жана Ануї. Переїхавши в 1964 році на працю у Славістичному відділі Нью-йоркської Публічної Бібліотеки, Роман Маланчук близько співпрацює з Миколою Шлемкевичем у „Листах до Приятелів“, з дослідним центром „Пролог“ і журналом „Сучасність“, а особливо з видавничою діяльністю Винниченківської комісії УВАН.

Всі свої твори Роман Маланчук підписував різними псевдонімами і мав їх дуже багато. В звязку з цим Гр. Костюк пише: „У зазначеніх вище періодичних виданнях читач може знайти такі псевдоніми: Р. Личаківський, Андрій Крилач, Л. Щербатюк, В. Мирош, В. Стельмащенко, В. Сірий, Вадим Турчин, В. Дорош, Степан Щербин, Борис Литвин, Б. Ярош, або криптоніми — Р.Л., Р.М., В.Д., А.Н.. Для сатирично-гумористичних творів уживав: Мгр. Еронім Анонім, Пилип Болячка, Гандзя В'юн, Пилип Тилип, Ромеха, Р. Доляренко... Він їх мав напевно багато більше. А на збірниках, яких він мову редактував, на працях знайомих чи друзів, яким він щось істотне допомагав, чи на публікаціях у готованні яких він брав активну участь, — категорично забороняв ставити чи згадувати його ім'я. Він навіть свою найбільшу і найпочеснішу працю „Володимир Винниченко; анотована бібліографія“ не підписав своїм прізвищем... Чому? Як це розуміти? Це залишається таємною загадкою славного покійника... Так він волів....“

Колись, коротко, ми були з Р.М. Маланчуком, здавалось, у досить близьких стосунках, але ї тоді я знов лиши два його псевдоніми — Р. Личаківський і Ромеха. При незрівняній його товариськості і щирості — так він волів. Залишив у смутку дружину Ольгу і дочку Марію та багатьох приятелів.

Хай ця коротка згадка про Покійного нагадає читачам „Нових Днів“, хто був автором творів, підписаних згаданими вище псевдонімами.

Вічна юому пам'ять.

М. Дальний

ПОМЕР О. МІТРАТ ПЕТРО ХОМИН

22-го жовтня 1988 р. помер у Торонті на 99-му році свого трудолюбивого життя відомий в Західній Україні і на еміграції редактор українських католицьких видань, зокрема довголітній редактор торонтського епархіяльного часопису „Наша Мета“, близький приятель основника і першого редактора „Нових Днів“ П.К. Волиняка — бл. п. о. мітр. Петро Хомин.

На протязі свого довгого життя покійний о. Петро Хомин був настоїтелем багатьох парафій, катехитом у багатьох українських школах і редактором багатьох видань. Від 1970 року аж до останніх місяців свого життя був капеляном Пансіонів ім. Івана Франка.

ПОМЕРЛА ЛЮБОВ МАРГОЛІНА-ГАНСЕН

10-го жовтня 1988 померла у Вашингтоні на 87-му році життя Любі Арнольдівна Марголіна-Гансен — науковець у галузі біологічних наук, член УВАН та багатьох інших наукових установ, довголітня читачка і співробітница нашого журналу. Покійна була дочкою міністра уряду УНР і посла до Великобританії Арнольда Марголіна. Народжена в Україні, покійна назавжди зберегла любов до неї її симпатії до державницьких стремлінь українського народу, даючи цим видимий приклад, що таки можна бути єреєм і українським патріотом водночас.

В КІЄВІ ПОМЕР ДИРИГЕНТ С. ТУРЧАК

Ще недавно відзначали в Україні 50-ліття славного головного диригента Державного академічного театру опери та балету ім. Т. Шевченка, народного артиста і лавреата державної премії СРСР Степана В. Турчака, а оце недавно прийшла вістка про його передчасну смерть, що сталась у Києві.

Степан Турчак, уродженець найзахідніших земель України (тепер під Польщею), після закінчення Львівської консерваторії в 1962 р. став диригентом Державної симфонічної оркестри УРСР, а опісля понад 15 років був головним диригентом столичного театру опери і балету. Належав до найкращих представників сучасної диригентської школи і з його ім'ям пов'язано багато досягнень української музичної культури. Був також професором Київської державної консерваторії і щедро передавав свої знання і майстерність молодим мистцям.

Належав, очевидно, до Комуністичної партії й тому клепсидру про його смерть підписали, між іншими, й члени політбюро. В.Й.П.

МОЯ ЗУСТРІЧ З П.К. ВОЛІНЯКОМ

1943 року лікар Грохот не довго думав про те, чи тікати від наближення Червоної армії, чи лишатися й зносити все, що терпів його батько й уся родина в часі безперервних гонінь. Лікар, дружина, дворічна донечка, мама лікаря й сестра рушили в невідоме маленьким візочком, одні тягли, другі підпихали аж до переправи на Келебарді, що понижче Кременчука по Дніпрі.

Втікачі були тисячі і їх обсипали щедро бомбами й кулями з літаків. Після одного з таких налетів мама лікаря Г. побачила сина й невістку мертвими, а маленька онучка, збриздана людською кров'ю несамовито кричала. Схватила дитя вобійми, а донці ткнула вузол у руки й почали вже споловинені шукати порятунку втечею....

В Австрії знайшли притулок поміж такими, як самі, тільки донька панна реєструвалася матір'ю маленької Ліди. З моміж багатьох мешканців табору, один виділявся своєю ласкою й турботою для маленької Ліди. Він завжди, щось їй приносив бавитися, щось мав ласкаве сказати... Мама лікаря Г. розповідала мені про це у штаті Ілліной США, коли було заторкнене ім'я П.К. Волінєка, бо це був він тим добродієм. З обов'язку по громадській роботі я декілька разів обмінювався листами з П.К.В. Аж до зустрічі з ним на відкритті пам'ятника Т.Г. Шевченкові в Вашингтоні, 1964 р. Був я там з двома дітьми — Володимиром і Ольгою, яка дуже голосно викрикувала від захоплення. Тільки подумайте, це капітолій! А це Білий дім де живе президент (тоді Л. Джансон)!

Скрізь було чути українську мову: в парку, в автобусі, в ресторані в готелі. Ось так в однім місці ми зустрілися з П.К. Волінєком. Я окликнув його ім'я й назвав своє, він пригадав мене з листування й у цей момент підійшла ніжна, життєрадісна красуня панна Ліда. Знайома мені й знайома П.К. Волінєкові. Декілька слів після привітання й панна Ліда пурхнула від нас, а я спітався Петра Кузьмовича — „Ви знаєте цю дівчину давно“? Він якось з болем відповів, що знає. Був відкритий пам'ятник на другий день. Був гарний репортаж про це, написаний П.К.В. Але з упливом часу я не міг позбутися думки: чого П.К. з таким виразом і інтонацією відповів мені на питання про панну Ліду Г.? Минуло декілька років, поки я збагнув, що він мутився в душі про свою донечку, яку загубив в часі війни і яка після довгих старань аж під час „відліги“ мала можливість побачитися з батьком на короткий час, бо вона була заложницею в пазурях катів нашої нації.

В. Шевченко, Форт Вейн

Цього місяця минуло 19 років від смерти редактора П.К. Волінєка. Вічна Йому пам'ять! — Ред.

У ПАМ'ЯТЬ

ВАРВАРИ І СТЕПАНА КУЗЬМЕНКІВ

У п'яту річницю смерти мами і бабуні ВАРВАРИ ЯКІВНИ КУЗЬМЕНКО та в п'ятнадцяту річницю смерти батька і дідуся СТЕПАНА ГРИГОРОВИЧА КУЗЬМЕНКА, в світлу їх пам'яті, висилаємо \$100.00 на журнал „Нові Дні“, який вони завжди читали.

Вічна їм пам'ять!

Неоніла, Михайло і Галина Гава

В п'яту річницю відходу в вічність моєї незабутньої Дружини Марійки, що сталося 25.11.1983 р., як нев'янучий вінок на її могилу пересилаю на журнал \$25.00.

Вічна їй пам'ять!

Іван Передерій —
чоловік.

ПОМЕР МИХАЙЛО МІНСЬКИЙ

У Голляндії помер 9-го жовтня 1988 р. на 70-му році життя відомий співак-баритон, колишній довголітній соліст Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, Михайло Мінський. Виступав у багатьох країнах світу з Капелою і з індивідуальними концертами. В останні роки життя не піддержував зв'язків з українською громадою і проживав у Німеччині та в Голляндії.

У ПАМ'ЯТЬ МАРІЇ СЕМОТЮК

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Марії Семотюк, з дому Дащкевич, яка упокоїлася 8-го листопада 1988 року в Торонті, складаємо на розбудову Осередку Культури св. Володимира \$50.00. Синові покійної Ярославові і його дружині Нюсі співчуваємо з приводу болючої втрати.

Ада і Мар'ян Горготи

GEO. H. CREBER (від 1897 року)

208 Kingston Rd. at Woodbine

**УКРАЇНСЬКА ФІРМА ПАМ'ЯТНИКІВ
У ТОРОНТО**

- першорядні майстри, скульптори і креслярі;
- імпортований і місцевий граніт, бронза;
- фотографії на порцеляні, нагробні надписи;
- хоч замовлення виконують висококваліфіковані майстри — наше ціни найпоміркованіші!

Тел.. вдень — 691-5712 і увечорі — 762-3502

РОМАН ДЕМКІВ

ЛІСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО ПАМ'ЯТНИК ВОЛОДИМИРОВІ І ПРО ЛОНДОНСЬКИЙ „КЛІМАТ“

Вельмишановний Пане Редакторе!

Прочитав я замітку у Вашому журналі за липень-серпень Теодора Данилова і довго носився із гадкою чи варто що небудь додати до неї.

А от тому тижнів три я побував у Лондоні і при тій нагоді оглянув згаданий пам'ятник. Правда, пам'ятник — камінь і то все, але здивував і мене той напис і ніяк не можу я собі пояснити, як це так, що Володимир, це ім'я язичиське (поганське), а коли він принявши християнство і хрестився, то йому — ромейці-греки дали ім'я Василіс, це значить, що він вже не є як там пишеться Володимир, маю я в цьому рацію чи ні?

Дальше мене дуже здивувало його взуття, чоботи, чи навіть можна б назвати „сапагі“, чого в ті часи не було. Мене вчили, думаю мудріші за мене, що були смушкові сап'янці, а тому, що це був князь: то й золотом куті!

Того ж дня, бувши біля УКУ, згадалось мені оголошення в „Укр. Думці“, що на полицях УКУ є рідкісні книги, виставлені для бажаючих оглянути.

Очевидно я змалку любитель української книги, тож постукав у двері. За якийсь час з'явився пан БУЦЯК, тоді я представився, що я Юрій МАРЧАК і маю бажання оглянути рідкісні книги, які переховуються в УКУ, прошу дозволу.

Пан БУЦЯК увічливо сказав мені, що, НА ЙОГО ДУМКУ ВСТУП ДО УКУ МЕНІ ЗАБОРНЕНИЙ.

Здивувало мене таке відношення п. Буцяка, бо лише знаємося з виду, ніколи перед тим ми не вели ніяку розмову. Таке наставлення, на мою думку, з'явилось, коли п. Буцяк роздавав леточки, щоб творити бучу проти владики Августина, а я сказав, що вуличну бучу я особливо не схвалюю, бо вуличні побої нищать всяке культурне надбання мудрості людини.

Якщо це є братерська любов, то як виглядає ненависть? Маю надію, що відгукнеться.

Юрій Марчак, Англія

Воліємо, щоб у цій справі відгукнувся хтось з Англії. — Ред.

ЯКА ПЕРЕБУДОВА ПОТРІБНА?

Маючи на увазі, що видавцям і редакції є цікавими відголоси читачів, дозволяю собі подати кілька завваж до питання „яка перебудова потрібна“.

В ч. 463 за вересень 1988 року є немов програмова стаття Д-ра М. Воскобійника для України і діаспори на найближчий час існуючих міжнародних умовин.

1. Стаття є правильно умотивована, політично реальнана, яку всі наші політичні еміграційні середовища повинні взяти до уваги в своїх діяннях. Таку нагоду дастъ з'їзд СКВУ. Боюся однак, що так як на третьому з'їзді СКВУ делегати накинулися „мокрим рядном“ на пок. ген. Григоренка, те саме зустріло би відчитання тої статті і її автора на п'ятому з'їзді.

2. Ми можемо і повинні використати вказівки автора для „діаспори“, але навіть найбільш логічна і переконлива тактика України обов'язувати не мусить. Там живуть люди, які ліпше знають можливості використання ситуації в ССР. Доказом є відомі виступи і публікації.

3. Уряд ССР приневолений іти на „перестройку“ із сuto економічних причин. Кооперативна продукція і артільні варстати дістають можливість функціонування на власних бюджетах. Історично Україна саме тією системою господарки найліпше віdbudovувалася матеріально. Хоч би і в часі НЕП-у Україна до року піднесла союзське господарство. Віриться, що тип господаря, навіть в системі, яка роками провадила народ до зледачиння, повністю таки не перевівся. Господарський підйом для „системи“ буде сприємливий, а в Україні поправить економіку і заходу до праці та нових ідей. Трудно повірити, щоби партійний „апарат“ цим разом дозволив собі ліквідувати нову економічну політику, як це сталося за Сталіна.

4. Зв'язки обміну з Україною ведуться від літ, не завдяки організаціям чи угрупованням, але поодинокими науковцями, мистцями і „культурниками“. Якби тих зв'язків не було, то ми не мали б джерельних матеріалів для виданих досі поважних праць, не були б відомі мистецькі прояви і мистці для діаспори. Останньо зачинають користати з права товарообміну поодинокі наші промисловці і торговельники. Молода генерація професіоналістів виявляє свої заинтересування Україною якраз з поміж тих, які ту Україну відвідували. Ця генерація, вихована в умовинах „західного“ світу, найліпше може допомогти своїми заходами і працею Україні.

О. Хом'як, Канада

СЛОВО ДО ПАНА МИКОЛИ ЦЕНКА

Я чомусь люблю читати в „Н.Д.“ голоси читачів на різні теми, а особливо як хтось з кимось сперечаеться. Бо так воно на нашім світі є вже здавна, що на ті самі питання чи явища різні люди мають протилежні погляди чи поняття. Тож багато-хто хотів би світові щось крикнути, хотів би рятувати світ з-над пропасті, але не має як, тому дуже гарно, що ви даєте читачам голос — нехай собі „хлоп“ крикне... певно що так!

І тому я бажав би сказати панові Миколі Ценкові: Ваша діяльність, достойний добродію, це в нас явище якщо не унікальне, то безперечно рідкісне, і перед Вами я знімаю капелюх. Та одначе знаходяться в нас й такі характери, що Вас осуджують, і виявляється, що знервували Вас. — Бо ніби як?... пся мать — „За мое добро ще й мене в ребро!“ Ale Ви собі того аж дуже до серця не беріть, бо то світ так платить; навіть французька приповідка каже, що нема такого доброго вчинку, щоб обійшовся без покарання. А особливо на „народній ниві“, якби Ви роздерлися надвое, то й тоді дорікали б чому не на-четверо. Bo такий світ! Такий наш, пане, грішний світ, що за добре вчинки навіть Бог-отець карає. Ви людина, мабуть, побожна, і знаєте із Святого Писання, що праведний Ной урятував Богові від потопу всю його звірину; Авраам угощав вином і сиром його ангелів; Мойсей вивів з єгипетської неволі його улюблений народ; цар Давид укладав і виспівував йому чудесні псальми; а цар Соломон збудував йому чудесну св'ятиню з тесаного каменю, що в ній палили йому „на любі паохощі“ печінку і кров. Та й всі пророки йому служили — його законі в хижакський народ втискали, мов камінь глодали. Значить, всі вони заслужили собі муроване небо, одначе Боза безсабашно кинув їх у вогонь і смолу. I допіру аж

за кілька тисяч років Бог-отець побачив, що зробив зло, бо вони бідні Богу-духа-винні. Винні були лише Адам з Євою, що надкусили йому яблуко. Стало йому жалко своїх любих дітів, і тоді Бог-син своєю кров'ю від Луципера їх відкупив — дарував їм живот вічний і перевозив до неба. Ну, а з ними вже й Адама з Євою.

Отож бачите, любий пане, якщо така логіка в самого Творця, то чого тут сподіватися від людських немочів. А їх знаєте скільки? І що інша голова, то інший розум, інша контроверсія — кожний своє робить, любий пане мій — фармер з гною жито... інші з жита гній! Бо такий світ настав.

М. Костка-Понятовський, Сан Дієго

БУДЬМО ТОЛЕРАНТНІ

У Канаді неприємно виглядає той, хто зневажає інакше-віруючих і хоче ту чи іншу віру знищити. Мовляв, тільки я, як віруючий, маю право на життя й віровізнання. У „Нових Днях“ (за вересень 88 р.) я в листах прочитала образливі напади на тих, які сповідують Силенкову РУНВіру, яка в урядах Канади і Америки легалізована, має ті права, що й інші релігії.

Мій чоловік католик, а я православна, а нашими сусідами є родина, яка визнає РУНВіру. Усіх нас єднає любов до України. І в ім'я єдності, є в нас на ґрунті релігійного толерантності, і ми живемо в мірі.

Боже, як не по-християнському писати, що „через поширення платного оголошення про РУНВіру, зриваю з „Новими Днями“. Це ж і знущання над редактором, який стоїть на становищі людських прав і волі віровізнань. Хіба Господь Ісус Христос нас учить зневажати інакшевіруючих? Та ж „Євангелія“ навчає, що й ворога треба любити, ставитися до нього по-людському. Бо ж любов, милосердя, це всеперемагаюча сила. А ненависть — це дух сатани.

Я християнка, і щоб показати, що моя віра милосердна, добра, шляхетна, я толерантно ставлюся й до рунівствів, буддістів, мусулман. Бо ж і це стоїть в основі демократії. Ми ж тікали з країни деспота, де ні волі слова, ні волі віри немає. Ми ж маємо шанувати основи демократії. З цього (тільки з почуттів толерантності) між українцями може постати згода, єдність й сила національна.

Анна Сунак, Онтаріо

ЧОМУ ОБРАЖАТИ

Я довголітній передплатник „Нових Днів“ і жертвователь на пресфонд, ображений. У листах, поміщених за вересень 88 р. читачка А. Гувер погрожує що „була відмовилася від передплати, бо побачила об'яву безсоромних рунівствів, „національних дурисвітів“. Та думку змінила, передплату прислала.

Я живу в Арканзасі і американці мене шанують, як пастора (рунктата) вірних РУНВіри. І наш учитель Лев Силенко в „Мага Вірі“ навчає РУНВістів з пошаною ставитися до всіх релігій, до всіх інакшевіруючих. Бож в основі духовної культури є толеранція.

Що ж я ображений маю робити? Перестати бути передплатником „Нових Днів“? Ні, я таки вирішив висловити свою думку. Хто пересилає платне оголошення, той підтримує пресфонд журналу. І це треба вітати, а не осуджувати! Редакція за зміст платних оголошень не відповідає. То чому читач має погрожувати редакторові, мовляв, роби так, як тобі кажу, бо перестану бути пе-

редплатником? Яке викривлене розуміння совісти, демократії. Коли б про це написати в американських часописах, з нас би сміялися, як з людей, які осуджують деспотизм Сталіна-Гітлера, а пошани до демократичних порядків не мають.

Ласкаво прошу не відмовити й мені, як Вашому довголітньому передплатникові, висловити слово любові до українців усіх віровізнань, які змагаються за Демократичну Державу.

Рунктато Мирослав Ів. Лисенко,
Гат Спрінг, Арканзас.

ДО СПРАВИ СПОГАДІВ ПРО Т. ОСЬМАЧКУ

З цікавістю перечитала я у вересневому числі „Нових Днів“ Петра Одарченка „Спогади про Т. Осьмачку“ Він слушно зауважує, що спогадів про Осьмачку нема багато та вичисляє декілька йому відомих. Всі вони про якийсь короткий відтинок життя поета. Їх список хочу доповнити інформацією про мої довші спомини, які під наг. „У самотній мандрівці до вічності“ друкувалися у „Самостійній Україні“ (березень-вересень 1964) та у „Нових Днях“ (жовтень, листопад, грудень 1964).

Т. Осьмачка був довголітнім приятелем нашої родини від 1945 р., коли ми запізналися з ним у таборі у Фюссені аж до його останнього виїзду до Європи та смерті. У своїх споминах пишу і про таборові часи і про перебування поета у Канаді, куди він декілька разів приїздив з Америки. Там теж багато матеріялу про його довоєнне життя, як він нам про це розказував та деякі листи до нас (не всі надаються до друку). Я старалася зібрати якнайбільше інформацій про нього, свідома, що для майбутнього його біографа це буде матеріял. Притому хотіла дати справжній, непідмальований образ поета як людини. Це мені, мабуть, вдалося, бо отримала багато признання від людей, які знали Осьмачку, напр., Г. Костюк, С. Риндик, Г. Гордієнко, Л. Бурачинська, Б. Казимира та інші.

Маємо всі, видані на еміграції, твори Осьмачки з оригінальними присвятами. Тільки збірку „Із-під світу“ (УВАН, 1954) подарував нам без присвяти тому, що в ній його портрет, праця моого чоловіка, з якої Осьмачка був дуже задоволений.

Пок. редактор П. Волиняк писав мені, що мої спогади „будуть якісним матеріялом до його біографії, яка сьогодні є ще темною плямою“. Д-р М. Овчаренко у своїй англомовній праці „Гоголь й Осьмачка“ (УВАН, 1959, стор. 7) пише, що існує лише один вартісний біографічний есей про Осьмачку, саме мій. Від того часу мабуть небагато змінилося.

Вірю, що скоріше чи пізніше хтось таки напишє біографію Осьмачки у книжковій формі і що це буде дуже цікава книга. Можливо, що вона з'явиться не на еміграції, але в Україні, якщо там реабілітують Осьмачку та перевидадуть його твори включно з „Поетом“ і „Ротондою душогубців“. В обидвох цих творах одним з персонажів є Сталін, якого тепер і там змальовують у правдивому свіtlі, як це робить Осьмачка.

Поки що було б побажанням, щоб з'явилося більше споминів про Осьмачку і щоб їх видати збірним виданням. На це пок. поет, без сумніву, заслуговує.

Марія А. Кейван, Емонтон

ІНДЕКС „НОВИХ ДНІВ“

Лист пані Марії А. Кейван є найкращим доказом того, наскільки потрібний друкований індекс усіх жливіших матеріалів, опублікованих за 39 років у „Нових Днях“. Без такого індексу ані дослідникам, ані навіть редакції „Нових Днів“ не відомо що й коли друкувалося в нашому журналі.

Тому наші співробітники пп. Борис Мигаль, Олег Чумак і редактор уже довший час працюють безплатно над упорядуванням Індексу „Нових Днів“. На цого друк будуть потрібні значні кошти. У передплаті Індекс коштуватиме 30 дол. Тож закликаємо засікавлених читачів і установи вже тепер присилати передплату й пожертви на Індекс.

Редакція

„СВІТЕ ЯСНИЙ“

Висилаю передплату на журнал „НД“ за 1889 рік.

Як же воно так у Вас вийшло, що Д. Кислиці „Світе ясний“ та не прийшовся Вам по двору? Адже ж черенки стардатні й помилки — виключно новоднівські. Видавництво „Нові Дні“ настільки перестаралося, що й змісту в кінці книжки не подало. Бо ж книжка має 24 авторські заголовки. Постаріли Ваші „Нові Дні“, як на тобі читачу...

З пошаною Д. Кірев, Гошен

Усі ми, шановний читачу, старіємо й на це немає ради. І якщо б Ви були молодші то напевно завважили б замітку в „Нових Днях“ за липень-серпень (стор. 38), що наше Видавництво книжки Д. Кислиці не видавало, тож і не може відповідати за „виключно новоднівські“ помилки в ній чи за брак змісту та інше. — Ред.

60-РІЧНИЙ ЮВІЛЕЙ ПРОТОЄРЕЯ ДЕМ'ЯНА ТА ДОБРОДІЙКИ СВИРИДЕНКІВ

У суботу, 24 вересня 1988 року сповнилося 60 років подружнього життя протоєрея Дем'яна та Параскеви Свириденків. З нагоди цього родинного свята діти та внуки запросили до себе гостей та приготували перекусу, щоб гідно відзначити цей Ювілей.

Прибули митроф. протоєрей Петро Бублик, дяк Іван Радкевич та гости. Після відправи вдячного Молебня всі сіли за столами. Головний стіл був прикрашений двома короваями, які подарувала пані Оксана Лагода з Ошави.

Під кінець перекуски присутні гості обдарували Ювілярів подарунками, а наш маestro Борис Дніпровий розважав присутніх своїми жартами. Увечорі сталася справжня несподіванка для Ювілярів та гостей, а це виступи присутніх артистів і співаків під проводом маєстра Бориса Дніпрового з акомпаньментом композитора Зенона Лавришина на піяніно. Щире признання й подяка за виступи, пісні та жарти, належать оперовій співачці пані Елеонорі Бербенець-Білінській, пані Олі Бойко, маестрові Борису Дніпровому, композиторів Зенону Лавришину та оперовому співакові Павлові Радкові. Також Ювілярі дякують митроф. протоєрею Петрові Бубликіві й дякові Іванові Радкевичеві за молебень, всім гостям за присутність і подарунки, а особливо тим, що приїхали здалека на цей Ювілей: панові Миколі Іщенкові в Садбу-

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „НОВИХ ДНІВ“

КАНАДА:

о. Свириденко Д., Каледон	\$40.00
Надяк О. С. д-р., Вестмоунт	\$33.00
Теличко К., Едмонтон	\$30.00
Передерій І., Корнвал (у пам'ять дружини)	\$25.00
Небелюк д-р М.М., Торонто	\$25.00
Петренко П., Дунвіл	\$20.00
Шолегон С., Дургам	\$ 8.00
Михальчук Ольга, Вест Гіл	\$ 8.00
Кіріченко А., Торонто	\$ 8.00
Нацюк Софія, Кітченер	\$ 8.00

С.Ш.А.:

Н.Н., Сан Дієго	\$80.00
Буряківець Ю., Флашінг	\$60.00
Мігайчук д-р І., Парма	\$30.00
Кошман І., Гоустон	\$20.00
Маляр П., Сиракюзи	\$20.00
Дебраун Людмила, Голлівуд (у пам'ять батька Дмитра Миколенка)	\$20.00
Риба М., Сиракюзи	\$10.00
Лубська Ольга, Гластонбури	\$10.00
Котенко В., Чікаро	\$10.00
Бонард А., Гловіс замість квітів на могилу О. Овчаренка)	10.00
Тригубчук І., Арлінгтон	\$10.00
Халява І., Леонард	\$10.00
Білонок Віра, Трой	\$ 5.00
Кайко Марія, Дедгам	\$ 5.00
Слюзар д-р О., Вільмінгтон	\$ 5.00
о. Андріюк І., Амгерст	\$ 5.00

ЗАОКЕАНСЬКІ КРАЇНИ:

Гаран Е., Вай Вай, Австралія	\$41.50
ПЕРЕДПЛАТИЛИ „Н.Д.“ ДЛЯ НЕЗАМОЖНИХ:	
Халява Іван, Леонард	1

ПРИЄДНАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ:

Горгота Ада	2
Гава М., Торонто	1

Щиро дякуємо за пожертви
і приєднання нових передплатників.
Редакція і Адміністрація.

рі, родині Жовкевич з Мідланду, родині Мильченко з Каюга, Жіночому Товариству ім. княгині Ольги з Садбури за привіт і квіти, родині Лагодам з Ошави за короваї, присутнім з Торонта й околиці та всім, що прислали писемні привіти.

З цієї нагоди Ювілярі склали 280 доларів на українську пресу, які розподілено по 40 доларів на „Нові Дні“, „Вісник“, „Український Голос“, „Новий Шлях“, „Промінь“, „Молода Україна“ і „Українські Вісти“.

Юрій Свириденко

000095
EXPIRES: 88 12

3 D 23
CO

Mrs. E Litwinow
48 Yorkview Dr
Etobicoke
ON M8Z 2E9

XX35 (Y)

POSTAGE PAID AT TORONTO

Second Class Mail Registration

Number 1668

If not delivered please return to:

NOWI DNI

P.O. Box 400, STA „D“

TORONTO, ONT.

CANADA M6P 3J9

**СПИСОК ОСІВ, ЯКІ ПОЖЕРТВУВАЛИ
НА ЦЕНТР КУЛЬТУРИ СВ. ВОЛОДИМИРА
В ОКВІЛЛ, ОНТ. (до кінця 1987 р.)
\$1,000.00 АБО БІЛЬШЕ**

(Список 6)

Паліenko Василь і Ганна	\$1,120.00
Палка Іван і Павліна	1,000.00
Пасерб Іван і Анастасія	1,550.00
Павлик Іван і Надя	2,000.00
Павлюк Василь і Марія	1,860.00
Павлюк Степан і Ольга	2,020.00
Павлюк Василь і Віра	1,000.00
Педенко Віктор і Галина	2,450.00
Перепелиця Петро	2,500.00
Пилипенко Микола	1,500.00
Плішка Іван і Анна	3,020.00
Плітас Зоя д-р	1,950.00
Подаш Валентина	1,000.00
Покрипський Микола	2,000.00
Поліщук Теофан і Розалія	1,450.00
Пономаренко Олександер і Лідія	1,000.00
Постіл Фрося	1,680.00
Потопільний Алан і Ірина	1,100.00
Пригорницький Дмитро і Олександра	2,955.00
Примак Іван і Марія (Ст Катаринс)	1,000.00
Проненко Григорій і Наталія	1,390.00
Радкевич Іван	4,175.00
Равриш Григорій і Лідія	2,850.00
Раковський Йоахим	1,000.00
Рева Тетяна д-р	1,150.00
Решитняк Андрій і Наталія	1,000.00
Решитняк Володимир і Людмила	12,175.00
Ридченко Іван і Ольга	1,030.00
Ринда Федір	1,600.00
Рінковський Євген і Галина	1,000.00
Родак Петро і Валентина	2,830.00
Родак Семен і Марія	1,300.00
Роговський Антін і Стефанія	4,050.00
Роговський Карпо і Делія	1,005.00
Романенко Григорій і Марія	5,300.00
Романко Анна	1,000.00
Романишин Ярослав і Тетяна	1,000.00
Романюк Олекса і Люба	1,000.00
Саварин Петро	1,000.00
Савранчук Михайло і Галина	2,265.00
Савченко Марта	1,498.00
Самець Василь і Розалія	3,150.00
Самчук Тетяна	5,000.00

Далі буде. Подбайте, щоб і Ваше прізвище було на цьому списку.

PRAGUE MEAT PRODUCTS

Tel.: 364-1787

638 QUEEN ST. W., TORONTO M6J 1E4

Продаємо відомі чеські вироби ковбас, шинок, бочків і свіже м'ясо!

Також домашнього виробу супи, іжу і печиво.
Зайдть, переконайтесь!

У ВИДАВНИЦТВІ „НОВІ ДНІ“ МОЖНА КУПИТИ ТАКІ КНИЖКИ

Анатоль Юріняк, КРИТИЧНИМ ПЕРОМ ч. II (ціна з пересилкою)	\$10.00
Дм. Чуб, Живий Шевченко. Вид. 3	10.00
Іван Бережний, УКРАЇНСЬКА МОВА (початкова граматика ч. 1)	3.50
Дмитро Кисилиця, ГРАМАТИКА ч. 2 (синтакса)	5.00
Т. Шевченко, ВИБРАНІ ВІРШІ	2.00
Володимир Винниченко, МІЖ ДВОХ СИЛ (драма на 4 дії)	2.00
Dmytro Chub, WEST OF MOSCOW (анг. мовою)	6.50
Дм. Чуб, В ЛІСАХ ПІД ВЯЗЬМОЮ	6.50
Гелій Снегіров, НАБОЇ ДЛЯ РОЗСТРІЛУ (з пересилкою)	20.00
Петро Волиняк, ПОГОВОРIMO ВІДВЕРТО (з пересилкою)	12.75
Докія Гуменна, ВНУКИ СТОЛІТНЬОГО ЗАПОРОЖЦЯ (з пересилкою)	5.00
Петро Волиняк, ЛАНИ (чит)	3.00
ДНІПРО (чит)	3.00
Григорій Сірник, ФАКТИ і ПОДІЇ ПІД СОНЦЕМ ОБЕЗДОЛЕНИХ (т.2,3,4,5,6,9)	10.00
Ол. Хахуля АНТОНЕНКО-ДАВИДОВИЧ У ПАЗУРЯХ ЧЕКІСТІВ	12.00
Іван Боднарчук, ДО РІДНИХ ПРИЧАЛІВ, репротажі	5.00
Іван Боднарчук, РОЗКВІТЛІ СУЗІР'Я, в твердій обкл.	8.00
Іван Боднарчук, РОЗКВІТЛІ СУЗІР'Я, в м'якій обкл.	6.50
Іван Боднарчук, ЗАОБРІЙНІ ПЕРЕГУКИ	3.50
Іван Боднарчук, У ДОРОЗІ ЖИТТЯ (для дітей і молоді)	4.25
Іван Боднарчук, ЗАМРЯЧЕНІ РАНКИ, оповідання, новелі	3.50
I. Bodnarczuk THE GEREATIONS WILL GET TOGETHER	6.50